

Vast te stellen in de openbare vergadering van
13 november 2023

Programmabegroting 2024

Programmabegroting 2024

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	3
1.1 Inleiding	3
1.2 Huishoudboekje.....	5
1.3 Leeswijzer	6
1.4 De financiële positie nader toegelicht	16
2. Programma's	23
2.1 Dienstverlening en Veiligheid	23
2.2 Bereikbaarheid en Openbare ruimte	28
2.3 Stedelijke en economische ontwikkeling.....	31
2.4 Cultuur, sport en ontspanning	34
2.5 Maatschappelijke Ondersteuning.....	37
2.6 Financiële algemene dekkingsmiddelen	42
3. Paragrafen	47
Algemeen	47
3.1 Weerstandsvermogen en risicomanagement	48
3.2 Onderhoud kapitaalgoederen.....	52
3.3 Financiering	63
3.4 Bedrijfsvoering.....	66
3.5 Verbonden partijen	70
3.6 Grondbeleid	72
3.7 Lokale heffingen	78
3.8 Handhaving	91
3.9 Taakstellingen	92
4. Budgetautorisatie	93
4.1 Algemene financiële beschouwingen.....	93
Bijlage 1: Toelichtingen aanvullend beleid	108
Bijlage 2: Toelichtingen nieuw beleid	113

1. Voorwoord

1.1 Inleiding

Deze programmabegroting is, net als de vorige, gebaseerd op het raadsprogramma. Het realiseren van die ambities blijft onveranderd. Wel hebben we in de huidige financiële situatie te maken met tegenwind. Dat betekent dat we op zoek moeten naar balans tussen het uitvoeren van onze ambities en de mogelijkheden van ons huishoudboekje. Daar starten we vandaag al mee. Tegelijkertijd voeren we de plannen voor 2024 uit.

We komen afspraken na, ronden projecten af en vervullen onze taken goed

Dat is de belofte die we doen in deze programmabegroting. We hebben weinig voorstellen voor nieuw beleid. Immers de beleidsvoornemens van het vastgestelde raadsprogramma zijn ambitieus en hebben een meerjarig karakter. Bovendien nopen de, veelal door externe omstandigheden, verslechterde financiële vooruitzichten tot terughoudendheid. 2024 staat in het teken van het realiseren van de ambities en opgaven voor onze stad zoals opgenomen in het raadsprogramma.

Onze focus ligt op het nakomen van onze afspraken, het afronden van projecten en het goed uitvoeren van onze taken. We zijn een betrouwbare overheid voor onze inwoners en ondernemers en een goede samenwerkingspartner voor onze stakeholders: “Samen vooruit, juist nu.”

Financiële uitdagingen maken onze toekomst kwetsbaar

Zoals we bij de kadernota 2024 al signaleerden zien wij allerlei financiële uitdagingen op ons af komen:

- een stijgende inflatie;
- een stijgende rente;
- krapte op de arbeidsmarkt en stijgende lonen;
- verwachte nadelen op aanbestedingen;
- veranderingen in de financiële verdeelsystematiek in het gemeentefonds.

Daar maken we ons zorgen over. Dit maakt onze financiële situatie extra kwetsbaar.

Ook onze (maatschappelijke) partners hebben te maken met stijgende prijzen en krapte op de arbeidsmarkt. Wij blijven daarover met hen in gesprek om samen tot passende oplossingen te komen.

Veranderingen in de financiële systematiek van het gemeentefonds

Het kabinet had het voornemen om voor de periode vanaf 2026 een nieuwe financieringssysteem voor het gemeentefonds uit te werken. Vooruitlopend hierop werd voor 2026 eenzijdig de huidige systematiek ‘opgezegd’ en de jaarlijkse aanpassing van het gemeentefonds voor stijgende lonen, prijzen en het aantal inwoners (het zogenoemde accres) teruggezet naar een lager niveau. Op advies van de VNG laten we in deze begroting zien welke negatieve financiële gevolgen deze veranderingen in het gemeentefonds voor Oldenzaal hebben. Andere gemeenten in Nederland doen dat ook. De programmabegroting 2024 heeft alleen een ‘sluitende’ jaarschijf voor 2025.

Dit komt niet alleen door de veranderingen in de bijdrage uit het gemeentefonds. We hebben bij de uitwerking van deze begroting ook een financiële raming gemaakt voor de verschillende aanbestedingen die bij de kadernota nog op ‘PM’ stonden. Deze ramingen hebben een negatief effect.

Hoe nu verder?

We weten dat er financieel pittige jaren aankomen en bereiden ons daarop voor door nu vast na te denken over verschillende oplossingsrichtingen die onze structurele financiële positie versterken. We brengen daarbij onderscheid aan tussen:

1. maatregelen die het tekort oplossen dat wordt veroorzaakt door de stijgende inflatie & rente, krapte op de arbeidsmarkt & stijgende lonen en extra kosten op aanbestedingen;
2. maatregelen om het tekort op te lossen dat veroorzaakt wordt door de andere verdeling van het gemeentefonds.

En tot die tijd gebruiken we onze gezonde algemene reserve als buffer. We blijven, ook de komende tijd, de balans tussen het uitvoeren van onze ambities en onze financiële mogelijkheden nadrukkelijk bewaken. Want bovenal is het belangrijk om de gezonde financiële positie van de gemeente Oldenzaal te blijven waarborgen.

1.2 Huishoudboekje

Voorlopig Huishoudboekje 2024 Gemeente Oldenzaal

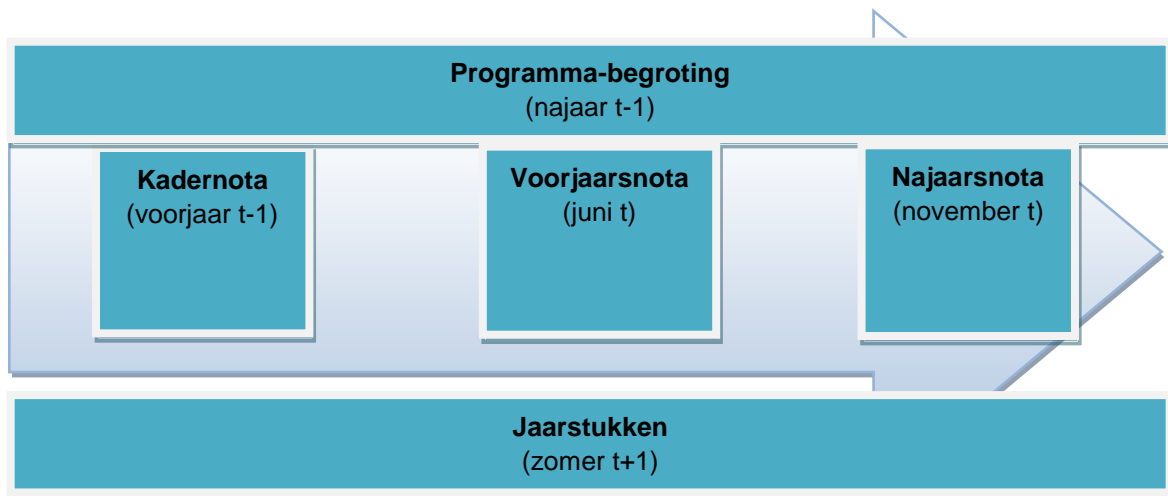
Het college van B&W heeft een begroting gemaakt voor 2024-2027. Dit is de 2e van dit college. In 2024 staat het uitvoeren van de ambities uit het raadsprogramma centraal. Wat we precies gaan doen, staat in deze program-mabegroting. Een begroting met weinig nieuwe plannen. Dit is omdat het raadsprogramma pas is vastgesteld. En ook omdat we niet willen vooruitlopen op de inbreng van inwoners voor de toekomstvisie Oldenzaal 2040.

In deze begroting staan verschillende financiële uitdagingen (teruglopende algemene uitkering, stijgende rente en inflatie). Die leiden tot een onzeker meerjarenperspectief met voorlopig alleen een 'sluitende' jaarschijf voor 2025. De gemeenteraad beslist op maandag 13 november over de begroting. Het onderstaande overzicht verandert dan misschien.

1.3 Leeswijzer

Deze leeswijzer maakt u wegwijs in de programmabegroting. Dit is onderdeel van de planning en control cyclus (P&C-cyclus) van de gemeente Oldenzaal. Deze cyclus werd in 2022 vernieuwd en ziet er zo uit:

De verschillende documenten in de huidige P&C-cyclus na Raadsbesluit van 15 december 2021 (INTB-21-05268), betreffen:

Kadernota

In de kadernota geeft het college een inzicht van het te verwachten financieel perspectief. Dit is in grote lijnen voor de komende periode en op basis van bestaand beleid. Daarbij houden we rekening met de voorlopig vastgestelde begrotingsuitgangspunten. Dit inzicht wordt aangevuld met structurele financiële gevolgen die voortvloeien uit

- de laatste jaarrekening,
- financiële circulaires van binnenlandse zaken en
- structurele financiële gevolgen inclusief Voorjaarsnota.

Het resultaat hiervan is een verwacht begrotingsresultaat voor de komende periode. Dat geeft tegelijk de ruimte aan voor eventuele nieuwe beleidsontwikkelingen, voortkomend uit het raadsprogramma. Als dat nodig is vullen we de kadernota aan met een bijbehorend dekkingsplan, en/of een plan van aanpak om tot een sluitende begroting te komen.

Programmabegroting

Via de vaststelling van de programmabegroting keurt de raad de op programmaniveau opgenomen budgetten, investeringen en de hieruit voortvloeiende structurele effecten goed. Ook machtigt de raad het college om de genoemde budgetten voor het begrotingsjaar te gebruiken. De genoemde budgetten in de meerjarenbegroting zijn ter kennisgeving. Waarbij het goed is om te weten dat deze begrotingen alleen veranderen als dat door voortschrijdend inzicht nodig is. We zenden de vastgestelde programmabegroting voor het jaar er op ieder jaar vóór 15 november aan Gedeputeerde Staten.

Voor- en Najaarsnota (Financiële bijstellingen)

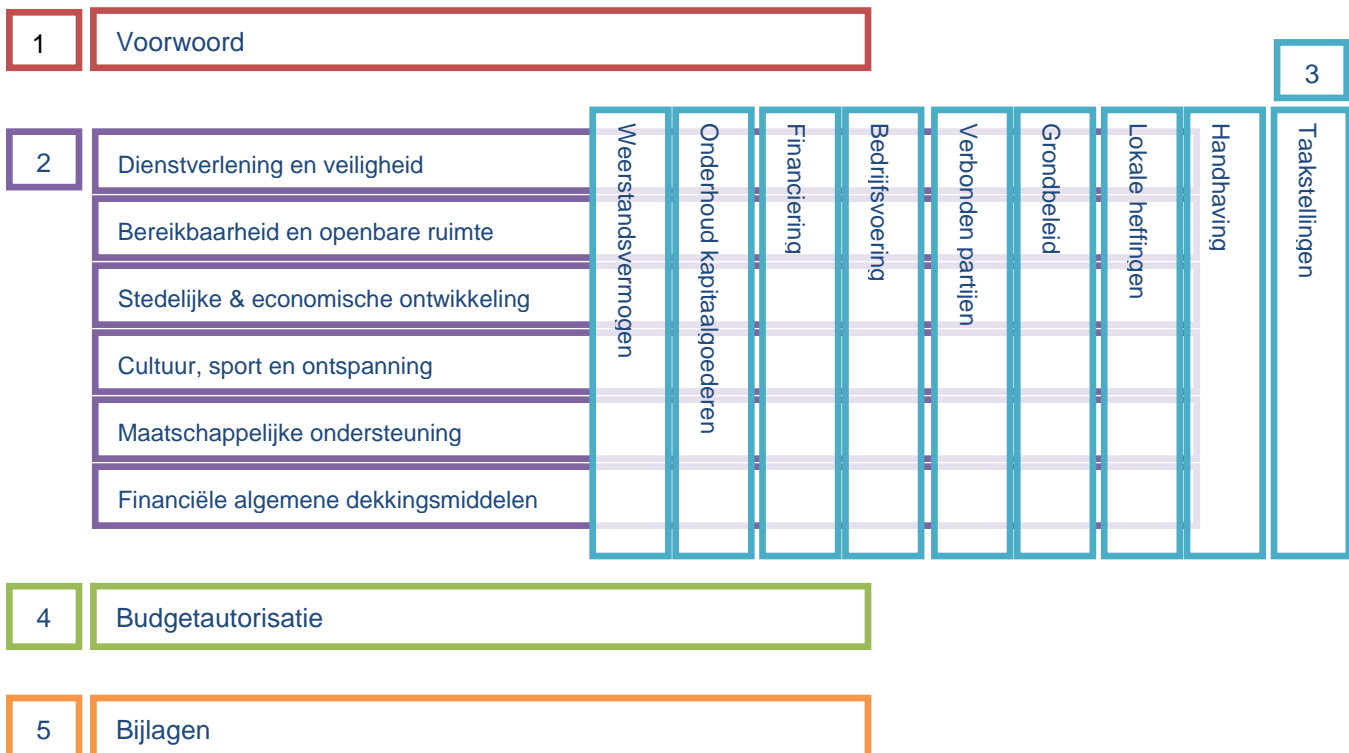
Via de voor- en najaarsnota (financiële bijstellingen) wordt een bijgewerkt inzicht in de lopende financiële ontwikkelingen gegeven. Deze financiële rapportages concentreren zich op het opmerken en toelichten van verschillen vergeleken met vastgesteld financieel beleid. Ook is de (eerdere) aparte beleidsrapportage opgenomen in de voor- en najaarsnota.

Programmarekening

Aan het eind van elk jaar wordt door het college uitleg gegeven over het gevoerde bestuur. Dat is beleidsinhoudelijk en financieel. En gaat uit van de kaders en budgetten die vooraf door de raad zijn meegegeven. Dit gebeurt via de programmarekening. Ook de jaarlijkse aanpassingen van de nut en noodzaak van reserves horen hierbij. De vastgestelde programmarekening sturen we ieder jaar vóór 15 juli van het jaar, volgend op het begrotingsjaar, aan Gedeputeerde Staten.

Inhoud P&C-documenten

De P&C-documenten kennen een vergelijkbare inhoudelijke indeling. In alle documenten wordt in meer of mindere mate, afhankelijk van de informatiebehoefte op dat moment, ingegaan op de volgende onderdelen.

Voorwoord met leeswijzer

In dit hoofdstuk wordt naast een algemene inleiding met leeswijzer tevens ingegaan op de kerngegevens van de sociale en fysieke structuur van de gemeente.

Financiële positie nader toegelicht

Hier informeren we u over:

- het totaaloverzicht van het verwachte meerjarenperspectief;
- een analyse van de verschillen ten opzichte van het laatst vastgestelde P&C-document en;
- de gehanteerde begrotingsuitgangspunten.

Programma's

De programma's (inhoud en aantal) mag de gemeente zelf samenstellen. Onze programmastructuur is in vergelijking met de vorige begroting ongewijzigd. In onze programmabegroting zitten 5 programma's en een overzicht financiële algemene dekkingsmiddelen.

Bij de vaststelling van de gewijzigde programmabegroting 2023 (op basis van het raadsprogramma 2022-2026) is de opzet van de programma's wel gewijzigd. De opzet is vereenvoudigd op basis van ambities, doelen en acties. De ambities en doelen zijn meerjarig maar de acties worden elk jaar bij de begroting

herzien. De acties vormen ook de basis voor de tussentijdse rapportages aan de raad bij de voor- en najaarsnota.

Per programma gaan we telkens in op 5 vragen (zie hieronder) en leggen we een relatie met de Global Goals.

Oldenzaal4global goals - Samen op weg naar een duurzame wereld

Gemeente Oldenzaal is een Global Goals gemeente. In Oldenzaal worden de 17 duurzame ontwikkelingsdoelen omarmd en vertaald naar beleid en uitvoering. De Global Goals moeten een einde maken aan armoede, ongelijkheid en klimaatverandering in 2030. De gemeente wil hiermee het bewustzijn op het gebied van duurzaamheid vergroten. Verschillende projecten en activiteiten in de gemeente Oldenzaal dragen hieraan bij.

Wat zijn de Global Goals?

De Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's – Sustainable Development Goals) zijn door de Verenigde Naties vastgesteld als nieuwe mondiale duurzame ontwikkelingsagenda voor 2030. Ze worden gepromoot als de wereldwijde doelstellingen voor duurzame ontwikkeling. Er zijn 17 doelstellingen en 169 onderliggende targets om deze doelen te realiseren.

Wat doet Oldenzaal?

Gemeenten kunnen lokaal een grote impact maken door zelf het goede voorbeeld te geven. En inwoners en organisaties actief te betrekken en uit te dagen om ook mee te doen. Dit doen we door ons te richten op

- het terugdringen van ongelijkheid;
- maatschappelijke integratie;
- een leefbare en veilige leefomgeving;
- duurzame productie en consumptie en;
- kwalitatief en participatief bestuur.

Op www.oldenzaal.nl staan hier voorbeelden van. De programmabegroting is bij uitstek een plaats om zichtbaar te maken aan welke doelstellingen we een bijdrage leveren. Het geeft verder de samenhang en verbinding aan met de diverse Global Goals om een bijdrage te leveren voor een beter Oldenzaal.

Per programma zijn in deze programmabegroting de pictogrammen zichtbaar gemaakt die bijdragen aan een betere samenleving op basis van de ambities genoemd bij het programma. Meer informatie over de Global Goals vindt u op de [website van VNG](#).

Per programma gaan we in op onderstaande vragen:

3. Wat zijn onze ambities en doelen?

De ambities en doelen zijn meerjarig maar de acties worden elk jaar bij de begroting herzien.

4. Wat gaan we ervoor doen?

Betreft concrete acties voor het begrotingsjaar. De ‘going-concern’ taken worden bij het benoemen van concrete activiteiten overigens buiten beschouwing gelaten.

5. Welke beleidsindicatoren gebruiken we?

Naast de wettelijke verplicht op te nemen beleidsindicatoren nemen we bij deze Programmabegroting 2024 ook enkele (vrije) beleidsindicatoren op die inzicht geven in het realiseren van de door ons geformuleerde ambities. In navolging van de uitgevoerde ‘workshop auditcommissie beleidsindicatoren’ beperken we ons daarbij in eerste instantie tot beleidsindicatoren bij geformuleerde ambities in Programma 1 ‘Dienstverlening en Veiligheid’.

Verder wordt onder dit item een tabel opgenomen met voorgeschreven verplicht op te nemen beleidsindicatoren. Aan de hand hiervan moet meer inzicht worden verkregen in de maatschappelijke effecten die met de verschillende programma’s worden beoogd of gerealiseerd. Met deze indicatoren wordt getracht de begroting (en jaarrekening) beleidsmatiger te maken, zodat uw raad op de belangrijke momenten in een beleidscyclus zich een beeld kan vormen over behaalde en te behalen beleidsresultaten. De nu opgenomen indicatoren zijn de ten minste op te nemen indicatoren. Dit kan naar eigen inzicht en behoefte nog worden uitgebreid.

De verplichte kengetallen vanuit het BBV zijn in tabellen (onderstaand een voorbeeld) verwerkt in de verschillende programma’s.

Voorbeeldindicator

Indicator	Eenheid	Periode	Oldenzaal	Trend	Provincie	25.000 – 50.000 inw.	Bron
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	2018	151		101	111	Bureau Halt

De wijze van presenteren van de indicatoren is vrij, maar het afzetten van de waarde van de indicatoren ten opzichte van de provincie en gemeenten in dezelfde grootteklasse is verplicht. Ook is de bron voor elke gemeente generiek, in dit voorbeeld bureau Halt, zodat vergelijking met andere gemeenten mogelijk is. Het groene trend pijltje geeft aan dat de waarde van de indicator is verbeterd ten opzichte van het vorige rapportagemoment. Naast het groene pijltje, kan er sprake zijn van een omlaag staand rood pijltje (verslechtering van de indicator) en een blauw liggend pijltje (gelijkblijvende waarde van de indicator).

De gepresenteerde informatie in de tabellen betreft de meest actuele informatie afkomstig van de website “waar staat je gemeente.nl”. Op deze site zijn, behalve de meest actuele kengetallen, ook de cijfers van voorgaande jaren terug te vinden.

6. Met wie wordt samengewerkt? (Betrokkenheid verbonden partijen)

Het BBV vraagt meer zicht op de bijdrage van verbonden partijen aan het gemeentelijke beleid.

Gemeenten blijven verantwoordelijk voor de taken die ze door verbonden partijen laten uitvoeren. Via deze rubriek wordt getracht inzicht te geven van welke verbonden partijen een bijdrage wordt verwacht bij de realisering van de visie en acties behorend bij een programma.

7. Wat mag het kosten?

Per programma wordt weergegeven wat het programma kost. Daarbij wordt in de tabel allereerst onderscheid gemaakt tussen baten en lasten. Daarbinnen wordt een onderverdeling gemaakt in:

- Aanvaard beleid: hiervoor zijn de uitkomsten van het laatst door u besproken/vastgestelde P&C-document als basis gebruikt en geactualiseerd met de begrotingsuitgangspunten;
- Aanvullend beleid: hierin zijn voorstellen opgenomen welke ook reeds waren opgenomen in de meerjarenbegroting van het voorgaande dienstjaar, maar met een startjaar in de huidige planperiode;
- Nieuw beleid: dit betreft voorstellen welke dit begrotingsjaar voor het eerst zijn opgenomen in de begroting;
- Op basis van de richtlijnen van het BBV worden tenslotte per programma de mutaties ten aanzien van reserves inzichtelijk gemaakt;

In de bestaande informatiepyramide kennen we onder het niveau van programma's, de wettelijke verplichte taakvelden van de gemeente. Deze zijn aan het begin van elk programma benoemd. In hoofdstuk 4.1.2 is een overzicht opgenomen van de baten en lasten per taakveld.

Paragrafen

Via de systematiek van de paragrafen kunnen aandachtspunten, welke in de praktijk over meerdere programma's verdeeld zijn, toch specifiek aandacht krijgen. Op basis van het BBV zijn 7 paragrafen voorgeschreven. In Oldenzaal kennen we daarnaast al meerdere jaren de paragraaf Handhaving. Net als in 2023 presenteren we in de programmabegroting 2024 de paragraaf Taakstellingen. Daarin rapporteren we over de te realiseren gemeentelijke ombuigingen.

Budgetautorisatie

Zoals eerder aangegeven, is 1 van de doelen van de P&C-cyclus dat de gemeenteraad het college autoriseert/machtigt tot het doen van bepaalde handelingen. In dit hoofdstuk staat de informatie die daarvoor nodig is. De actuele financiële positie is nader toegelicht. We gaan onder andere in op:

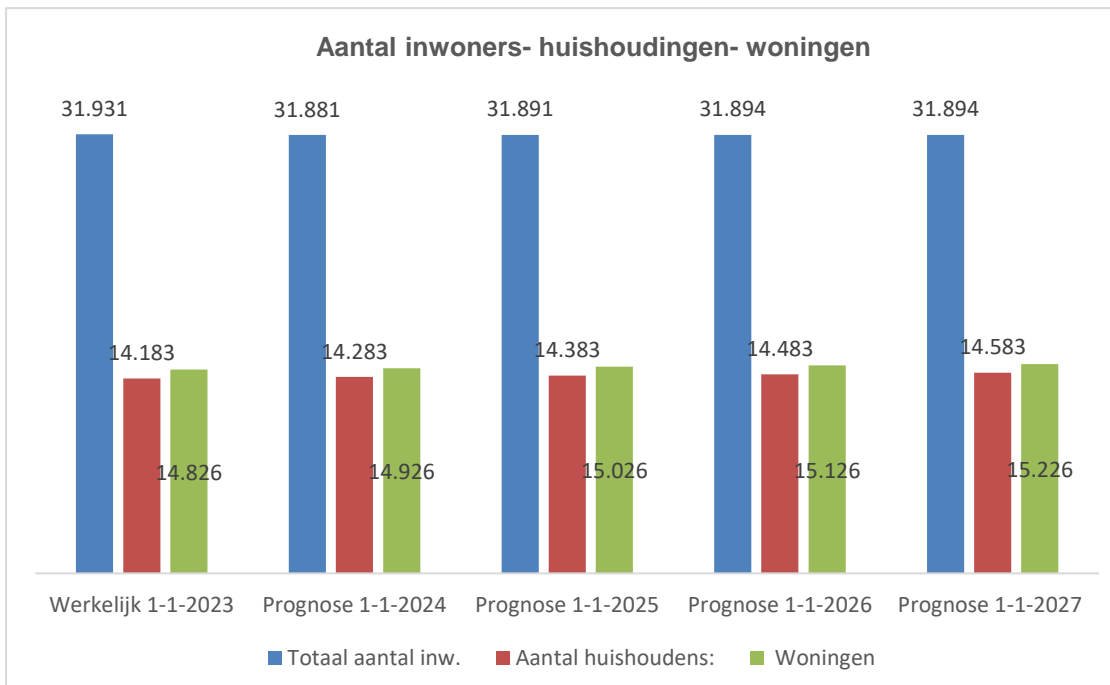
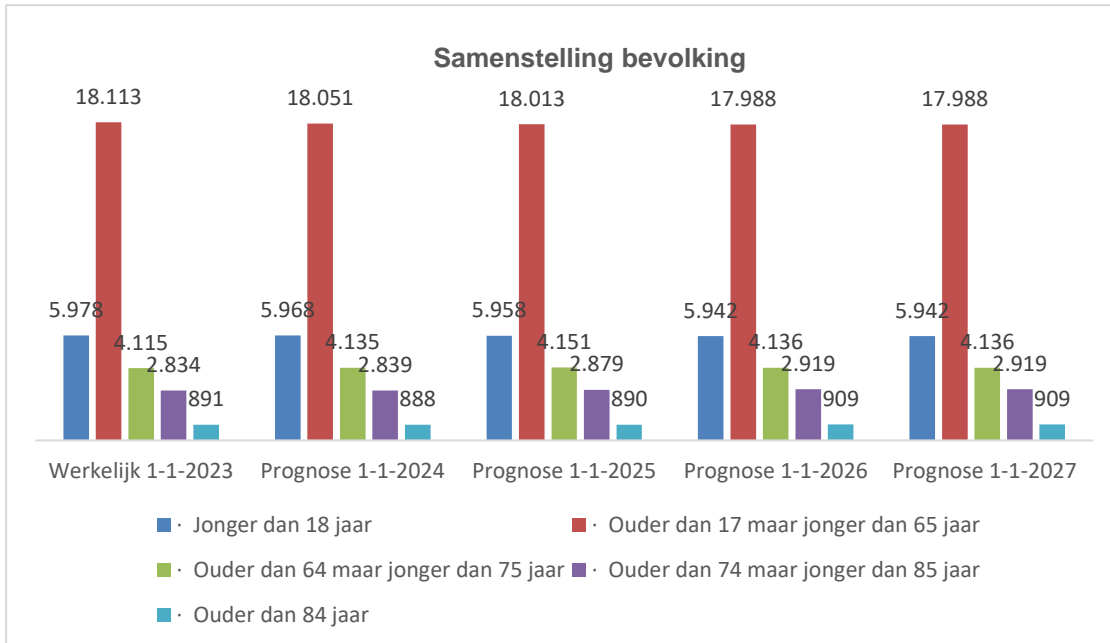
- de budgettaire positie;
- een totaaloverzicht van incidentele baten en lasten;
- overzicht van de budgetten per taakveld;
- de meerjarige balans;
- budgetten in 1 oogopslag en/of de financiële begroting;
- aanvullende beleidsontwikkelingen met bijbehorende toelichting en
- het dekkingsplan met indien nodig ombuigings- of herprioriteringsvoorstellen.

Kortom, alle financiële ontwikkelingen die de gemeenteraad in deze begroting vaststelt, hebben we hier op een rij gezet.

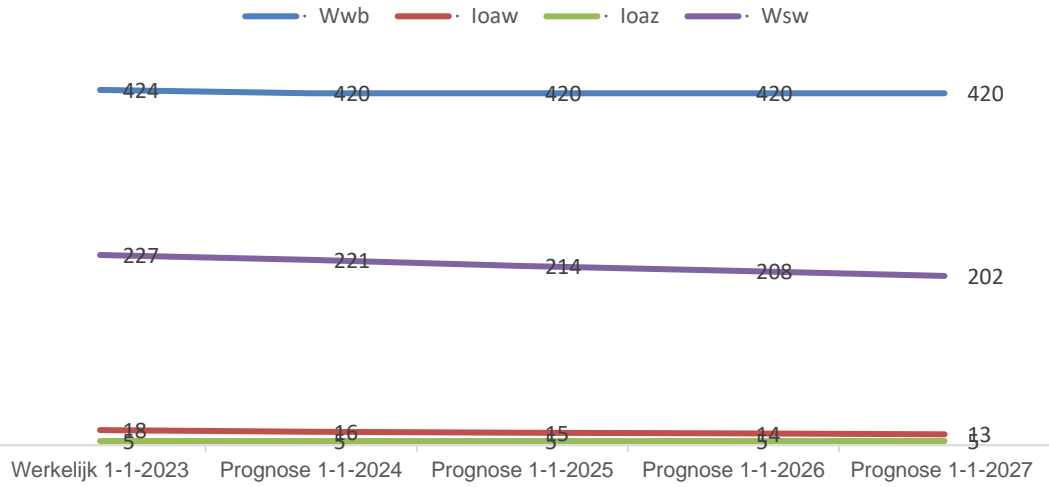
Bijlagen

Afhankelijk van het P&C-document worden bijlagen toegevoegd.

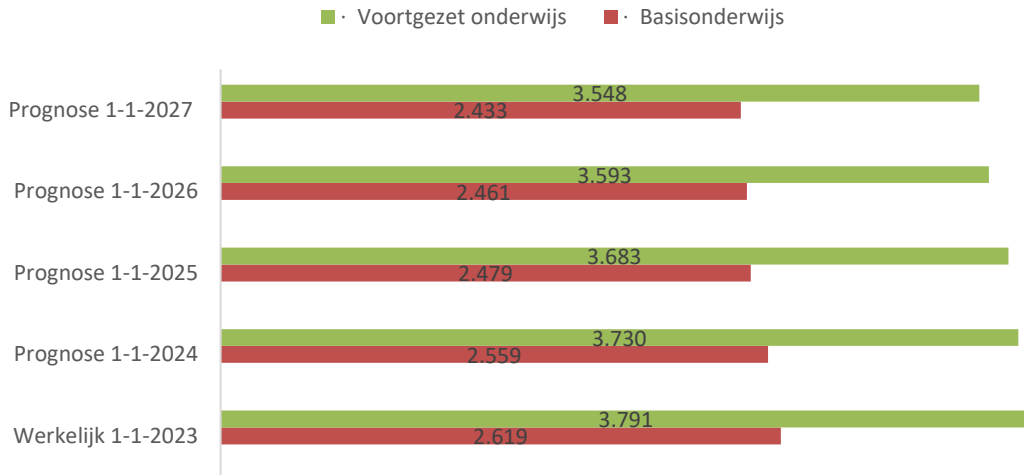
1.3.1 Kerngegevens

Aantal periodieke uitkeringsgerechtigden & Wsw-geïndiceerden

Aantal leerlingen:

Lengte van wegen (in km)

Overige kerngegevens

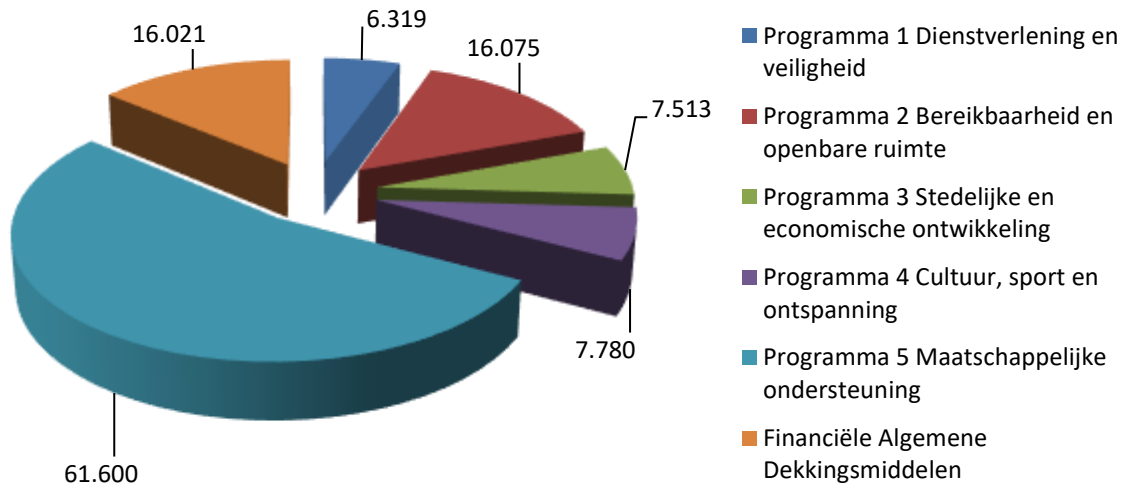
De oppervlakte van de gemeente is 2.155 ha, waarvan 40 ha binnenwater. De historische stadskern is 8 ha. Er is 270 ha aan industrieterrein en de oppervlakte van openbaar groen is 244 ha, waarvan voor de waterhuishouding 24 ha gebruikt wordt.

Er zijn 55 recreatiewoningen in Oldenzaal en 3.148 bedrijfsvestigingen

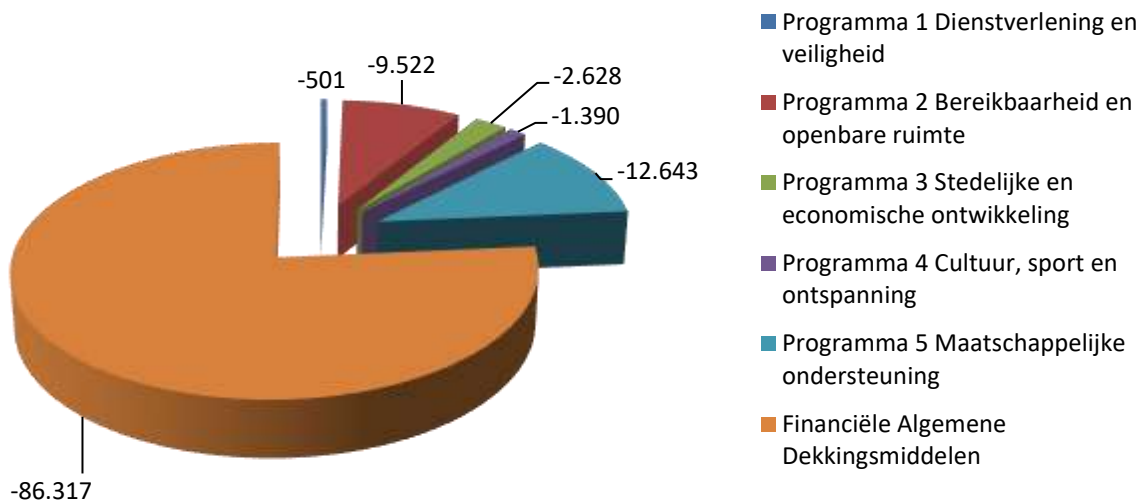
1.3.2 Financiële structuur

Lasten en baten 2024 per programma

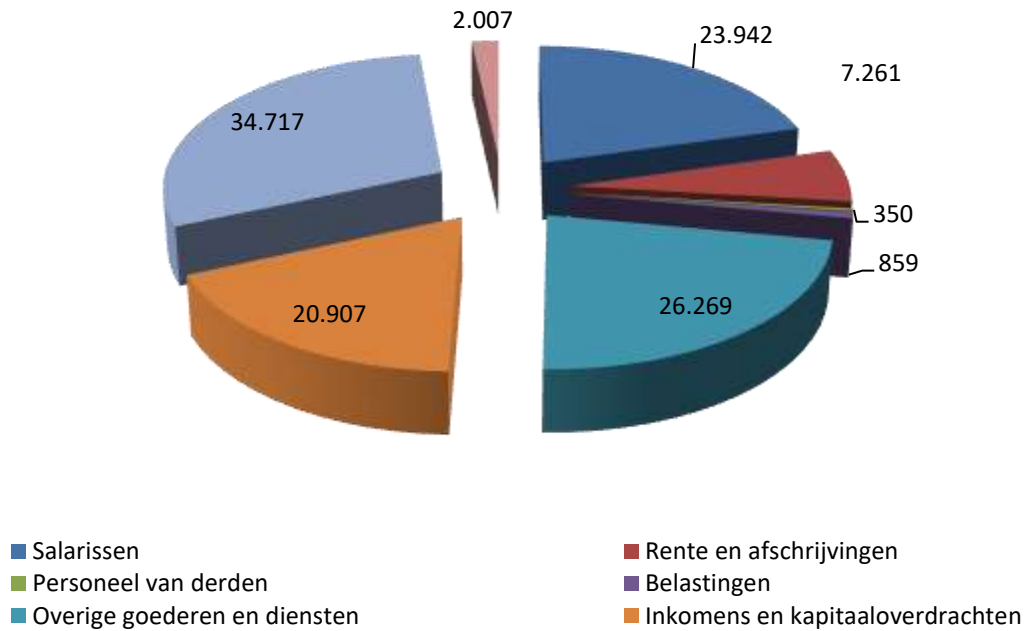
Lasten per programma x 1.000

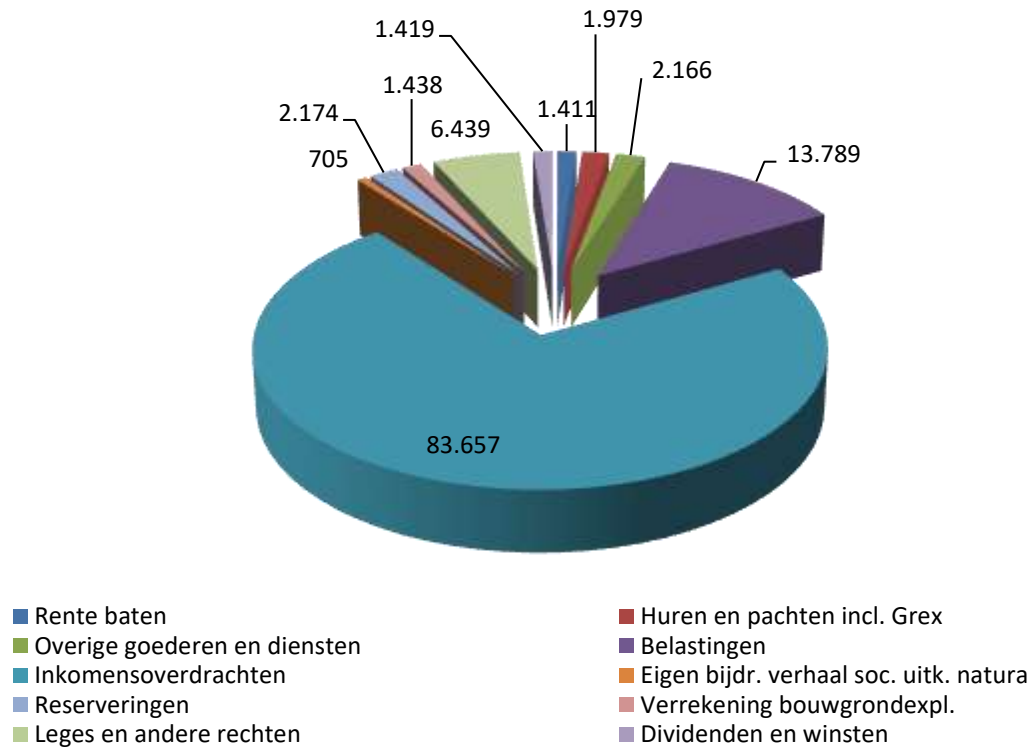
Baten per programma x 1.000

Lasten naar categorieniveau 2024 gemeente Oldenzaal x 1.000

Baten naar categorieniveau 2024 gemeente Oldenzaal x 1.000

1.4 De financiële positie nader toegelicht

1.4.1 Algemeen

Bij de vaststelling van de kadernota 2024 stemde de gemeenteraad in met

- de te hanteren uitgangspunten voor het opstellen van de begroting 2024;
- de verwachte begrotingsuitkomsten voor de planperiode 2024-2027, op basis van extrapolatie van het bestaande beleid van de programmabegroting 2023;
- de daarna nog vastgestelde (gewijzigde) programmateksten en;
- nieuw beleid op basis van het raadsprogramma 2022-2026 en de voorjaarsnota 2023.

Deze uitgangspunten en het bestaande beleid, zoals opgenomen in genoemde documenten, vormen de basis voor de cijfers van deze programmabegroting 2024.

De gehanteerde uitgangspunten hebben we (samengevat) - voor de volledigheid - nogmaals opgenomen in deze begroting. Deze uitgangspunten en de actualisering en detaillering van de ramingen van de kadernota 2024 leiden op onderdelen in deze programmabegroting tot bijstellingen van de ramingen voor 2024 tot en met 2027. We hebben bij het opstellen van deze begroting de actuele stand verwerkt van de algemene uitkering tot en met de meicirculaire 2023.

De programmabegroting 2023 is in november 2022 vastgesteld met (fors) positieve begrotingsaldi voor alle jaarschijven. Hiermee ontstond de budgetruimte voor de beleidsthema's van het raadsprogramma 2022-2026.

Na vertaling en financiële verwerking van het raadsprogramma ontstond een gewijzigde programmabegroting 2023-2026 met opnieuw positieve begrotingsaldi voor alle jaarschijven. Daar constateerden we al wel 'donkere wolken' voor het komende 'ravijnjaar' 2026. We wezen op de financiële risico's van stijgende inflatie en rentestanden. Per saldo resteerde voor 2026 nog een beperkt positief begrotingssaldo van (afgerond) € 500.000.

De hierna vastgestelde voorjaarsnota 2023 (inclusief decembercirculaire 2022) had vervolgens een structureel negatief effect op het begrotingsresultaat van gemiddeld € 375.000. Dit werd met name veroorzaakt door de financiële vertaling van de gevolgen van de decembercirculaire 2022 en de structurele actualisering van de budgetten van het sociaal domein van € 350.000.

De gemeenteraad gaf, door het vaststellen van de kadernota 2024 op 10 juli 2023, richting aan de koers voor het opstellen van de programmabegroting 2024. In de kadernota is een 1^e financiële indicatie afgegeven voor de planperiode 2024-2027.

We kunnen concluderen dat het financieel perspectief ten opzicht van de (gewijzigde) programmabegroting 2023 behoorlijk is verslechterd. De uitgangspunten en ingeschatte ontwikkelingen van de kadernota hebben op alle jaarschijven een nadelig effect. Naast het structureel nadelig effect van de voorjaarsnota 2023 (financieel vertaald in de kadernota 2024) is de budgettaire verslechtering veroorzaakt door componenten als

- opgelopen rentelasten;
- prijsstijgingen door inflatie;
- daarmee samenhangende hoge prijsindexeringen. Die worden slechts gedeeltelijk door het Rijk gecompenseerd via de algemene uitkering (gemeentefonds);
- afwijkende indexeringen van verbonden partijen;
- de ontwikkelingen in het gemeentefonds.

De uitkomsten van de meicirculaire 2023 en de nadere uitwerking van de begrotingscijfers 2024-2027 hebben het begrotingsbeeld voor de komende jaren verder verslechterd. Onder andere de meicirculaire 2024 is hier debet aan. Tegenvallende nominale accressen (loon- en prijscompensatie) ten opzichte van de gemeentelijke gehanteerde inflatiepercentages leiden met name voor de jaren 2026 en 2027 tot grotere tekorten dan voorzien bij de kadernota 2024.

Voor de jaren 2024 en 2025 kunnen we de tegenvallende accessen opvangen. Dat komt omdat we de zeer hoge accessen 2022-2025 terughoudend in de huidige begroting (2023-2026) hebben opgenomen. Daardoor hebben we een buffer opgebouwd die kan vrijvallen in de jaren 2024/2025.

Tenslotte hebben we bij de uitwerking van de programmabegroting 2024 de diverse aanbestedingen 'op geld' gezet. We kunnen nu constateren dat de aanbestedingen een structurele lastenverzwaring vanaf 2024 betekenen van ruim € 1,6 miljoen. Dit leidt tot een programmabegroting 2024 waarin alleen 2025 een 'sluitende jaarschijf' heeft.

Onderstaande tabel geeft inzicht in deze resultaatontwikkeling:

Onderdelen (x € 1.000)		2024		2025		2026		2027
Resultaat Kadernota	V	44	V	2.046	N	1.936	N	386
Uitwerking begroting (incl. meicirculaire)	V	446	V	212	N	914	N	2.479
Aanbestedingen Sociaal Domein ('PM' posten Kadernota)	N	1.626	N	1.626	N	1.626	N	1.626
TOTAALRESULTAAT	N	1.136	V	632	N	4.476	N	4.491

Met deze negatieve begrotingsontwikkeling sluit Oldenzaal zich aan bij veel Nederlandse gemeenten die kampen met niet sluitende meerjarenperspectieven door de gewijzigde verdeelsystematiek van het gemeentefonds vanaf 2026, en het uitblijven van een nieuw structureel en financieel houdbaar alternatief door het Rijk.

Het begrotingstekort 2024 is hier echter niet volledig aan te wijten. Weliswaar zijn voor 2024 de accessen in het gemeentefonds niet toereikend voor compensatie van de gehanteerde inflatiepercentages, maar ook wel beïnvloedbare componenten maken onderdeel uit van de verslechterde saldi en een onzeker meerjarenperspectief. Gelukkig hebben we een flinke algemene reserve. Hiermee is er voor de komende jaren een gezonde buffer. Daardoor is snijden in ambities op dit moment niet nodig.

Dat neemt niet weg dat 'achterover leunen en wachten' op het Rijk een onverstandige keuze is. We blijven de balans tussen het uitvoeren van onze ambities en onze financiële mogelijkheden bewaken. We weten dat er financieel pittige jaren aankomen en bereiden ons daarop voor door nu vast na te denken over verschillende oplossingsrichtingen die onze structurele financiële positie versterken.

Totaaloverzicht programmabegroting 2024-2027

Onderdelen		2024		2025		2026		2027
Lasten aanvaard beleid	N	115.691	N	114.318	N	112.126	N	111.500
Baten aanvaard beleid	V	114.575	V	114.990	V	107.837	V	107.215
(A.) Saldo aanvaard beleid programmabegroting 2024	N	1.116	V	672	N	4.289	N	4.285
(B.) Aanvullend beleid Progr.begr. 2024		0	N	32	N	179	N	198
(C.) Nieuw beleid	N	20	N	8	N	8	N	8
(D.)Totaal programmabegroting 2024	N	1.136	V	632	N	4.476	N	4.491

- (A.) Regel A is het saldo van de lasten en baten aanvaard beleid zoals deze in de begrotingscijfers is verwerkt op basis van de richtinggevende kaders verwoord in de begrotingsuitgangspunten die bij de kadernota 2024 zijn vastgesteld. Voor de analyse wordt verwezen naar [hoofdstuk 1.4.3.](#)
- (B.) Regel B betreft het aanvullend beleid voor de komende planperiode dat was opgenomen in de programmabegroting 2023 en als zodanig al bij u bekend is, alsmede de financiële ontwikkelingen

opgenomen in de door u vastgestelde kadernota 2024. Zie voor specificatie tabel 1 in hoofdstuk 4.1.5 van deze begroting, alsmede de bijbehorende toelichting.

- (C.) Regel C betreft de voorstellen nieuw beleid (mede) op basis van het raadsprogramma 2022-2026 en de eventuele beschikkingen over reserves die in dat verband worden gedaan. Zie voor specificatie tabel 2 in hoofdstuk 4.1.6 van deze begroting, alsmede de bijbehorende toelichting.
- (D.) Regel D is het saldo van deze begroting waarbij rekening is gehouden met de inkomsten uit de algemene uitkering gebaseerd op de meicirculaire 2023 en inclusief dotaties aan en beschikkingen over reserves (dus na bestemming).

Provincie

De provincie beoordeelt, als financieel toezichthouder, de begrotingen van de gemeenten. Hierbij wordt vooral gekeken naar de mate waarin de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Met het begrip structureel evenwicht wordt bedoeld dat de in de begroting opgenomen structurele lasten, gedekt dienen te worden door structurele baten. In dat verband zijn in hoofdstuk 4.1.2 overzichten opgenomen van de incidentele baten en lasten. Uit dit overzicht blijkt dat we in de jaren 2024-2027 meer incidentele baten hebben dan incidentele lasten.

Het reëel evenwicht houdt in dat onderzoek wordt gedaan naar de realiteit van de ramingen. Daarbij dient de begroting/meerjarenraming uiteraard volledig te zijn. In het toetsingskader dat de provincie hierbij hanteert, is de eis dat de gemeenten de financiële ontwikkelingen meenemen tot en met minimaal de meicirculaire. Daarom presenteren wij u hier, gebaseerd op een bestendige gedragslijn, dus een saldo t/m de meicirculaire 2023.

Op basis van de vastgestelde kadernota 2024 heeft de provincie een eerste indruk gegeven ten aanzien van het toezicht. Dit resulteerde in de verwachting dat Oldenzaal zal voldoen aan het beleidskader financieel toezicht. Concreet werd het volgende beeld gegeven:

“Oldenzaal heeft het jaar 2022 afgesloten met een positief resultaat. Dit wordt met name veroorzaakt door meevallers waar de gemeente weinig invloed op heeft zoals de decembercirculaire 2022, gelden voor de opvang van Oekraïners en teruggave gelden voor beschermd wonen. Een groot deel wordt toegevoegd aan de algemene reserve. Het eigen vermogen is t.o.v. vorig jaar toegenomen. Het weerstandsvermogen is uitstekend, de ratio is 3,65. Oldenzaal heeft een sterke financiële positie. De accountant heeft een goedkeurende verklaring voor getrouwheid en rechtmatigheid afgegeven. Gezien de stand van de voorjaarsnota en kadernota en naar aanleiding van ons gesprek met gemeente Oldenzaal verwachten wij dat 2023 sluit met een positief saldo.

De gemeente heeft in de kadernota een inschatting gemaakt van de gevolgen van de meicirculaire. De daadwerkelijke doorrekening van de meicirculaire heeft voor Oldenzaal in 2024 en 2025 een positief effect ten opzichte van wat was verwacht in de kadernota. Voor 2026 en 2027 is het effect negatief.

De gemeente verwacht voor 2024 en 2025 een sluitende begroting te kunnen vaststellen. De jaren 2026 en 2027 zijn vooralsnog negatief. Oldenzaal gaat proberen om het jaar 2027 financieel sluitend te krijgen, het eventuele tekort wordt dan gedekt met incidentele middelen (uit de algemene reserve). Daardoor is 2027 weliswaar sluitend, maar niet structureel sluitend.

Op basis van de huidige informatie is de verwachting dat de gemeenteraad een structureel sluitende begroting 2024 zal vaststellen en de gemeente onder repressief toezicht blijft. Mocht de meerjarenraming negatief sluiten, dan wordt het voorstel voor de IBT-kleuring 2024 voor het domein financiën oranje”.

Inmiddels is duidelijk dat het financieel perspectief ten opzichte van het voorjaarsoverleg met de Provincie is verslechterd. Ook 2024 is niet langer sluitend. De verwachting is dat ITB (Interbestuurlijk toezicht) kleuring 2024 op oranje wordt gesteld.

In de kadernota 2024 werden specifieke financiële ontwikkelingen toegelicht. Onderstaand nogmaals de (actuele) stand van zaken:

Algemene uitkering

Hoewel de septembercirculaire 2023 inmiddels is ontvangen, zijn de effecten hiervan nog niet (integraal) opgenomen bij de totstandkoming van de programmabegroting 2024. We volgen hiermee een bestendige gedragslijn. De opzet is om de gemeenteraad voor de vaststelling van de programmabegroting 2024, te informeren over de gevolgen hiervan. Zo kan deze hier bij de algehele beoordeling over de financiële positie van onze gemeente rekening mee houden. Zonder het onderdeel te laten vormen van de besluitvorming over deze begroting.

Gemeentefonds

Het kabinet is van plan om vanaf 2026 een nieuwe financieringssysteem voor het gemeentefonds te hanteren met daarbij een verruiming van het gemeentelijke belastinggebied. Het kabinet geeft daarbij aan te streven naar een financieringssysteem die "gemeenten en provincies stabiliteit biedt en ruimte geeft om autonome keuzes te maken, vanuit een solide financiële basis". Vooruitlopend hierop heeft het kabinet voor 2026 eenzijdig de huidige systematiek 'opgezegd' en de jaarlijkse aanpassing van het gemeentefonds voor stijgende lonen, prijzen en het aantal inwoners (het zogenoemde accres) teruggezet naar een lager niveau. Ook kondigde zij voor 2026 de terugkeer van de volledige opschalingskorting aan.

In de meicirculaire 2023 bleek ook dat het Rijk in haar uitgangspunten lagere nominale accressen (loon- en prijscompensatie) hanteert dan de gemeentelijk gehanteerde inflatiepercentages. Mogelijk worden deze accressen nog aangepast bij toekomstige circulaire. Voorlopig leiden de gehanteerde accressen tot grotere tekorten dan voorzien bij de kadernota 2024.

Gehanteerde indexen

Conform de bestendige gedragslijn worden de 3 gebruikte indices voor de programmabegroting 2024 (index lonen en sociale lasten, index goederen en diensten en de index Sociaal domein) jaarlijks, naast de voorlopige indices voor het komende jaar, gecorrigeerd voor de definitief vastgestelde cijfers van voorgaande jaren.

Door de gestegen inflatie in het afgelopen jaar vallen de definitieve indexcijfers voor met name goederen en diensten hoger uit dan aanvankelijk verwacht. In 2024 krijgen we te maken met relatief hoge indexcijfers. Hiervoor wordt de gemeente (gedeeltelijk) gecompenseerd in de algemene uitkering.

In vergelijking met het begrotingsjaar 2023 stellen wij voor om de indexen voor lonen en goederen/diensten, gebaseerd op de recente ramingen van het Centraal Planbureau (CPB), bij te stellen van respectievelijk van 6,40% naar 5,6% en van 4,5% naar 8,9%. Daarnaast is er, net als vorig jaar, gekozen voor een aparte index voor het sociaal domein, namelijk een index gebaseerd op Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling (OVA). Dit betekent voor 2024 een index van 7,58%.

Rentelasten

De rentelasten zijn een belangrijk risico-element en oorzaak voor de verslechterde meerjarensaldi. Bij de voorlopige uitwerking van de begrotingsuitgangspunten voor de kadernota 2024 merkten we dat de opgelopen rentestanden een negatief effect hebben op het meerjarig begrotingsaldo. De voor 2024 te hanteren omslagrente (het gehanteerde rentepercentage voor berekening kapitaallasten investeringskredieten) neemt ten opzichte van 2023 met 0,75% toe tot 1,25%. Dit betekent een structurele extra last voor de begroting 2024 van minimaal € 800.000. Verder oplopende rentetarieven betekenen vanzelfsprekend verder oplopende (kapitaal-) lasten.

Investeringsplanningen en kapitaallasten na 2027

De stijgende rentelasten zijn enerzijds het gevolg van de oplopende rentestanden, maar worden ook veroorzaakt door de investeringsplanningen (inclusief noodzakelijk onderhoud) van de gemeente Oldenzaal. Medio 2023 bedroeg de omvang van de nog uit te voeren investeringen ca. € 63 miljoen. Naast een forse inspanningsverplichting, hebben de openstaande investeringen in toenemende mate (stijgende rente) effect op de meerjarige begrotingsruimte, waarbij investeringsbudgetten door opgelopen inflatie mogelijk ook niet meer toereikend zijn. Ter nuancering kan hierbij opgemerkt worden dat een substantieel deel van deze investeringen betrekking hebben op (financieel neutrale) investeringen in bijvoorbeeld GRP Rioleringsplannen (gedekt via tarieven) en dat in 2023 diverse investering plannings zijn geactualiseerd (IHP Onderwijs).

Op basis van deze geactualiseerde planningen kan overigens wel reeds worden geconcludeerd dat vanaf 2028 (buiten de 'scope' van deze programmabegroting 2024), de kapitaallasten (afschrijving en rente) als gevolg van investeringen in onderwijshuisvesting en (binnen-)sport accommodaties aanzienlijk toenemen. In de komende periode en in aanloop naar de programmabegroting 2025 worden dan ook passende maatregelen onderzocht en zo nodig voorgesteld aan uw Raad om de solide financiële positie van de gemeente Oldenzaal te waarborgen.

Inflatie

De oplopende inflatie vertaalde zich bij de kadernota 2024 in (historisch) hoge indexpercentages voor lonen en sociale lasten (5,6%) en goederen en diensten (8,9%). De 'OVA-index' voor de budgetten sociaal domein bedraagt voor 2024 7,58%. We verwachten dat het Rijk dat slechts gedeeltelijk compenseert via het gemeentefonds. Dit is bevestigd in de meicirculaire 2023, waarin het Rijk lagere percentages hanteert dan de gemeente.

Afwijkende indexeringen verbonden partijen

De indexen 'loon- en prijsontwikkeling 2024' voor verbonden partijen zijn conform het advies van de Twentse gemeenten. De systematiek en percentages wijken echter af van de door Oldenzaal gehanteerde methodiek. Voor de programmabegroting 2024 resulteert dit in een structureel begrotingsnadeel van ruim € 400.000.

Budgetontwikkelingen en aanbestedingen Sociaal Domein

In het sociaal domein zijn een aantal ontwikkelingen die leiden tot een hogere prijs voor geleverde diensten door aanbieders. Dit gaat om:

- aanbesteding doelgroepenvervoer;
- aanbesteding huishoudelijke ondersteuning;
- aanbesteding Wmo;
- aanbesteding Jeugd;
- onderzoek reële tarieven Twents Model Jeugd en Wmo.

De (financiële) effecten en omvang hiervan waren bij opmaak van de kadernota nog niet inzichtelijk. Bij de uitwerking van de programmabegroting 2024 blijkt dat de structurele lasten hiervan ruim € 1,6 miljoen bedragen.

1.4.2 Programmabegroting 2023 (jaarschijf 2024) versus programmabegroting 2024

Als we een vergelijk maken tussen de programmabegroting 2023 (jaarschijf 2024) en de programmabegroting 2024 is er sprake van een negatieve financiële ontwikkeling. In de programmabegroting 2023 was de raming voor 2024 € 2.111.000 positief. Het nu verwachte resultaat voor 2024 bedraagt € 1.136.000 negatief. Dit betekent een negatieve ontwikkeling van € 3.247.000.

Bij de kadernota 2024 is een negatieve ontwikkeling van € 2.067.000 verklaard en toegelicht. Bij de doorrekening van de programmabegroting 2024 komt daar dus nog eens € 1.180.000 bij. Deze negatieve ontwikkeling is voor een groot gedeelte veroorzaakt door de doorrekening van de als 'PM' posten bij de kadernota 2024 opgenomen aanbestedingen sociaal domein. We hebben nu berekend dat de totale structurele lasten hiervan € 1.626.000 bedragen.

Hiertegenover staat onder andere een voordeel voor de algemene uitkering naar aanleiding van de meicirculaire. Voor de jaren 2024 en 2025 worden de tegenvallende accessen opgevangen doordat we de zeer hoge accessen uit 2022-2025 (zie: meicirculaire 2022) terughoudend in de huidige begroting (2023-2026) hebben opgenomen. Daardoor hebben we een buffer die kan vrijvallen in de jaren 2024/2025. Dit leidt tot beperkte resultaatverbeteringen voor de 1^e twee jaarschijven (2024 € 840.000). Verder vielen rentelasten (€ 100.000), loonkosten (€ 80.000) en meerkosten verbonden partijen (€ 100.000) nadeliger uit voor 2024 dan ingeschat bij de kadernota 2024.

1.4.3 Begrotingsuitgangspunten ramingen aanvaard beleid

Samenvatting uitgangspunten planperiode 2024 - 2027

De basis voor het ramen van het aanvaarde beleid voor de planperiode 2024-2027 is de in de raadsvergadering van 7 november 2022 vastgestelde programmabegroting 2023 alsmede de daarna door de raad vastgestelde (gewijzigde) programmateksten en nieuw beleid o.b.v. raadsprogramma 2022-2026 op 6 maart 2023. Voor het bepalen van de budgetten aanvaard beleid rekening houden met de volgende (procentuele) ontwikkelingen:

Lastenontwikkeling

- Lonen en sociale lasten 5,60%
- Goederen en diensten 8,90%
- Omslagrente 1,25%
- Index Sociaal Domein 7,58%

Batenontwikkeling

- Nominale loon- en prijsontwikkelingen;
- autonome volumeontwikkelingen.

Eigen belastinggebied

- Huurtarieven gemeentelijk vastgoed aanpassen conform bovenstaande prijsontwikkeling van goederen en diensten;
- tarieven algemene heffingen hanteren zoals deze zijn vastgesteld bij de laatst vastgestelde begroting, aangepast met een gemiddelde van de index voor loon- en prijsontwikkeling;
- overige tarieven hanteren zoals deze zijn vastgesteld bij de laatst vastgestelde begroting;
- rekening houden met de voor de planperiode verwachte autonome volumeontwikkelingen ten aanzien van de kerngegevens;
- rekening houden met 100% kostendekking ten aanzien van reinigings-/afvalstoffenheffing en rioolheffing (voor beide netto na kwijtschelding).

Kerngegevens

Per 1 januari	Aantal woonruimten	Aantal inwoners
2023	14.826	31.931
2024	14.926	31.881
2025	15.026	31.891
2026	15.126	31.894
2027	15.226	31.894

De volledige notitie begrotingsuitgangspunten planperiode 2024-2027 hebt u als kader vastgesteld ter gelegenheid van de kadernota 2024.

2. Programma's

2.1 Dienstverlening en Veiligheid

Onder dit programma vallen de volgende wettelijk verplichte taakvelden:

a. Bestuur	c. Crisisbeheersing en brandweer
b. Burgerzaken	d. Openbare orde en veiligheid

Oldenzaal, een gemeente met een gezicht. Daarmee willen we zeggen: digitaal bereikbaar waar het kan en persoonlijk contact waar dat nodig is. Een gemeente die zichtbaar en benaderbaar is. Een sociaal veilige gemeente voor iedere inwoner.

Dit programma draagt bij aan de volgende Goals:

2.1.1 Wat zijn onze ambities en doelen?

Ambitie	Een betrouwbare en toegankelijke gemeente met een gezicht
Doelen	

- De (digitale) toegankelijkheid van onze dienstverlening sluit op een betaalbare manier aan bij de wensen van onze inwoners.
- De digitale aanvragen/meldingen worden efficiënt afgehandeld.
- Inwoners en ondernemers nodigen we uit om mee te denken en invloed uit te oefenen op onderwerpen die Oldenzaal verbeteren.
- Ons stadhuis versterkt het samenwerken, verbinden en ontmoeten.
- Onze communicatie is in begrijpelijke taal afgestemd op de ontvanger.

Ambitie	In onze stad voelt iedereen zich veilig in de woon-, werk- en leefomgeving
Doelen	

- Samen met onze professionele partners, inwoners en ondernemers worden overlast, incidenten, ondermijning en (georganiseerde) criminaliteit teruggedrongen.
- Onze eigen organisatie, inwoners en ondernemers hebben een grote weerbaarheid tegen ondermijning en (georganiseerde) misdaad.
- Mensen zijn meer bewust van personen met onbegrepen gedrag; onze regie zorgt voor een integrale aanpak als dat nodig is.
- De bewustwording over de effecten van het gebruik van verdovende middelen (drank en drugs) wordt vergroot.
- We zijn met onze professionele partners voorbereid op mogelijke incidenten rond het spoor vanwege het onveiligheidsgevoel van inwoners en ondernemers.
- Met de Twentse gemeenten en veiligheidsregio wordt de regionale crisisorganisatie doorontwikkeld.

2.1.2 Wat gaan we ervoor doen?

Nr	Acties	Jaar
1.1	Met het feedbacksysteem blijven we werken aan onze gemeentewebsite. We hebben daarbij oog voor (digitale) toegankelijkheid.	C
1.3	We volgen de ontwikkeling van Dimpact voor de doorontwikkeling van het zaakafhandelsysteem (nu E-suite):	

	<ul style="list-style-type: none"> • We vervangen e-formulieren door Open Formulieren om meer gebruikersgemak te bieden; • We sluiten aan bij Signalen in verband met een koppeling met de Buiten Beter App. Dit levert meer efficiency in de afhandeling van de meldingen openbare ruimte. Daarnaast maakt dit terugkoppeling via de Buiten Beter App mogelijk. 	<p>2024</p> <p>2024</p>
1.4	We gebruiken het klantfeedbacksysteem om ervaringen van onze inwoners en ondernemers op te halen. We verbreden onze reikwijdte door ook diensten vanuit het sociaal domein toe te voegen. Hiermee kunnen we onze dienstverlening doorlopend verbeteren.	C
1.5	<ul style="list-style-type: none"> • We bieden Informatiepunten Digitale Overheid (IDO's). • We zorgen ervoor dat inwoners op digitale wijze producten kunnen afnemen conform de Wet modernisering elektronisch verkeer (Wmebv). 	<p>C</p> <p>2024</p>
1.6	We betrekken onze inwoners op allerlei manieren (participatie). Het participatieplatform zetten we in 2024 in voor minimaal drie nieuwe projecten.	2024
1.7	We werken het in 2023 genomen besluit over het gewenste toekomstscenario voor het stadhuis uit in een uitgewerkt plan (financieel, ruimtelijk en functioneel) en ontwerp.	2024
1.8	We werken samen in NOT verband aan complexe maatschappelijke opgaven en doen onderzoek naar een toekomstbestendige ICT.	2024
1.9	We zenden zowel raadsvergaderingen als politieke fora die in het stadhuis worden gehouden online – live – uit.	2024
1.10	We werken in het 1e kwartaal de resultaten van het participatieproces en de communicatiecampagne uit in een visie op Oldenzaal 2040.	2024
1.11	We vervangen onze huidige telefooncentrale en we gaan bellen via Microsoft Teams 365. Dit is één van de stappen in het totaalproces van een nieuwe samenwerkingsomgeving waarmee we efficiënter en gemakkelijker kunnen samenwerken.	2024
1.12	Eind 2023 starten we met het project 'online verlengen rijbewijs'	2024
1.13	We doen fysieke controles bij opkopers om heling tegen te gaan met het digitale opkopersregister (toezicht en handhaving).	C
1.14	We voeren de maatregelen uit die in het initiatiefvoorstel straatintimidatie zijn opgenomen.	2024
1.15	De werkwijze voor het toepassen van de beleidsregel Bibob Oldenzaal wordt beschreven, vastgesteld en ingericht in de systemen.	2024
1.16	We voeren de acties en aanbevelingen uit die voortkomen uit de weerbaarheidsscan van het RIEC Oost Nederland en die bijdragen aan de 'basis op orde'.	2024
1.17	We maken een communicatieplan en voeren deze uit om bewustwording en weerbaarheid op het gebied van ondermijning bij onze inwoners en onze eigen organisatie te vergroten.	2024
1.18	We voeren integrale controles uit om signalen van ondermijning op te sporen en zoeken daarbij naar een passende aanpak met onze partners.	C
1.19	We doen onderzoek naar de (sociale) veiligheidsbeleving van de inwoners van de gemeente Oldenzaal.	2024
1.20	We versterken de verbinding met onze zorg- en veiligheidspartners	C
1.21	We voeren een integrale aanpak op personen met onbegrepen – en/of overlast gevend gedrag	C

1.22	We optimaliseren het werkproces vroegsignalering criminaliteit (focus jeugd t/m 23 jr)	2024
1.23	We gaan de uitkomsten van het drugsonderzoek een passend vervolg geven.	2024
1.24	We voeren de acties uit de regionale aanpak mensenhandel uit	2024
1.25	We gaan de nazorg voor ex-gedetineerden aanpassen/verbeteren.	2024

2.1.3 Welke beleidsindicatoren gebruiken we?

2.1.3.1 Beleidsindicatoren per ambitie

Ambitie: Een betrouwbare en toegankelijke gemeente met een gezicht.

	2021	2022	2023 tot 1 september
Balie / Receptie	74,21%	81,73%	86,99%
Webformulieren	81,00%	75,41%	79,48%

De volgende indicatoren sluiten aan bij bovenstaande ambitie.

- Balie/Receptie: Dit betreft de klantfeedback (% tevreden) van inwoners die fysiek het stadhuis hebben bezocht voor een product van burgerzaken. Inwoners kunnen reageren op hun ervaring bij bijvoorbeeld de wachttijd, vriendelijkheid en deskundigheid. Deze indicator zegt iets over de fysieke toegankelijkheid en een gemeente met een gezicht.
- Webformulieren: Dit betreft de klanttevredenheid over het gebruik van webformulieren. Aan het eind van het formulier wordt gevraagd naar de ervaring (vindbaarheid, gemak en duidelijkheid) van de gebruiker. Voorbeelden van webformulieren zijn het aanvraagformulier energietoeslag, gehandicaptenparkeerkaart, ja/nee sticker of het doen van een melding. Deze indicator geeft een beeld bij onze digitale toegankelijkheid.

Ambitie: In onze stad voelt iedereen zich veilig in de woon- werk- en leefomgeving.

Sociale Veiligheid (Onveiligheidsgevoelens): (WODC) meting 2 jaarlijks (peildatum 2014 = 100)

Sociale (on)veiligheid wordt gevormd door criminaliteit, ondervonden overlast en onveiligheidsbeleving. Hoe lager de score hoe meer sociale veiligheid de inwoner ervaart.

- Onveiligheidsgevoelens: hoe onveilig men zich in de buurt voelt
- Onveiligheidsperceptie: de ervaren omvang van criminaliteit in de buurt

	Onveiligheidsgevoelens		Onveiligheidsperceptie	
	Oldenzaal	25.000 – 50.000 inwoners	Oldenzaal	25.000 – 50.000 inwoners
2017	99	96	89	94
2018	-	-	-	-
2019	107	90	141	86
2020	-	-	-	-
2021	73	87	53	81

2.1.3.2 Wettelijke verplichte beleidsindicatoren

	Indicator	Eenheid	Periode	Oldenzaal	Trend	Provincie	25.000 – 50.000 inw.	Bron	
Organisatie	1	Formatie	Fte per 1.000 inw .	2024	8,9	-	n.v.t.	n.v.t.	Formatieplan 2024
	2	Bezetting	Fte per 1.000 inw .	2024	8,9	-	n.v.t.	n.v.t.	Formatie-/bezettingslijst jul. 2023
	3	Apparaatskosten	Kosten per inw oner	2024	935	-	n.v.t.	n.v.t.	Begroting 2024
	4	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2024	1,44%	-	n.v.t	n.v.t	Begroting 2024
	5	Overhead	% van totale lasten	2024	10,5%	-	n.v.t	n.v.t	Begroting 2024
Veiligheid	6	Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	2022	94	↑	80	80	Bureau Halt
	7	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inw .	2022	0,75	↑	2,1	1,2	CBS
	8	Gew eldsmisdriven	Aantal per 1.000 inw .	2022	1,89	↓	1,77	1,56	CBS
	9	Diefstallen uit woningen	Aantal per 1.000 inw .	2022	1,86	↑	3,2	1,3	CBS
	10	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inw .	2022	2,96	↓	3,52	3,28	CBS

Toelichting bij de verplichte indicatoren:

- 1 Formatie betreft de toegestane formatie in aantal fte van het ambtelijk apparaat per 1.000 inw oners op basis van de begrote salarisstaat
- 2 Bezetting betreft het werkelijk aantal fte dat werkzaam is
- 3 Apparaatskosten zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel, organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische zaken
- 4 Externe inhuur betreft het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de organisatie in dienst zijnde opdrachtgever door een private organisatie met winstoogmerk, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt
- 5 Overhead betreft alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces
- 6 Verwijzingen Halt betreft het aantal verwijzingen naar Bureau Halt per 10.000 inw oners in de leeftijd van 12-17 jaar;
- 7 Winkeldiefstallen betreft het aantal in winkeldiefstallen per 1.000 inw oners
- 8 Gew eldsmisdriven betreft het aantal gew eldsmisdriven per 1.000 inw oners
- 9 Diefstallen uit woningen betreft het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inw oners
- 10 Vernielingen en beschadigingen betreft het aantal vernielingen en beschadigingen per 1.000 inw oners

2.1.4 Betrokkenheid verbonden partijen

Verbonden partij	Toelichting
GBT	Het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBT) is gestart als een samenwerking tussen een aantal gemeenten. In 2013 is Oldenzaal toegetreden. Belastingen heffen en innen is een ingewikkelde taak met erg veel regels. Het GBT neemt deze taak van ons over, zodat we minder kwetsbaar zijn op dit gebied en we de zaken rondom heffing efficiënter kunnen regelen.
Dimpact	Dimpact is een coöperatieve vereniging van 40 lidgemeenten met gezamenlijk 3 miljoen inwoners. Binnen Dimpact initiëren en realiseren lidgemeenten ICT-oplossingen voor de publieke dienstverlening van morgen. Samenwerking, kennisdeling en hergebruik van oplossingen zijn daarbij de basis. Uitgangspunt is dat deze oplossingen in open source software worden ontwikkeld en voldoen aan moderne richtlijnen zoals Common Ground. Oldenzaal kiest voor de strategie van slimme volger. Door ons lidmaatschap kunnen we snel beschikken over de meeste moderne dienstverleningsoplossingen.
Veiligheidsregio Twente	In het kader van rampenbestrijding vormen de 14 Twentse gemeenten samen de Veiligheidsregio. Onder één bestuurlijke regie werken zij samen op het gebied van brandweezorg, (gemeentelijke) crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. De Veiligheidsregio is via verlengd lokaal bestuur georganiseerd. De taken en werkzaamheden van de Veiligheidsregio zijn vastgelegd in het Regionaal Beleidsplan Veiligheidsregio Twente 2021-2024.
Omgevingsdienst Twente (ODT Twente)	In de aanpak van ondermijning is ODT een belangrijke partner.

2.1.5 Wat mag het kosten?

Budget per programma		Realisatie	Begroting	Meerjarenbegroting			
<i>Bedragen x € 1.000</i>		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Lasten	Aanvaard beleid	7.487	7.470	6.319	6.326	6.266	6.266
	Aanvullend beleid						
	Nieuw beleid						
	Totaal lasten	7.487	7.470	6.319	6.326	6.266	6.266
Baten	Aanvaard beleid	-2.645	-2.439	-501	-501	-501	-501
	Aanvullend beleid						
	Nieuw beleid						
	Totaal baten	-2.645	-2.439	-501	-501	-501	-501
Saldo	vóór bestemming	4.842	5.031	5.818	5.825	5.765	5.765
	Dotaties aan reserves	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	na bestemming	4.842	5.031	5.818	5.825	5.765	5.765

2.2 Bereikbaarheid en Openbare ruimte

Onder dit programma vallen de volgende wettelijk verplichte taakvelden:

a. Parkeerbelasting	e. Riolering
b. Verkeer en vervoer	f. Afval
c. Parkeren	g. Milieubeheer
d. Openbaar groen en (openlucht) recreatie	h. Begraafplaatsen en crematoria

Er komen heel veel veranderingen op Oldenzaal af. Het moet allemaal gezonder, herbruikbaar, energieneutraal, klimaat robuust, enz. enz. Dit doen we samen met de inwoners, bedrijven en verenigingen in Oldenzaal. Hoe de openbare ruimte is, wordt gebruikt en veranderd is hiervoor heel belangrijk. In dit programma maken we concreet wat onze ambities, doelen en maatregelen zijn voor de komende periode.

Dit programma draagt bij aan de volgende Goals:

2.2.1 Wat zijn onze ambities en doelen?

Ambitie	Het klimaatakkoord is leidend in ons handelen
Doelen	

- Een realistische (regionale) bijdrage aan het landelijke Klimaatakkoord.
- Energiebesparing voor heel Oldenzaal.
- Inwoners en bedrijven doen mee met de energietransitie.
- Onze economie groeit verder door naar een circulaire economie met als subdoel dat het restafval in 2030 maximaal 50 kg per inwoner, per jaar is.

Ambitie	Meer ruimte voor water en natuur in en om de stad
Doelen	

- Oldenzaal is beter bestand tegen de gevolgen van klimaatverandering (wateroverlast, droogte en hitte).
- De openbare ruimte wordt groener door minder te verharderen dankzij omgekeerd ontwerpen.
- Sterkere bewustwording van inwoners en bedrijven over het klimaatbestendig inrichten en gebruiken van de eigen omgeving.
- Er is meer (groene) ruimte voor ontmoeten, cultuur, rusten en bewegen.

Ambitie	Een goed bereikbare en verkeersveilige stad met minder uitstoot
Doelen	

- Een autoluwe binnenstad met passende parkeervoorzieningen voor zowel auto als fiets.
- Oldenzaal blijft een fietsvriendelijke stad.
- Elektrisch rijden wordt meer gestimuleerd door een passende infrastructuur te realiseren.
- Maximale veiligheid en minimale overlast van het spoorvervoer.

2.2.2 Wat gaan we ervoor doen?

Nr	Acties	Jaar
2.1	We stellen een klimaatakkoord-programma voor Oldenzaal vast.	2024
2.2	We actualiseren de warmtevisie in samenwerking met NOT-gemeenten.	2024
2.3	We maken een plan van aanpak voor het verminderen van CO ₂ -uitstoot van onze eigen organisatie.	2024
2.4	We stellen de Regionale Energie Strategie (RES) 2.0 vast.	2024
2.5	We gaan een meer-jaren energiebesparingsprogramma opstellen, mede op basis van het nationaal isolatieprogramma, inclusief financieringsmogelijkheden.	2024
2.6	We geven uitvoering aan de energiebesparingsactie 2023-2024: isolatiesubsidie, inkoopactie en gratis isolatiemaatregelen.	2024
2.7	We hebben een Energiefonds voor bedrijven.	C
2.8	We onderzoeken kansen voor zon op dak en welke (actieve) rol de gemeente hierin kan spelen.	2024
2.9	We maken zowel een visie op Circulaire Economie voor Twente als voor Oldenzaal.	2024
2.10	We voeren 'voorloopacties' uit voor een betere scheiding van grondstofstromen (o.a. PMD), om daarmee vervuiling te voorkomen.	2024
2.11	We voeren acties uit om bewustwording te bevorderen en gedragsverandering te beïnvloeden op tal van duurzame thema's. Dit doen we vanuit de eigen organisatie, het onderwijs en maatschappelijke organisaties in Oldenzaal.	C
2.12	We stellen de routekaart Maatschappelijk Vastgoed vast die uitwijst hoe ons vastgoed het beste kan worden verduurzaamd, inclusief het onderzoek naar het toepassen van een revolverend fonds.	2024
2.13	We realiseren een groener Plechelmusplein.	2024
2.14	We stellen geld beschikbaar en doen actief mee aan onder andere Leader-trajecten in het buitengebied van Oldenzaal.	C
2.15	We gaan bij Singelpark Molkenboer omgekeerd ontwerpen.	2024
2.16	We stellen samen met onze partners en inwoners een integraal Wijkplan Glinde Hooiland op en starten met uitvoering in de zeeheldenbuurt (MJUP).	2024
2.17	We voeren een Stimuleringsregeling Water en Klimaat in.	2024
2.18	We werken met de Stadsnoabers aan: verbeterde bewegwijzering, parkeeronderzoek, autoluwe binnenstad, verbeteren fietsenstalling, kwaliteitsverbetering straatmeubilair, verbetering van de terrassen.	2024
2.19	We maken, conform het Strategisch Plan Verkeersveiligheid, een risicoanalyse voor de wegen, kruispunten en fietspaden in Oldenzaal en een bijbehorend uitvoeringsprogramma om de verkeersveiligheid te verbeteren.	2024
2.20	We voeren een analyse uit op het langzaam verkeer netwerk (lopen en fietsen). Voor eventuele verbeterpunten in toegankelijkheid en aanzet tot bewegen volgt een voorstel voor een uitvoeringsprogramma.	2024
2.21	We doen onderzoek naar het versterken van de bereikbaarheid van de bedrijventerreinen per openbaar vervoer.	2024

2.2.3 Welke beleidsindicatoren gebruiken we?

2.2.3.1 Wettelijke verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Oldenzaal	Trend	Provincie	25.000 – 50.000 inw.	Bron
1 Omvang huishoudelijk restafval	Kg per inw oner	2021	26	↑	21	23	CBS
2 Hernieuw bare elektriciteit	%	2021	6,7%	↑	12,4%	?	RWS - KMO

Toelichting bij de verplichte indicatoren:

- 1 Omvang huishoudelijk restafval betreft de kilogrammen ingezameld niet gescheiden huishoudelijk afval per inw oner
- 2 Hernieuw bare elektriciteit betreft de procentuele hoeveelheid elektriciteitsverbruik die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa

2.2.4 Betrokkenheid verbonden partijen

Verbonden partij	Toelichting
Bestuurlijk Overleg Sociaaleconomische Structuurversterking (onderdeel van Twente Board)	De economische strategie van Twente en de uitvoering daarvan is belegd in Twente Board. In het bestuur van Twente Board zitten ondernemers, onderwijs en overheid elk met eigen vertegenwoordigers aan tafel. Het college van Oldenzaal heeft net als alle Twentse gemeenten via het Bestuurlijk Overleg Sociaaleconomische Samenwerking (BOSS) inbreng in Twente Board.
Omgevingsdienst Twente (ODT Twente)	De milieutaken op het gebied van vergunningverlening en handhaving zijn bij het ODT ondergebracht.
Twence	Verwerkt een deel van onze afvalstoffen.
Twente Milieu	Geeft mede uitvoering aan en advies over afvalbeheer.
Openbaar Lichaam Crematoria Twente (OLCT)	Het OLCT is eigenaar van het crematorium in Oldenzaal, dat is gevestigd op onze begraafplaats aan de Schipleidelaan. As-verstrooiing kan plaatsvinden op een aangewezen veld op de begraafplaats.
Cogas	Als eigenaar aardgasnetwerk belangrijk voor de energietransitie van aardgas naar alternatieve energiebronnen.

2.2.5 Wat mag het kosten?

Budget per programma		Realisatie Begroting			Meerjarenbegroting		
Bedragen x € 1.000		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Lasten	Aanvaard beleid	14.625	16.664	16.075	16.076	15.694	15.712
	Aanvullend beleid				119	278	409
	Nieuw beleid				28	28	28
	Totaal lasten	14.625	16.664	16.075	16.223	16.000	16.149
Baten	Aanvaard beleid	-9.386	-10.520	-9.522	-9.522	-9.522	-9.522
	Aanvullend beleid				-99	-236	-344
	Nieuw beleid						
	Totaal baten	-9.386	-10.520	-9.522	-9.621	-9.758	-9.866
Saldo	vóór bestemming	5.239	6.144	6.553	6.602	6.242	6.283
	Dotaties aan reserves	256	603	107	115	14	14
	Onttrekking reserves	-1.200	-1.624	-228	-238	-125	-149
Saldo	na bestemming	4.295	5.123	6.432	6.479	6.131	6.148

2.3 Stedelijke en economische ontwikkeling

Onder dit programma vallen de volgende wettelijk verplichte taakvelden:

a. Economische ontwikkeling	e. Grondexploitatie niet-bedrijventerreinen
b. Fysieke bedrijfsinfrastructuur	f. Wonen en bouwen
c. Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	g. Musea / Cultureel erfgoed
d. Ruimtelijke ordening	

Oldenzaal is een gastvrije stad, goed bereikbaar en aantrekkelijk voor inwoners, ondernemers en bezoekers. De binnenstad is het kloppend hart van de stad. We zetten in op versnelling van woningbouw om plek te geven aan mensen die in Oldenzaal willen (blijven) wonen en bieden ruimte aan ondernemers die ons economisch klimaat versterken.

Dit programma draagt bij aan de volgende Goals:

2.3.1 Wat zijn onze ambities en doelen

Ambitie	Een aantrekkelijke en vitale binnenstad, waarin het prettig winkelen, recreëren en wonen is
Doelen	

- De binnenstad heeft een aantrekkelijke mix van winkelen, horeca, culturele voorzieningen en evenementen zodat meer mensen de binnenstad bezoeken.
- Oldenzaal wordt ervaren als een aantrekkelijke, gastvrije, bourgondische (binnen) stad met een rijk verleden, in een groene omgeving.
- De Oldenzaalse cultuur(historie) wordt verder versterkt en ook als zodanig geprofileerd voor de beleving in de binnenstad en de verbinding binnenstad-buitengebied.
- Meer mensen kunnen prettig in de binnenstad wonen.

Ambitie	Een fijn (t)huis voor iedereen: we maken aantrekkelijk wonen mogelijk voor alle groepen in Oldenzaal
Doelen	

- Voor alle groepen in Oldenzaal wordt (samen) wonen in Oldenzaal mogelijk.
- De komende 10 jaar worden 1000 woningen gerealiseerd zodat Oldenzaal een aantrekkelijke woonstad blijft.
- Er is een duurzame woningvoorraad die voldoet aan de woningvraag.
- Grotere ambtelijke inzet om de woonambities voor de komende jaren te realiseren.

Ambitie	Oldenzaal heeft een vernieuwend en toekomstbestendig vestigings- en ondernemersklimaat
Doelen	

- Samen met de Twente Board wordt ingezet op een toekomstbestendige economie met als uiteindelijk doel om het Bruto Twents Geluk in onze groene technologische topregio te verhogen.

- De werkgelegenheid wordt vergroot door ondernemers voor Oldenzaal te behouden en aan te trekken.
- Er worden toekomstbestendige en goed bereikbare (nieuwe) bedrijventerreinen (her)ontwikkeld.
- Duidelijkheid over de wijze waarop winkelgebieden zich verder kunnen ontwikkelen tot toekomstige centra rekening houdend met trends en ontwikkelingen.
- Bredere samenwerking op het gebied van recreatie en toerisme in Noordoost Twente, onder meer door verbinding met cultuur en erfgoed
- Het versterken van de samenwerking tussen en met ondernemers in de binnenstad om het profiel en de vitaliteit van de binnenstad te verbeteren.

2.3.2 Wat gaan we ervoor doen?

Nr	Acties	Jaar/voortgang
3.1	We ronden de evaluatie van het masterplan Binnenstad af.	2024
3.2	We werken met de Stadsnoabers aan: doorontwikkeling binnenstadmonitor, een profiel voor Oldenzaal op basis van Oldenzaal 2040.	C
3.3	We continueren de starterslening.	2024-2026
3.4	We geven prioriteit aan de sleutelprojecten Stakenbeek, Graven Es en Langestraat en bouwen minimaal 50 woningen per jaar.	2024-2026
3.5	We faciliteren woningbouwinitiatieven op inbreidingslocaties en bouwen minimaal 50 woningen per jaar.	2024-2026
3.6	We stellen met partners de economische visie op met uitvoeringsprogramma.	2024
3.7	We pakken kansen op voor de verbetering en revitalisering van bestaande bedrijventerreinen.	C
3.8	We werken de Gebiedsvisie Jufferbeek Noord uit	2024
3.9	We verkennen de mogelijkheden voor de ontwikkeling van Hanzepoort-West ter uitbreiding van bedrijventerrein Hanzepoort.	2024
3.10	We faciliteren bestaande ondernemers in groei en begeleiden nieuwe ondernemers van elders bij verhuizing naar Oldenzaal.	C
3.11	We actualiseren de nota Verblijfsrecreatie NOT en stellen een uitvoeringsprogramma op.	2024
3.12	We werken de regionale visie Perspectief Vrijtijdseconomie Twente 2030 uit voor NOT. Daarin nemen we de ontsluiting van historische verhaallijnen mee.	2024

2.3.3 Welke beleidsindicatoren gebruiken we

2.3.3.1 Wettelijke verplichte beleidsindicatoren

	Indicator	Eenheid	Periode	Oldenzaal	Trend	Provincie	25.000 –	Bron	
							50.000 inw.		
Sted. en econ. ontw.	1	Funciemenging	Verhouding tussen banen en woningen in %	2022	56,9	↑	55,2	50,2	Landelijk Informatiesysteem voor arbeidsplaatsen
	2	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal vestigingen per 1.000 inwoners van 15 t/m 65 jaar	2023	113	↑	111,5	117,0	Landelijk Informatiesysteem voor arbeidsplaatsen
	3	Nieuw gebouwde woningen	Aantal nieuw bouw woningen per 1.000 woningen	2022	6,5	↑	7,6	8,1	Basisregistratie adressen en gebouwen
	4	Demografische druk	Verhouding tussen niet-beroeps-bevolking (<15 en 65+) en beroepsbevolking (15-64)	2022	84,4	↑	73,9	79	CBS

2.3.4 Betrokkenheid verbonden partijen

Verbonden partij	Toelichting
Bestuursovereenkomst Sociaaleconomische Structuurversterking (BOKSES: onderdeel van Twente Board)	De economische strategie van Twente en de uitvoering daarvan is belegd in Twente Board. In het bestuur van Twente Board zitten ondernemers, onderwijs en overheid elk met eigen vertegenwoordigers aan tafel. Het college van Oldenzaal heeft net als alle Twentse gemeenten via het Bestuurlijk Overleg Sociaaleconomische Samenwerking (BOSS) inbreng in Twente Board.
Bedrijfsvoeringsorganisatie Recreatieschap Twente	Twentse samenwerking voor beleidsmatige aangelegenheden en bedrijfsvoering, waarbij zij voor dit programma o.a. de uitvoerende organisatie is op het gebied van: <ul style="list-style-type: none"> toeristische routes vrijtijdseconomie recreatieve voorzieningen
Omgevingsdienst Twente (ODT Twente)	De milieutaken op het gebied van vergunningverlening en handhaving zijn bij ODT Twente ondergebracht.

2.3.5 Wat mag het kosten?

Budget per programma		Realisatie		Begroting		Meerjarenbegroting		
Bedragen x € 1.000		2022	2023	2024	2025	2026	2027	
Lasten	Aanvaard beleid	16.490	7.392	7.493	7.309	6.873	6.880	
	Aanvullend beleid							
	Nieuw beleid			20				
	Totaal lasten	16.490	7.392	7.513	7.309	6.873	6.880	
Baten	Aanvaard beleid	-12.363	-2.393	-2.628	-2.629	-2.628	-2.628	
	Aanvullend beleid							
	Nieuw beleid							
	Totaal baten	-12.363	-2.393	-2.628	-2.629	-2.628	-2.628	
Saldo	vóór bestemming	4.127	4.999	4.885	4.680	4.245	4.252	
	Dotaties aan reserves	7.151	15	36	35	34	33	
	Onttrekking reserves	-8.437	-1.095	-234	-252	-160	-142	
Saldo	na bestemming	2.841	3.919	4.687	4.463	4.119	4.143	

2.4 Cultuur, sport en ontspanning

Onder dit programma vallen de volgende wettelijk verplichte taakvelden:

a. Sportbeleid activering	d. Cultureel erfgoed
b. Sportaccommodaties	e. Musea
c. Cultuurpresentatie, -productie en –participatie	f. Media

Oldenzaal zet de kracht van cultuur en sport in ten behoeve van een levendige stad en een prettig leefbare samenleving waaraan iedereen kan meedoen.

Dit programma draagt bij aan de volgende Goals:

2.4.1 Wat zijn onze ambities en doelen?

Ambitie	Ons culturele en sportieve ecosysteem is vitaal en toekomstbestendig.
Doelen	

- Een klimaat waarin cultuur- en sportverenigingen zich, binnen hun eigen ambities en mogelijkheden, optimaal kunnen ontwikkelen.
- Cultuur- en sportaccommodaties die aansluiten bij de hedendaagse normen (waaronder verduurzaming) en wensen van de gebruikers.
- Versterking van aanbod, toegankelijkheid en kwaliteit van cultuur en sport door verbinding en samenwerking met maatschappelijke organisaties.

Ambitie	We benutten ons culturele en sportieve ecosysteem voor onze economische doelstellingen
Doelen	

- Cultuur(historie) en sport en bewegen worden ingezet voor het verbeteren van de leefbaarheid, vitaliteit en aantrekkelijkheid van (binnen)stad en buitengebied.
- Cultuur en erfgoed worden versterkt en nadrukkelijker geprofileerd ten behoeve van toegankelijkheid, bewustwording en beleving.

Ambitie	In Oldenzaal kan iedereen meedoen aan cultuur, sport & bewegen en evenementen omwille van gezondheid, persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke verbondenheid.
Doelen	

- De verbinding tussen cultuur- en sportverenigingen, zorginstellingen, welzijn, onderwijs en bedrijfsleven wordt meer gestimuleerd ten dienste van maatschappelijke participatie en zelfredzaamheid.
- Meer deelname aan cultuur en sport voor plezier, gezondheid, ontspanning en de ontwikkeling van talenten en vaardigheden.

2.4.2 Wat gaan we ervoor doen?

Nr	Acties	Jaar/Voortgang
4.1	We ontwikkelen voor de buitensportaccommodaties vanuit het Synarchis-onderzoek een beheermodel dat toekomstbestendig en geharmoniseerd is.	2024
4.2	We voeren de maatregelen uit die in het accommodatieplan binnensport zijn opgenomen.	2024
4.3	We stellen het beheerplan buitensportaccommodaties vast.	2024
4.4	We continueren de revitalisatiewerkzaamheden voor sportcentrum Vondersweijde.	2024
4.5	We ronden het onderzoek naar de mogelijkheden van een sportbedrijf in NOT-verband af.	2024
4.6	We geven samen met lokale partners opvolging aan de ambities van het lokaal convenant cultuureducatie KunstWijs.	2024
4.7	Samen met Bibliotheek Oldenzaal maken we - in het kader van de Bibliotheek van de Toekomst - een plan van aanpak voor versterking van het aanbod, vooral op het gebied van (digi)taalvaardigheid in aansluiting op de visie Oldenzaal digiTAAL.	2024
4.8	We evalueren de NOT-samenwerking van de lokale publieke omroepen en anticiperen op (nieuw) Rijksbeleid.	2024
4.9	We stellen beleidskaders voor beeldende kunst op.	2024
4.10	We monitoren en evalueren het talent house voor jongeren Studio 15 en nemen een besluit over de voortzetting.	2024
4.11	We ondersteunen en evalueren de cultureel-maatschappelijke programma's Twents Zilver en BoesCool 55+.	2024
4.12	We participeren actief binnen Cultuurregio Twente. Daarbij hebben we oog voor de belangen van Oldenzaal en wijzen we lokale partijen op de (subsidie)mogelijkheden en projecten van het Uitvoeringsprogramma.	C
4.13	We ondersteunen culturele en cultuurhistorische initiatieven die bijdragen aan een levendige (binnen)stad. We stimuleren daarbij samenwerking zowel binnen als buiten cultuur en erfgoed.	C
4.14	We werken historische verhaallijnen uit als 'rode draad' voor (binnen)stad, (erfgoed)toerisme en projecten als het Singelpark.	2024
4.15	We geven opdracht aan de stichting Oldenzaalse Musea voor de voorbereiding van Huttenkloasjaar 2025.	2024
4.16	We zetten lokale verbinders als de buurtbeweegcoaches en de cultuurmakelaar in voor de vitaliteit van verenigingen.	C
4.17	We houden aandacht voor de problemen die culturele en sportieve organisaties ondervinden door de sterk gestegen lasten (zoals energie en personeel) en inflatie.	C
4.18	We zetten buurtbeweegcoaches en combifunctionarissen cultuur in voor de koppeling tussen het sport-, beweeg- en culturele aanbod en de preventieve thema's vanuit het Gezond Actief Leven Akkoord (GALA).	C
4.19	Samen met de andere Twentse gemeenten en samen met het SportNetwerk Overijssel starten we met de uitvoering van de nieuwe regionale visie sport en bewegen.	2024
4.20	We continueren (minimaal 3 jaar) de motorische vaardigheidsscan voor de motorische ontwikkeling van kinderen in het basisonderwijs.	C

2.4.3 Welke beleidsindicatoren gebruiken we?

2.4.3.1 Wettelijke verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Oldenzaal	Trend	Provincie	25.000 – 50.000 inw.	Bron
1 Niet w ekelijksporters	%	2020	47,8%	↓	51,1%	50,5%	CBS & RIVM

2.4.4 Betrokkenheid verbonden partijen

Verbonden partij	Toelichting
Sport Oldenzaal BV	Exploitatie van sportcluster Vondersweijde

2.4.5 Wat mag het kosten?

Budget per programma		Realisatie	Begroting	Meerjarenbegroting			
Bedragen x € 1.000		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Lasten	Aanvaard beleid	6.688	7.732	7.780	7.832	7.761	7.706
	Aanvullend beleid					30	28
	Nieuw beleid						
	Totaal lasten	6.688	7.732	7.780	7.832	7.791	7.734
Baten	Aanvaard beleid	-1.503	-1.341	-1.390	-1.390	-1.390	-1.384
	Aanvullend beleid						
	Nieuw beleid						
	Totaal baten	-1.503	-1.341	-1.390	-1.390	-1.390	-1.384
Saldo	vóór bestemming	5.185	6.391	6.390	6.442	6.401	6.350
	Dotaties aan reserves	62	0	0	0	0	0
	Onttrekking reserves	-322	-573	-81	-64	-4	-4
Saldo	na bestemming	4.925	5.818	6.309	6.378	6.397	6.346

2.5 Maatschappelijke Ondersteuning

Onder dit programma vallen de volgende wettelijk verplichte taakvelden:

a. Openbaar basisonderwijs	i. Begeleide participatie
b. Onderwijshuisvesting	j. Arbeidsparticipatie
c. Onderwijsbeleid en leerlingzaken	k. Maatwerkvoorzieningen (WMO)
d. Cultuurpresentatie, -productie en - participatie	l. Maatwerkdienstverlening 18+
e. Media	m. Maatwerkdienstverlening 18-
f. Wijkteams	n. Geëscaleerde zorg 18+
g. Inkomensregelingen	o. Geëscaleerde zorg 18-
h. Samenkracht en burgerparticipatie	p. Volksgezondheid

We streven naar een krachtige samenleving waarin de inwoner mee doet naar eigen kunnen bijdraagt en daar waar nodig ondersteund wordt. Zo streven we naar een Oldenzaal met zelfredzame, gezonde en verbonden inwoners die zich veilig voelen.

Dit programma draagt bij aan de volgende Goals:

2.5.1 Wat zijn onze ambities en doelen?

Ambitie Voor inwoners die het nodig hebben is een kwalitatief goed ondersteuningsaanbod beschikbaar

Doelen

- Inzet op vroegsignalering en een passend aanbod van preventieve voorzieningen.
- Doorlopende ondersteuningslijnen waarbij op- en afschalen vanzelfsprekend is.
- De ondersteuning is toegankelijk, bereikbaar en betaalbaar.
- De sociale basisinfrastructuur blijft op orde in de wijken en in de gehele stad.
- Inwoners worden ondersteund om ze zo onafhankelijk mogelijk te maken van zorg.
- Inzicht in en grip houden op de resultaten en processen binnen het sociaal domein.

Ambitie Ieder kind groeit kansrijk op in Oldenzaal

Doelen

- De eigen kracht van het gezin wordt vergroot en het zorgend en probleemoplossend vermogen van het gezin wordt versterkt.
- De regierol van de gemeente (ten opzichte van de externe verwijzers) wordt versterkt, zodat de best passende en betaalbare ondersteuning aan de inwoner wordt geboden.
- Een optimale ontwikkeling voor ieder kind en jeugdige met een focus op gelijke kansen.
- Het realiseren van passende en duurzame schoolgebouwen en een optimaal onderwijsklimaat

Ambitie Alle inwoners hebben bestaanszekerheid

Doelen

- Inwoners zijn in staat te voorzien in hun eerste levensbehoeften.
- Inwoners worden gestimuleerd tot het verkrijgen en behouden van betaald werk of participatie.
- Armoede is doorbroken zodat iedereen meedoet en vooruitkomt.

- Een passende, toegankelijke en veilige woon- en leefomgeving voor alle doelgroepen.

Ambitie Elke inwoner kan actief deelnemen aan een inclusieve samenleving en keuzes maken die gezond leven makkelijker maakt.

Doelen

- Toewerken naar een inclusieve samenleving, waarin iedereen erbij hoort en kan deelnemen.
- Een gezonde leefstijl van jong tot oud.
- Gezondheidsverschillen tussen sociaaleconomische groepen zijn verkleind.
- Sterkere sociale veerkracht doordat inwoners naar elkaar omkijken en mede zorg dragen voor elkaars welzijn.
- Cultuur-, sport- en beweegactiviteiten worden ingezet om participatie te vergroten.

Ambitie Oldenzaal voldoet aan de opgaven rondom het migratievraagstuk en doet dit met een menselijke maat

Doelen

- Binnen de migratieketen is passende ondersteuning voor het integreren in de samenleving.
- In regionaal verband wordt een passende bijdrage in de migratieketen geleverd.

2.5.2 Wat gaan we ervoor doen?

Nr	Acties	Jaar
5.1	We ontwikkelen een uitvoeringsplan voor de toekomst van de integrale toegang (Sociaal Plein). Hierbij houden we rekening met toegankelijkheid, huisvesting, een verbeterde klantreis en samenwerking met en tussen partners.	2024
5.2	We kijken of de werkwijze van het Project Anders Indiceren breder kunnen toepassen.	2024
5.3	We bereiden de inkoop en implementatie voor de overige Wmo-maatwerkvoorzieningen (begeleiding en dagbesteding) voor (per 2025).	2024
5.4	We ontwikkelen een visie op de sociale basis in de wijken en in de gehele stad in aansluiting bij de veerkrachtkaarten uit de Woonagenda.	2024
5.5	We creëren regionaal een beschikbaarheidsvoorziening voor respijtzorgbedden.	2024
5.6	We voeren de thema's en bijbehorende ketenaanpakken uit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) in, zoveel mogelijk passend bij de huidige structuren en ondersteuningslijnen.	2024
5.7	We zetten in op normalisering. Dit doen we onder andere door: <ul style="list-style-type: none"> • welzijn op recept; • reablement (het ontwikkelen van praktische vaardigheden waardoor zelfredzaamheid vergroot wordt) Dit wordt onder meer opgepakt via pilots onder nieuwe inkoopafspraken over de huishoudelijke ondersteuning (denk aan inzet van functies als ergotherapie om bepaalde vaardigheden aan te leren).	2024
5.8	We ontwikkelen ketenaanpak Kansrijke Start uit GALA door, door deze te integreren in de doorlopende ondersteuningslijn voor kinderen en jongeren, die aansluit op de Lokale Educatieve Agenda (LEA).	2024
5.9	We ontwikkelen lokaal preventief jeugdbeleid.	2024
5.10	We implementeren en geven uitvoering aan de hervormingsagenda jeugd.	2024
5.11	We bereiden ons voor op de inkoop jeugdhulp (per 2025).	2024
5.12	We besluiten of en hoe we de bestaande programma's continueren: <ul style="list-style-type: none"> • actief na school in het PO en VO; 	2024

	<ul style="list-style-type: none"> • intercultureel werken. Dit doen we op basis van het effect op onze ambities.	
5.13	We werken aan de afspraken uit de uitvoeringsagenda LEA en maken een aantal acties concreet in actieplannen (doelgroep peuters, interprofessioneel werken en schoolaanwezigheid).	2024
5.14	We realiseren in het kader van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) de (ver)nieuwbouw van de Franciscusschool.	2024
5.15	We bereiden in het kader van het IHP de (ver)nieuwbouw van de Drie-eenheid verder voor en starten met de realisatie.	2024
5.16	We ronden in het kader van het IHP het haalbaarheidsonderzoek voor de wijken de Thij en de Essen af.	2024
5.17	We werken in het kader van het IHP de business case voor TCC locatie Lyceumstraat uit.	2024
5.18	<p>We spelen in op de toenemende vraag in het thema wonen en zorg. Dit doen we:</p> <ul style="list-style-type: none"> • op basis van de lokale woonzorgvisie en woonzorgagenda. • vanuit ontwikkelingen rondom (de landelijk vereiste) regionale woonzorgvisie en op te stellen urgentieverordening (voor bepaalde doelgroepen bij sociale woningbouw). 	2024-2025
5.19	We geven uitvoering aan het (overgehevelde) noodfonds voor de ondersteuning van de individuele inwoners in het kader van de Regeling noodfonds Oldenzaal individuele inwoner	2024
5.20	We geven vorm aan de actielijnen uit het armoedebeleid (waar nodig met inzet vanuit het noodfonds voor maatschappelijke organisaties).	2024-2025
5.21	We voeren de verbeterpunten uit die voortkomen uit de evaluatie van de Wet schuldhulpverlening en het verwachte rapport van de Ombudsman over vroegsignalering schulden.	2024
5.22	We stellen een nieuwe samenwerkingsovereenkomst op voor beschutte werkplekken voor de doelgroepen WSW en Nieuw Beschut.	2024
5.23	We ontwikkelen een visie en een plan van aanpak voor de basisvaardigheden lezen, schrijven, rekenen en digitale kennis (taaloffensief Oldenzaal digiTaal).	2024
5.24	We implementeren samen met het praktijkonderwijs een goede nazorg voor jongeren die uitstromen uit het onderwijs om uitval op een vervolgplek (werk) te voorkomen.	2024
5.25	We implementeren de wetwijziging uit het Breed Offensief.	C
5.26	We bereiden ons voor op de invoering van het wetsvoorstel Participatiewet in Balans door ons huidige beleid op Werk en Inkomen te evalueren en te kijken hoe wij de 'menselijke maat' optimaal kunnen toepassen.	2024
5.27	We ontwikkelen een lokale inclusieagenda.	2024
5.28	We geven lokale invulling aan het landelijk actieprogramma Eén tegen eenzaamheid.	2024-2025
5.29	We ontwikkelen een preventiebeleid om roken, overmatig alcoholgebruik en drugsgebruik te verminderen.	2024
5.30	We onderzoeken hoe we de zelfredzaamheid van inwoners die gebruik maken van het doelgroepenvervoer verder kunnen vergroten met gebruik van het aanbod van onze nieuwe vervoerder.	2024
5.31	We vervolgen het onderzoek rondom casuscoördinatie en bekijken breed hoe dit past binnen de ondersteuning aan personen met onbegrepen gedrag.	2024
5.32	We organiseren de opvang en ondersteuning voor de doelgroepen: asielzoekers, statushouders en Oekraïners en werken daarbij samen binnen de Twentse regietafel asiel.	C

5.33	We zetten in op de doorontwikkeling van de nieuwe Wet Inburgering. Dit doen we lokaal maar ook in (sub)regionaal verband.	2024-2025
------	---	-----------

2.5.3 Welke beleidsindicatoren gebruiken we?

2.5.3.1 Wettelijke verplichte beleidsindicatoren

	Indicator	Eenheid	Periode	Oldenzaal	Trend	Provincie	25.000 – 50.000 inw.	Bron
Maatschappelijke ondersteuning	1 Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2022	0,00	➡	5,30	4,20	DUO – Dienst Uitvoering Onderwijs
	2 Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2022	22	⬆	21	21	DUO – Dienst Uitvoering Onderwijs
	3 Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkw alificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2021	1,1%	⬆	1,7%	1,6%	Ingrado
	4 Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 – 74 jaar	2022	828,7	⬆	727,4	603,9	LISA
	5 Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 23 jarigen	2021	0,2%	⬆	0,30%	?	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
	6 Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2021	4,00%	➡	5,00%	4,00%	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
	7 Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking	2021	71,4%	⬆	71,4%	71,0%	CBS
	8 Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	2021	1,00%	➡	2,00%	2,00%	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel
	9 Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 1.000	2021	31,9	⬇	43,1	27,8	CBS
	10 Lopende reïntegratievoorziening	Aantal per 1.000 inwoners van 15 – 64 jaar	2021	15,3	⬇	13,4	11,6	CBS
	11 Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2022	11,7%	⬇	12,1%	13,2%	CBS
	12 Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2022	1,2%	⬇	1,4%	1,0%	CBS
	13 Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2021	0,2%	➡	0,3%	0,3%	CBS
	14 Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 1.000 inwoners	2021	91	⬆	76	69	GMSD

Toelichting bij de verplichte indicatoren:

- Absoluut verzuim betreft het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school per 1.000 inwoners in de leeftijd van 5-18 jaar
- Relatief verzuim betreft het aantal leerlingen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 5-18 jaar
- Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkw alificatie betreft het percentage van het totaal aantal leerlingen (12-23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkw alificatie, het onderwijs verlaat,
- Banen betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-74 jaar
- Jongeren met en delict voor de rechter betreft het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen
- Kinderen in uitkeringsgezin betreft het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen
- Netto arbeidsparticipatie betreft het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking
- Werkloze jongeren betreft het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar)
- Personen met een bijstandsuitkering betreft het aantal personen met een bijstandsuitkering per 1.000 inwoners van 18 jaar en ouder
- Lopende reïntegratievoorziening betreft het aantal lopende re-integratievoorzieningen (eind peilperiode) per 1.000 inwoners (15-64 jaar)
- Jongeren met jeugdhulp betreft het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar
- Jongeren met jeugdbescherming betreft het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar
- Jongeren met jeugdreclassering betreft het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar)
- Cliënten met een maatwerkarrangement WMO betreft het aantal cliënten per 1.000 inwoners met een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de WMO

2.5.4 Betrokkenheid verbonden partijen

Verbonden partij	Toelichting
Samen Twente	SamenTwente is de overkoepelende organisatie voor de organisaties: GGD Twente, Veilig Thuis Twente (VTT) en Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente (OZJT) en voor de coalities: Twentse Koers, Samen14 en Kennispunt Twente. Samen Twente zet zich in voor gezonde, veilige en vitale inwoners van Twente.
Stadsbank Oost Nederland	De Stadsbank voert namens de gemeenten de integrale schuldhulpverlening uit. Dit geldt ook voor de preventie en nazorg activiteiten.

2.5.5 Wat mag het kosten?

Budget per programma		Realisatie Begroting			Meerjarenbegroting		
<i>Bedragen x € 1.000</i>		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Lasten	Aanvaard beleid	55.967	59.043	61.600	60.430	59.467	58.877
	Aanvullend beleid				2.028	107	105
	Nieuw beleid						
	Totaal lasten	55.967	59.043	61.600	62.458	59.574	58.982
Baten	Aanvaard beleid	-13.372	-11.688	-12.643	-12.502	-12.452	-12.452
	Aanvullend beleid						
	Nieuw beleid						
	Totaal baten	-13.372	-11.688	-12.643	-12.502	-12.452	-12.452
Saldo	vóór bestemming	42.595	47.355	48.957	49.956	47.122	46.530
	Dotaties aan reserves	756	542	53	52	51	49
	Onttrekking reserves	-1.045	-3.199	-330	-2.312	-110	-109
Saldo	na bestemming	42.306	44.698	48.680	47.696	47.063	46.470

2.6 Financiële algemene dekkingsmiddelen

2.6.1 Algemeen

Onder dit programma vallen de volgende taakvelden:

a. OZB woningen en niet woningen	f. Vennootschapsbelasting
b. Belastingen overig	g. Overhead
c. Beheer overige gebouwen en gronden	h. Treasury
d. Algemene uitkering en gemeentefonds	i. Mutaties reserves en voorzieningen
e. Overige baten en lasten	

In dit, volgens de BBV, tot het programmaplan behorende onderdeel, wordt inzicht verschaft in de baten en lasten die niet als zodanig in de verschillende programma's zijn opgenomen. Ook worden hier nieuwe beleidsvoornemens en heroverwegingen opgenomen die (vooralsnog) niet rechtstreeks aan een concreet programma toebedeeld kunnen worden. Daarvoor worden dezelfde tabellen gebruikt die u ook aantreft in de verschillende programma's. De algemene doelstelling, met betrekking tot de financiële positie van de gemeente, is het jaarlijkse streven naar een structureel en reëel evenwicht van onze (meerjarige) begroting.

2.6.2 Welke beleidsindicatoren gebruiken we?

Indicator	Eenheid	Periode	Oldenzaal	Provincie	25.000 – 50.000 inw.	Bron
1 Gemiddelde WOZ w aarde	Duizend euro	2021	336	336	366	CBS
2 Gemeentelijke w oonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	2023	856	867	?	COELO
3 Gemeentelijke w oonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	2023	892	896	?	COELO

Toelichting bij de verplichte indicatoren:

- Gemiddelde WOZ-w aarde betreft de gemiddelde WOZ-w aarde van w oningen
- Gemeentelijke w oonlasten eenpersoonshuishouden betreft het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een eenpersoonshuishouden betaalt aan w oonlasten
- Gemeentelijke w oonlasten meerpersoonshuishouden betreft het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan w oonlasten

2.6.3 Betrokkenheid verbonden partijen

Verbonden partij	Toelichting
Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBTwente)	Het GBTwente voert, in opdracht en onder verantwoordelijkheid van de gemeente, de aanslagoplegging, heffing en invordering uit van de in dit programma genoemde lokale heffingen en belastingen.

2.6.4 Wat mag het kosten?

Budget per programma		Realisatie	Begroting	Meerjarenbegroting			
<i>Bedragen x € 1.000</i>		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Lasten	Aanvaard beleid	13.720	15.366	16.021	15.974	15.849	15.866
	Aanvullend beleid						
	Nieuw beleid						
	Totaal lasten	13.720	15.366	16.021	15.974	15.849	15.866
Baten	Aanvaard beleid	-81.365	-80.127	-86.317	-86.952	-80.353	-80.243
	Aanvullend beleid						
	Nieuw beleid						
	Totaal baten	-81.365	-80.127	-86.317	-86.952	-80.353	-80.243
Saldo	vóór bestemming	-67.645	-64.761	-70.296	-70.978	-64.504	-64.377
	Dotaties aan reserves	784	4.424	807	177	125	105
	Onttrekking reserves	-851	-5.956	-1.301	-672	-620	-109
Saldo	na bestemming	-67.712	-66.293	-70.790	-71.473	-64.999	-64.381

2.6.5 Resultaatbestemming

Budget per programma		Realisatie	Begroting	Meerjarenbegroting			
<i>Bedragen x € 1.000</i>		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Lasten	Aanvaard beleid	114.977	113.667	115.288	113.947	111.910	111.307
	Aanvullend beleid	0	0	0	2.147	415	542
	Nieuw beleid	0	0	20	28	28	28
	Totaal lasten	114.977	113.667	115.308	116.122	112.353	111.877
Baten	Aanvaard beleid	-120.634	-108.508	-113.001	-113.496	-106.846	-106.730
	Aanvullend beleid	0	0	0	-99	-236	-344
	Nieuw beleid	0	0	0	0	0	0
	Totaal baten	-120.634	-108.508	-113.001	-113.595	-107.082	-107.074
Saldo	vóór bestemming	-5.657	5.159	2.307	2.527	5.271	4.803
	Dotaties aan reserves	9.009	5.584	1.003	379	224	201
	Onttrekking reserves	-11.855	-12.447	-2.174	-3.538	-1.019	-513
Saldo	na bestemming	-8.503	-1.704	1.136	-632	4.476	4.491

2.6.6 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Overzicht algemene dekkingsmiddelen	2024	2025	2026	2027
Lokale middelen waarvan de besteding niet gebonden is	-9.744	-9.800	-9.855	-9.905
Gemeentefonds	-72.371	-72.948	-66.776	-66.776
Dividend	-1.409	-1.409	-880	-735
Saldo van de financieringsfunctie	-42	98	50	541
Overige algemene dekkingsmiddelen	1.082	1.132	1.127	636
Totaal	-82.483	-82.926	-76.334	-76.239

2.6.7 Overzicht overhead

Na aanpassing van het BBV in 2016 moet in de begroting in het programmaplan een apart overzicht worden opgenomen van de kosten van overhead. De definitie van overhead luidt in dit verband: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Door die definitie te gebruiken kan een eenduidig inzicht worden gegeven in de kosten die direct zijn toe te rekenen aan bepaalde taakvelden.

In de programma's worden alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Het centraal begroten van de kosten van overhead betekent dat het niet langer mogelijk is om uit de taakvelden (voorheen de producten) alle tarieven te bepalen. Onderstaand is opgenomen hoe de overhead is vastgesteld en op welke wijze deze overhead is toegerekend aan de taakvelden/producten.

De gehanteerde uitgangspunten bij de bepaling van de kosten zijn:

- Directe kosten zoveel mogelijk toerekenen aan de desbetreffende taakvelden
- Ondersteunende taken zijn niet direct dienstbaar aan de externe klant of het externe product en behoren daarom tot de overhead. Wanneer deze ondersteunende taken worden uitbesteed, behoren de uitbestedingskosten tot de overhead.
- Sturende taken, vervuld door hiërarchisch leidinggevenden, behoren tot de overhead. De bijbehorende loonkosten behoren ondeelbaar tot de overhead.
- De positionering van een functie binnen de organisatie heeft geen invloed op de beoordeling of er sprake is van overhead. In deze lijn is bijvoorbeeld managementondersteuning in de lijn beoordeeld als overhead.

Op basis van de bovenstaande uitgangspunten zijn de totale kosten verdeeld naar de taakvelden. Voor wat betreft de verdeling van de loonkosten is er gebruik gemaakt van de bezettingslijst per augustus 2023.

Bij het eindtotaal van de overhead worden correctieboekingen toegepast voor de grondexploitatie en investeringsprojecten. Deze correcties zijn gebaseerd op de overheadlasten die specifiek hiervoor worden gemaakt en zijn geheel toe te rekenen aan het betreffende project. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan projectcontrollers of andere overheadfuncties die alleen ten behoeve van specifieke investeringsprojecten werkzaam zijn. Over de dan nog resterende overhead is een algemene verdeelsleutel toegepast op basis van personeelslasten. Deze methode van verrekenen zal een relatief groter bedrag toerekenen aan arbeidsintensieve taken, dus meer aan de dienstverlening (leges) en minder aan de investeringen (rioolheffing). De rechtvaardiging hiervoor is dat de ondersteuning en de leiding voornamelijk zijn gericht op de mensen die de taken uitvoeren.

In de paragraaf Lokale heffingen wordt ingegaan op de overhead welke extracomptabel wordt toegerekend aan de diverse heffingen en de wijze van berekening hiervan. De berekening wordt aangevuld met een inhoudelijke toelichting over de totstandkoming van de tarieven en de beleidskeuzes die daaraan ten grondslag liggen.

Specificatie Overhead	2024
Overhead personeel	€ 6.956.923
Overhead middelen (excl. kapitaallasten)	€ 4.446.897
Kapitaallasten	€ 704.174
Totaal Overhead (04)	€ 12.107.994
Overhead naar GREX	€ -/-508.179
Overhead naar Projecten	€ -/-332.581
Totaal om te slaan naar taakvelden	€ 11.267.234
Directe personeelslasten naar taakvelden	€ 16.984.806

Overheadpercentage

Het overheadpercentage geeft de verhouding van de totale overhead (taakveld 04) ten opzichte van het begrotingstotaal weer. De totale lasten in de gemeente Oldenzaal voor 2024 worden begroot op afgerond 115 miljoen euro. Het aandeel overhead (taakveld 04) daarin is circa 12,1 miljoen. De overhead maakt dus 10,5% van de begroting uit.

Opslagpercentage

Voor het berekenen van de kostendeckendheid van leges en tarieven en de toerekening van indirecte kosten aan grondexploitaties (GREX) en kapitaalwerken wordt een opslagpercentage gehanteerd. Dit opslagpercentage moet niet worden verward met ons overheadpercentage. Het opslagpercentage drukt de kosten van de onverdeelde overhead (Taakveld 04) uit in een percentage van de verdeelde directe (personeels-)lasten naar de taakvelden. Dit levert voor de programmabegroting 2024 een opslagpercentage op van 66% ($€ 11.267.234 / € 16.984.806$).

2.6.8 Vennootschapsbelasting

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Vennootschapsbelasting	27	27	27	27

2.6.9 Onvoorzien

Bedragen x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Onvoorzien	52	52	52	52

De post onvoorzien is bedoeld als dekking voor (een schatting van) uitgaven die niet zijn voorzien in de begroting. Het is wettelijk voorgeschreven dat er een post onvoorzien wordt opgenomen in de gemeentebegroting.

3. Paragrafen

Algemeen

Als gevolg van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dienen in de begroting, naast de diverse programma's, in afzonderlijke paragrafen de beleidslijnen vastgelegd te worden met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan worden gebundeld in een kort overzicht, waardoor uw raad voldoende inzicht ten aanzien van het betreffende onderwerp kan krijgen. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting. Met de paragrafen is een groot financieel belang gediend. Ze geven daardoor extra informatie voor de beoordeling van de financiële positie op de korte en langere termijn.

In titel 2.3 van het BBV wordt per verplichte paragraaf aangegeven welke informatie de betreffende paragraaf minimaal dient te bevatten. In de financiële verordening (ex art. 212 gemeentewet) is dit nog weer nader uitgewerkt. Naast de verplichte paragrafen kennen we, gelet op het inhoudelijke en financiële belang van deze beleidsterreinen, al jaren een tweetal facultatieve paragrafen, te weten handhaving en sociaal domein. Met ingang van de Programmabegroting 2023 is er voor gekozen om de paragraaf Sociaal Domein te laten vervallen. Dit is mede ingegeven doordat het, met ingang van het nieuwe verdeelstelsel van het Gemeentefonds per 1 januari 2023, niet meer mogelijk is de baten voor het Sociaal Domein in het gemeentefonds separaat te volgen. Met ingang van de Programmabegroting 2023 is een paragraaf Taakstellingen toegevoegd, waarin wordt gerapporteerd over de te realiseren gemeentelijke ombuigingen.

De wijze waarop invulling wordt gegeven aan de paragrafen kan verschillen. Indien er voor een onderwerp een actuele notitie bestaat kan in de betreffende paragraaf worden volstaan met een korte berichtgeving van de stand van zaken. Indien deze actuele notitie ontbreekt wordt een uitvoerigere paragraaf gemaakt; de paragraaf vervult dan nadrukkelijker een rol in de kaderstelling. Het streven is erop gericht voor elke paragraaf over een beleidsnotitie te beschikken, welke vervolgens met een bepaalde frequentie geactualiseerd gaat worden. In de jaarlijkse paragrafen van de programmabegroting kan dan volstaan worden met een verwijzing naar de laatst vastgestelde beleidsnotitie en behoeft slechts ingegaan te worden op de actuele stand van zaken, en de verwachtingen voor de korte termijn, gebaseerd op de vastgestelde beleidslijn.

Voor de goede orde merken wij op dat op basis van de financiële verordening (ex artikel 212 van de Gemeentewet) financiële kengetallen zijn opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement.

De Oldenzaalse paragrafenstructuur bestaat uit:

- Weerstandsvermogen en risicomanagement
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Verbonden partijen
- Grondbeleid
- Lokale heffingen
- Handhaving
- Taakstellingen

3.1 Weerstandsvermogen en risicomanagement

3.1.1 Inleiding weerstandsvermogen en risicomanagement

Bij het weerstandsvermogen gaat het om de relatie tussen weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen. Het gaat dus om de mate waarin de gemeente in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat direct het beleid gewijzigd moet worden. In de programmabegroting 2023 wordt gewerkt met een beschrijving van de risico's en een koppeling met de beschikbare reserves (weerstandscapaciteit). Daarin zijn niet betrokken de verzekerde risico's en de risico's waarvoor een voorziening in het leven is geroepen. Bij het gemeentelijk grondbedrijf vindt de risicoberekening in verband met het complexe vakgebied separaat plaats in paragraaf 3.6.

Deze paragraaf heeft vooral als doel om ingeschatte risico's zo goed mogelijk te kwantificeren en een relatie te leggen tot de beschikbare weerstandscapaciteit. Op basis hiervan kan een uitspraak worden gedaan in hoeverre de gemeente Oldenzaal in staat is substantiële financiële tegenvallers op te vangen. Dat betekent niet dat er verder geen risico's zijn. We staan daarnaast stil bij niet financieel kwantificeerbare risico's en waar mogelijk nemen we maatregelen om de risico's zoveel mogelijk te beperken.

3.1.2 Incidentele componenten weerstandscapaciteit

Van de reserves, waarmee invulling wordt gegeven aan de incidentele component van het weerstandsvermogen, kan op basis van de huidige informatie (t/m voorstellen aanvullend beleid uit deze begroting. In onderstaande paragraaf 3.1.3 is deze info voor wat betreft de algemene reserve geactualiseerd) het volgende overzicht worden gemaakt:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving/Jaren	1-1-2023	1-1-2024	1-1-2025	1-1-2026	1-1-2027
Algemene reserve Alg.dienst	14.168	18.002	17.452	16.951	16.501
Algemene reserve Grondexploitatie	3.684	3.684	3.684	3.684	3.684
Bestemmingsreserves Alg.dienst	15.073	17.878	17.581	17.284	16.987
Bestemmingsreserves Grondexploitatie	10.197	10.197	10.197	10.197	10.197
Totaal reserves	43.123	49.761	48.914	48.116	47.369

De stand per 1-1-2023 sluit aan bij de stand van de reserves per 31-12-2022, conform de jaarrekening 2022.

3.1.3 Omvang algemene reserve

De algemene reserve wordt gevormd door vermogensbestanddelen die nog geen bestemming hebben gekregen en in bedrijfseconomisch opzicht vrij aanwendbaar zijn. Daarom vormt de algemene reserve ook de buffer van de gemeente en is in die zin ook een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke weerstandscapaciteit. In de op 25 maart 2020 door uw raad vastgestelde beleidsnotitie reserves en voorzieningen 2020 is het beleid met betrekking tot de gewenste (minimum)omvang van de algemene reserve aangepast. Sinds jaren was de gewenste minimumomvang 6,6% van de begrotingsomvang. Sinds de herziening wordt de norm gekoppeld aan de risico's en wordt dit inzichtelijk gemaakt met behulp van de weerstandsratio. De weerstandsratio wordt berekend door de som van de algemene reserves algemene dienst per 1-1-2024 (€ 18 mln. rekening houdend met het rekeningsaldo 2022) en grondexploitatie (€ 3,7 mln.) te delen door de som van de geïnventariseerde risico's in deze paragraaf (€ 4,3 mln.) en de ondergrens van de algemene reserve grondexploitatie (€ 2,5 mln.). Concreet betekent dit voor 2024 een verwachte weerstandsratio van 3,2. Bij genoemde herziening is besloten de weerstandsratio in Oldenzaal vast te stellen op 2. Dus naar verwachting komen we het komende begrotingsjaar uit boven de door ons zelf bepaalde norm. Bij een begrotingsuitvoering conform de nu bekende informatie, en dus rekening houdend met de taakstelling wat betreft ombuigingen, is er de komende planperiode, sprake van positief begrotingsresultaten. Met het toevoegen van dit resultaat aan de algemene reserve, verwachten we de weerstandsratio op orde te kunnen houden.

3.1.4 Resultaten

Om een uitspraak te kunnen doen over de hoogte van de aan te houden reserves (de benodigde weerstandscapaciteit) zijn de risico's geselecteerd, die opgenomen worden in deze paragraaf. De inventarisatie en bepaling van risico's heeft plaatsgevonden met behulp van diverse ambtelijke collega's en bespreking in het managementteam.

De geselecteerde risico's zijn het uitgangspunt geweest voor de bespreking in het managementteam van de gemeente Oldenzaal. Van alle risico's is de volgende informatie verzameld en vastgesteld:

- vaststellen van het risicoprofiel;
- een inschatting van de kans van optreden;
- een inschatting van de financiële gevolgen.

Op basis van de informatie uit de inventarisatie zijn de risico's gekwantificeerd. Hierdoor is een uitspraak gedaan over de gewenste omvang van de algemene reserve die benodigd is ter dekking van de financiële gevolgen van de risico's.

In de onderstaande tabel is de omvang van de ingeschatte risico's weergegeven. Bij kans wordt een inschatting gemaakt van hoe vaak zich dit risico zou kunnen voordoen. Een score van 1 betekent jaarlijks, een score van 0,5 betekent eens per twee jaar. Een score van 0,3 betekent dan 3 keer per 10 jaar en bij een score van 0,8 is de kans groter dan eens per 2 jaar, maar niet jaarlijks. Bij impact wordt een inschatting gemaakt van de financiële impact die het risico met zich mee brengt als het zich voordoet.

Beschrijving van het risico	Kans aantal / jaar	Impact Schatting €	Risico
Effecten nieuw Twents inkoopmodel WMO en Jeugdzorg vallen tegen	0,5	€ 500.000	€ 250.000
Risico Informatiebeveiliging waaronder 'gehackt worden' (ransom).	0,1	€ 2.000.000	€ 200.000
Afrekening bodemsanering Ootmarsumsestraat met Provincie	0,5	€ 360.000	€ 180.000
Aanzuigende werking verlaging Eigen Bijdrage WMO	0,5	€ 300.000	€ 150.000
Onvoorspelbaarheid aantallen cliënten en typen zorg WMO & Jeugd	0,3	€ 500.000	€ 150.000
Doelstellingen uitvoering WSW blijken niet haalbaar	0,5	€ 300.000	€ 150.000
Renteontwikkeling	0,5	€ 1.000.000	€ 500.000
Inflatieontwikkeling	0,5	€ 500.000	€ 250.000
Prijsstijgingen realisatie IHP Onderwijs	0,5	€ 2.000.000	€ 1.000.000
Extreme weersomstandigheden	0,5	€ 250.000	€ 125.000
Stijging afvalkosten door afkeuring pmd (plastic)	0,3	€ 200.000	€ 60.000
Meer cliënten vanuit het gedwongen kader c.q. rechtstreeks doorverwezen dan verwacht	0,3	€ 300.000	€ 90.000
Prijsstijgingen ten gevolge van AMvB Reële prijs Wmo 2015	0,5	€ 150.000	€ 75.000
Regeling Specifieke Uitkering Sport (SPUK)	0,5	€ 100.000	€ 50.000
Incidenten bij evenementen	0,1	€ 500.000	€ 50.000
Legesinkomsten	0,5	€ 200.000	€ 100.000
Vastgoedportefeuille leegstand en huurderving	0,2	€ 200.000	€ 40.000
Risico AVG incident waaronder boete bij meldplicht datalekken	0,1	€ 200.000	€ 20.000
Gladheidbestrijding	0,3	€ 60.000	€ 18.000
Verbonden partijen	0,1	€ 100.000	€ 10.000
Noodzakelijke intensivering onderhoud wegen	0,1	€ 2.500.000	€ 250.000
Nieuwe financieringssystematiek gemeentefonds	0,3	€ 2.000.000	€ 600.000
TOTAAL			€ 4.318.000

Op basis van de output in deze fase kan een gefundeerde keuze gemaakt worden betreffende de aan te houden reserves in relatie tot de geïdentificeerde risico's uit het risicoprofiel. Hierbij dient een koppeling te worden gelegd met de beschikbare, vrij aanwendbare reserves.

3.1.5 Grondexploitatie

Om risico's bij de grondexploitatie in beeld te brengen worden alle plannen nagelopen en worden de risico's zoveel mogelijk gekwantificeerd. Omdat niet alle risico's zich voordoen wordt slechts een deel, rekening houdend met de kans hierop, meegenomen in de risicoparagraaf. Het risico is afhankelijk van de omvang van de onderhanden werken (1 tot 2%) en het risico dat in de plannen wordt gelopen (15 tot 30%), vermeerderd met een algemene risicobuffer voor de ondergrens van € 500.000. Dit risico is gebaseerd op berekeningen uit de laatst vastgestelde jaarrekening. Onder andere de volgende aspecten worden hierbij betrokken: onverwachte bodem- en grondwatersaneringen, nieuwe wet- en regelgeving en prijs- en afzetrisico's. Op basis hiervan kan de ondergrens en de bovengrens worden bepaald conform de door de raad vastgestelde methode.

Ondergrens

	Omvang	Percentage	Saldo t.b.v. reserve
Onderhanden werk	24.490.304	1%	245.000
Risicoparagraaf	11.524.054	15%	1.729.000
Risicobuffer			500.000
Totaal			2.474.000

Bovengrens

	Omvang	Percentage	Saldo t.b.v. reserve
Onderhanden werk	24.490.304	2%	490.000
Risicoparagraaf	11.524.054	30%	3.457.000
Totaal			3.947.000

De ondergrens van het totale benodigde weerstandsvermogen van de gemeente bedraagt afgerond € 13,6 miljoen. (€ 11,1 miljoen concern en € 2,5 miljoen grondbedrijf). De stand van de algemene reserve grondbedrijf bedraagt begin 2024 naar verwachting € 3,7 miljoen, de algemene reserve voor het concern bedraagt afgerond € 18 miljoen; samen naar verwachting € 21,7 miljoen. Daarmee bevinden beide reserves bij elkaar opgeteld zich boven de ondergrens. De omvang van deze reserves is dus voldoende voor afdekking van de mogelijke risico's.

3.1.6 Verplichte kengetallen BBV:

Conform de voorschriften in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) worden in deze paragraaf een aantal verplichte kengetallen opgenomen. Deze kengetallen maken het gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van een gemeente en, omdat de definities zijn vastgelegd in het BBV, zijn deze ook tussen gemeenten vergelijkbaar.

Begroting 2024 Kengetallen	Verloop van de kengetallen					
	2022 (t-2)	2023 (t-1)	2024 (t)	2025 (t+1)	2026 (t+2)	2027 (t+3)
Netto schuldquote	55%	50%	52%	70%	81%	81%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	49%	45%	47%	65%	76%	76%
Solvabiliteitsratio	25%	36%	34%	29%	27%	29%
Structurele exploitatieruimte	0%	4%	-1%	3%	-4%	-4%
Grondexploitatie	40%	30%	28%	22%	24%	24%
Belastingcapaciteit	96%	96%	95%	95%	95%	95%

Toelichting per kengetal uit de BBV:

- De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de totale baten (excl. reserves). Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken (voorgestelde norm Oldenzaal < 100%);
- Bij de netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen wordt de netto schuld gesaldeerd met de verstrekte leningen. Schulden aangegaan om vervolgens leningen te kunnen verstrekken veroorzaken namelijk per saldo geen lasten. In combinatie met de niet gecorrigeerde netto schuldquote wordt duidelijk wat het aandeel is van de verstrekte leningen in de exploitatie. Deze quote is per definitie lager dan de netto schuldquote. Omdat er bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze worden terugbetaald, wordt er veelal uitgegaan van de ongecorrigeerde netto schuldquote. Ook de eerder genoemde uitleg van de gewenste hoogte van de quote heeft betrekking op de niet gecorrigeerde netto schuldquote;
- De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Het is het verhoudingsgetal tussen het eigen vermogen en het balanstotaal (voorgestelde norm Oldenzaal > 30);
- De structurele exploitatieruimte is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. In dit verband wordt het saldo van de structurele baten en lasten, inclusief structurele mutaties in de reserves, gedeeld door de totale baten (excl. reserves);
- De grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale baten (excl. reserves). Voor de berekening van dit kengetal wordt de niet in exploitatie genomen grond en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten (excl. reserves). De boekwaarde van de voorraad grond is van belang omdat deze moet worden terugverdiend bij verkoop;
- De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk van een meerpersoonshuishouden in de gemeente, in enig jaar, zich verhoudt ten opzichte van de landelijk gemiddelde woonlasten in het voorafgaande jaar. Onder de woonlasten worden verstaan: de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Omdat er vooralsnog geen sprake is van tariefsaanpassingen na de eerste jaarschijf van deze begroting blijft dit kengetal vanaf t+1 ongewijzigd.

3.2 Onderhoud kapitaalgoederen

3.2.1 Algemeen

Wij zijn de beheerder van de openbare ruimte en hebben een belangrijke rol in de realisering en instandhouding daarvan. Conform de BBV bevat deze paragraaf de kapitaalgoederen wegen, riolering, water, groen en gebouwen. Het overzicht wordt uitgebreid met civiele kunstwerken, verkeersregelinstallaties, speelvoorzieningen en sportvoorzieningen. Per kapitaalgoed wordt het beleidskader inclusief ambitieniveau aangegeven, hoe het beheer en onderhoud wordt uitgevoerd en wat het onderhouds-niveau is. Tenslotte worden de beschikbare middelen weergegeven. De keuzes, die de komende jaren gemaakt worden om de gemeentelijke begroting evenwichtig te houden, hebben ook gevolgen voor het onderhoud van de openbare ruimte. Er wordt van uitgegaan dat de inzet van middelen in de openbare ruimte zodanig gekozen wordt dat er geen sprake is van kapitaalvernietiging. Wel kan dit inhouden dat, als een onderdeel in de openbare ruimte op termijn in zijn geheel vervangen moet worden, de keuze gemaakt kan worden deze vervanging enige jaren uit te stellen. Het betreffende onderdeel wordt dan gedurende die periode op een lager niveau beheerd en onderhouden, maar zodanig dat in ieder geval de veiligheid gewaarborgd is. Hierbij kan men bijvoorbeeld denken aan geormeerde wegvakken die op termijn in zijn geheel met fundatie en onderliggende riolering vervangen moeten worden, gebouwen die op termijn op de nominatie staan om gesloopt te worden, stukken openbaar groen die op termijn geheel heringericht worden.

In 2019 is hiervoor een integrale beleidsvisie voor de openbare ruimte “Visie beheer openbare ruimte Oldenzaal 2020-2024” opgesteld en door de raad in haar vergadering van november 2019 vastgesteld. Deze visie is gebaseerd op de volgende bouwstenen:

- Wij zorgen dat de openbare ruimte overal in Oldenzaal goed en veilig gebruikt kan worden;
- We beheren de openbare ruimte duurzaam, met oog voor mens en milieu;
- Ons beheer zorgt voor een aantrekkelijke en verzorgde openbare ruimte;
- Waar mogelijk beheren we samen met bewoners en bedrijven;
- We beheren slagvaardig en kosteneffectief.

De budgetten die beschikbaar zijn gesteld door de raad voor het opwaarderen van de openbare ruimte zijn vanaf 2019 geïndexeerd.

Integraal beheer en onderhoud

In vervolg op de vastgestelde visie is in 2020 het eerste meerjaren uitvoeringsplan (MJUP) opgesteld. In de raadsvergadering van december 2022 is de laatste versie van dit uitvoeringsplan vastgesteld. In 2024 zal, overeenkomstig de programmering van dit plan worden gewerkt aan de uitvoering. Op deze manier willen we het beheer van de wegen, rioleringen, openbare verlichting, groen, civieltechnische kunstwerken en speelvoorzieningen in Oldenzaal inzichtelijker maken. Het onderhoud kan hierdoor meer integraal, efficiënter en doelmatiger worden uitgevoerd. Hierbij wordt gezorgd voor zoveel mogelijk synergie door onderhoudsmaatregelen te combineren en af te stemmen op ruimtelijke, autonome en maatschappelijke ontwikkelingen. Dit gebeurt met de beschikbare financiële middelen. Daarnaast wordt goed gekeken naar de mogelijkheden van subsidies. We beschikken over veel kennis en ervaring op het gebied van integraal onderhoud van de openbare ruimte. De kwaliteit wordt jaarlijks gemonitord en regelmatig onafhankelijk getoetst. De resultaten worden ingevoerd in de beheerapplicaties zodat alle gegevens centraal en up to date beschikbaar zijn. De beheerdata zijn gekoppeld aan het kaartmateriaal zodat de gegevens ook goed op tekening gepresenteerd kunnen worden.

3.2.2 Wegen

Product	<p>Onder het product wegen vallen alle wegen binnen en buiten de bebouwde kom. Het betreft de wegen eigendom van de gemeente.</p> <p>Totaal asfalt: 781.767 m²</p> <p>Totaal elementen: 1.221.404 m², waaronder elementen rijbanen: 405.964 m², elementen fiets en voetpaden: 530.420 m², elementen overig: 285.020 m²</p> <p>Totaal half verhard: 19.837 m², totaal onverhard: 14.758 m²</p> <p>Totale lengte van de wegen in Oldenzaal bedraagt: ca. 68 km.</p>
Doel	Goed ingerichte en veilige wegen.
Beleid	De gemeenteraad heeft in 2009 het beleidsplan wegbeheer "Beheren is vooruitzien" vastgesteld. De oorspronkelijke looptijd van dit plan liep formeel tot en met 2013. In de afgelopen jaren waren de beleidsvoornemens uit het plan nog niet verouderd. In 2023 is er een weginspectie gepland en wordt het huidige beleidsplan geactualiseerd.
Uitvoering	Alle onderhoudswerkzaamheden voor het asfalt worden uitgevoerd door derden. De onderhoudswerkzaamheden aan de elementverharding gebeurt door derden, aangevuld met de inzet van de eigen dienst. De werkzaamheden die uitgevoerd door derden worden conform de regels aanbesteed.
Kwaliteit	De gegevens van de wegen zijn opgenomen in het wegbeheerprogramma 'Obsurve'. In het voorjaar van 2023 zijn alle wegen geïnspecteerd (2-jarige cyclus). De onderhoudswerkzaamheden zijn, waar nodig, afgestemd op deze inspecties.
Planning/toekomst	In het MJUP dat eind 2023 aan de raad zal worden aangeboden wordt de planning voor de komende 2 jaren voorgesteld.
Budget	<p>Het huidige budget van uitbestede werkzaamheden (grb 438030) voor 2024 bedraagt:</p> <p>€ 536.000 elementenverharding (kp 621001090)</p> <p>€ 418.000 onderhoud asfalt (kp 621003010)</p> <p>Het totale budget voor wegen bedraagt:</p> <p>€ 1.307.000 dagelijks onderhoud wegen (kp 621001)</p> <p>€ 809.000 structureel onderhoud verhardingen</p> <p>€ 2.116.000</p> <p>In het komende nieuwe beleidsplan komt een nieuwe budgettering.</p>
Confrontatie	<p>Het onderhoudsbudget voor elementenverhardingen is voor 2024 voldoende om de wegen op een basisniveau te handhaven volgens de oude systematiek. Het jaarlijks beschikbare budget voldoet niet meer om al het onderhoud uit te voeren. Bovendien wordt er regelmatig (asfalt)onderhoudsgeld bijgedragen aan civiele projecten.</p> <p>Daarnaast hebben de werkzaamheden van netwerkbeheerders aan kabels en leidingen invloed op de kwaliteit van onze wegen. Het meerjaren uitvoeringsplan dat in 2022 is opgesteld, biedt de gelegenheid om het onderhoud op een meer integrale en doelmatige wijze uit te voeren. Dit zorgt ervoor dat de beschikbare budgetten op de meest efficiënte manier worden ingezet om het overeengekomen kwaliteitsniveau te waarborgen en kapitaalverlies te minimaliseren.</p>
Conclusie	De wegen voldoen, over het algemeen, aan het onderhoudsniveau basis.

3.2.3 Openbare verlichting

Product	Onder het product openbare verlichting valt alles met betrekking tot straatverlichting, aanlichten van gebouwen, monumenten en bomen
Doel	Goed ingerichte en veilige verlichting. Het verhogen van persoonlijke- en verkeersveiligheid.
Beleid	<p>In december 2013 heeft de gemeenteraad het beleidsplan openbare verlichting (2013-2017) vastgesteld. Het beheerplan is vastgesteld door het college. De belangrijkste beleidsuitgangspunten zijn:</p> <p>Gewenste onderhoudsniveau</p> <p>Onderhoudsniveau basis geldt voor de hele stad met uitzondering van winkelcentra/ busstation en groene loper, daar geldt niveau A (conform CROW) i.v.m. representatieve uitstraling.</p> <p>Verlichtingsniveaus</p> <p>Huidige verlichtingsniveaus geven geen problemen. Bij nieuw aanleg, en indien nodig bij reconstructies, wordt aangesloten bij de aanbevelingen van de Nederlandse Stichting voor verlichtingskunde.</p> <p>Vervanging</p> <p>In het beleidsplan wordt aangegeven op basis van welke prioriteit masten en/of armaturen worden vervangen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Extreem verouderde lichtmasten (>50 jaar): armaturen waarvan de lampen niet meer leverbaar zijn; (Inmiddels zijn deze uitgefaseerd.) 2. Lichtmasten en armaturen die niet duurzaam zijn en of ouder zijn dan 40, respectievelijk 20 jaar; 3. Niet- energiezuinige armaturen. <p>Indien lampen/armaturen/masten worden vervangen wordt gekozen voor de ledlamp. In "Visie beheer openbare ruimte Oldenzaal 2020-2024" zijn deze beleidsuitgangspunten overgenomen.</p> <p>In 2022 is een uitvoeringsplan voor de openbare verlichting opgesteld dat aansluit op de "Visie beheer openbare ruimte Oldenzaal 2020-2024".</p>
Uitvoering	Wij laten alle onderhoudswerkzaamheden uitvoeren door derden en deze worden conform de regels aanbesteed.
Kwaliteit	We bezitten een actueel overzicht van alle beheerobjecten. Een externe partij verzorgt via een prestatieafspraken dat altijd minimaal 98% van de openbare verlichting brandt, en dat storingsmeldingen, binnen vastgestelde tijdsnormen, worden opgelost. De in 2019 gehouden inventarisatie geeft een volledig overzicht van de aanwezige lichtmasten en armaturen, de technische en economische levensduur. Oldenzaal beschikt over 8079 lichtmasten en 8305 armaturen. 43 masten, 0,53% zijn ouder dan 40 jaar (= einde technische levensduur). 46 masten, 0,57% zijn ouder dan 50 jaar. Voor de armaturen is dit percentage iets hoger. Bijna 20% (19,6%) van alle armaturen nadert het einde van de technische levensduur (20 jaar). Door actualisatie en renovatie van de arealen is het aantal lichtmasten iets gedaald.
Planning/toekomst	In het meerjaren uitvoeringprogramma dat eind 2020 aan de raad is aangeboden is er een planning voor vervanging opgesteld. Eind 2023 wordt deze planning geactualiseerd.
Budget	Het huidige budget in de begroting is toereikend om het hierboven genoemde beheer uit te voeren maar niet toereikend om de grote vervangingsopgave van verouderde masten en armaturen weg te nemen. Via aanvullend beleid wordt budget beschikbaar gesteld om het structureel in stand houden van de bestaande straatverlichting te garanderen. Budget is € 688.000. Dit bedrag is inclusief aardgas en elektriciteit verbruik (kostenplaats 621021).
Confrontatie	Het onderhoudsbudget is in 2024 toereikend om de openbare verlichting op het niveau te houden, zoals in het geldende beleidsplan omschreven .
Conclusie	Wij voldoen aan de prestatieafspraken dat 98% van de verlichting brandt. In de

	meerjaren planning wordt de noodzakelijke vervanging opgenomen passend binnen het beschikbare budget. We verwachten dat het budget voldoende is om de werkzaamheden uit te voeren.
--	--

3.2.4 Verkeersregelinstallaties (VRI's)

Product	Onder het product verkeersregelinstallaties (VRI's) vallen de 10 VRI's in Oldenzaal
Doel	Goed ingerichte, voldoende werkende installaties en daarmee het borgen van de verkeersveiligheid.
Beleid	In december 2013 heeft de gemeenteraad het beleidsplan openbare verlichting (2013-2017) vastgesteld. Hierin is het onderdeel verkeersregelinstallaties opgenomen. De VRI's zijn aangesloten op het lichtmastennetwerk. We hanteren bij het ontwerp, beheer en onderhoud van de verkeersregelinstallaties de richtlijnen van CROW (CROW-Publicatie 213 'Handboek verkeerslichtenregelingen'). In de "Visie beheer openbare ruimte Oldenzaal 2020-2024" zijn tevens de VRI's opgenomen.
Uitvoering	Aan de VRI's wordt uitsluitend correctief onderhoud uitgevoerd. Dit onderhoud wordt uitgevoerd door derden en is bij één onderhoudsbedrijf ondergebracht. Wij hebben hierin de regierol. Dit vraagt voldoende inzicht in de werking en functionaliteit van verkeersregel-installaties, zoals storingen en onderhoudsrondes. We hebben hiertoe een informatiesysteem ingericht en sturen, waar nodig, op basis van deze verkregen informatie tijdig bij. Weggebruikers kunnen een storing melden via het Meldpunt Openbare Ruimte of via het digitaal loket. Met behulp van de beheerapplicatie worden de storingen uitgelezen. Voor het oplossen van (urgente) storingen in de automaatschakelkast wordt een externe onderhoudsdienst ingeschakeld.
Kwaliteit	De gemeente Oldenzaal heeft 10 VRI's in beheer. Deze installaties zijn aangesloten op het laagspanningsnet van Coteq netbeheer en hebben daardoor een relatie met de openbare verlichting. Er wordt uitsluitend correctief onderhoud uitgevoerd.
Planning/toekomst	Beheer en onderhoud wordt uitgevoerd binnen de uitgangspunten van het geldende beleidsplan.
Budget	Het onderhoudsbudget in 2024 bedraagt € 29.000 (kostenplaats 621032104).
Confrontatie	Het huidige budget in de begroting is toereikend om het hierboven genoemde onderhoud uit te voeren. Indien oudere verkeersregelinstallaties door een storing uitvallen, waar reparatie geen oplossing meer biedt en vervanging van de betreffende verkeersregelinstallatie noodzakelijk is, moet een voorstel worden gedaan voor de benodigde financiële middelen.
Conclusie	Waar nodig wordt aan de VRI's onderhoud gepleegd. We verwachten dat het budget in 2024 toereikend zal zijn om het noodzakelijke onderhoud uit te voeren en de kwaliteit te behouden.

3.2.5 Civiel technische kunstwerken

Product	De in Oldenzaal te beheren civieltechnische kunstwerken zijn te verdelen over de groepen: houten bruggen, betonnen bruggen, stalen bruggen, duikers, tunnels, keerwanden & muren en overige.
Doel	De civieltechnische kunstwerken moeten heel en veilig zijn.
Beleid	Op 4 februari 2010 heeft de gemeenteraad het beleid voor het beheer van de kunstwerken vastgesteld (Planperiode 2010-2020). In het plan is beschreven hoe de kunstwerken planmatig in stand moeten worden gehouden. Daarbij heeft de raad ervoor gekozen kunstwerken te beheren volgens het scenario heel en veilig. Deze scenario's van beheer gelden nog steeds. In de "Visie beheer

	openbare ruimte Oldenzaal 2020-2024” zijn ook de Civiel technische kunstwerken opgenomen.
Uitvoering	Wij laten alle onderhoudswerkzaamheden uitvoeren door derden, aangevuld met eigen dienst. De werkzaamheden worden conform de regels aanbesteed.
Kwaliteit	De inspectie van kunstwerken is uitbesteed aan een extern deskundig bureau. Zij beheren ook de inspectie gegevens via het programma iASSET. In oktober 2022 is er een nieuwe inspectieronde uitgevoerd. Ook wordt incidenteel gebruik gemaakt van een betontechnisch adviesbureau. Aan de hand hiervan is het uitvoeringsprogramma voor de komende 2 jaar opgesteld. In 2024 zal het onderhoud op basis van dit programma worden uitgevoerd. De staat van de civieltechnische kunstwerken is redelijk.
Planning/toekomst	Het aantal kunstwerken is de laatste jaren uitgebreid van 74 naar ruim 100 objecten. De recente areaaluitbreidingen betreffen nieuwe civiel technische kunstwerken en die vragen nu nog relatief weinig onderhoud. De uitkomsten van de inspectieronde van oktober 2022 en de daaruit volgende meerjaren planning die voor de komende periode is opgesteld laat zien dat het budget toereikend is. Volgende inspectierondes zullen meer inzicht moeten geven in de benodigde (extra) middelen om het noodzakelijke onderhoud voor de komende jaren uit te kunnen voeren.
Budget	Het budget voor het noodzakelijke onderhoud bedraagt in 2024 € 145.000 (kostenplaats 621004090).
Confrontatie	Het bedrag in de begroting is in 2024 toereikend om het hierboven genoemde beheer uit te voeren. Echter, door het gestaag toenemen van het aantal kunstwerken is het mogelijk dat het huidige budget op termijn niet meer toereikend is. Hier zullen te zijner tijd passende financiële maatregelen voor worden genomen. De viaducten vormen de grootste investering en hebben een lange levensduur van 60 jaar. Ze zijn bijna allemaal van recente datum; vervangingen van deze kunstwerken worden niet op korte termijn verwacht.
Conclusie	De staat van de civieltechnische kunstwerken is redelijk en we verwachten dat het budget voldoende is om de het opgestelde uitvoeringsprogramma over 2024 uit te voeren.

3.2.6 Openbaar groen

Product	Onder het product openbaar groen vallen bomen, heesters, grassen, water en paden/(half)verhardingen
Doel	De aanwezigheid van goed onderhouden openbare groen, draagt bij aan de leefbaarheid en een gevoel van veiligheid voor onze inwoners. De kwaliteit van de openbare ruimte draagt bij aan de aantrekkelijkheid van onze stad.
Beleid	Begin 2016 heeft de gemeenteraad het visiedocument op het openbaar groen “Anders kijken anders doen in het openbaar groen”, voor de planperiode 2015-2025 vastgesteld. In het visiedocument is beschreven hoe het openbaar groen de komende jaren onderhouden wordt. Wel heeft er een wijziging op de beeld/kwaliteit plaatsgevonden van niveau C naar B (cfm. CROW systematiek). Deze is opgewaardeerd en inmiddels in uitvoering genomen. Biodiversiteit en duurzaamheid blijven uitgangspunten voor het toekomstig beheer en ontwerp van de groene ruimte. In 2017 is door de gemeenteraad de groenstructuurvisie vastgesteld waarin ook het beleid voor de bomen in Oldenzaal is opgenomen. In de “Visie beheer openbare ruimte Oldenzaal 2020-2024” is ook het openbaar groen opgenomen.
Uitvoering	Wij laten beheers- en onderhoudswerkzaamheden uitvoeren door de eigen dienst, waarbinnen mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt werkzaam zijn. Daarnaast worden werkzaamheden uitgevoerd door derden. Dit gebeurt via aanbestedingen. Daarnaast stimuleren wij steeds meer inwonerinitiatieven voor (openbaar) groen. Hierbij krijgen de inwoners steeds meer een rol in aanleg,

	beheer en onderhoud.
Kwaliteit	Het openbaar groen wordt standaard onderhouden op een CROW-beeldkwaliteit niveau B (Basis), uitgezonderd het stadscentrum en de begraafplaatsen (niveau A). Hiermee wordt de leefbaarheid, de veiligheid en de aantrekkelijkheid van de stad op het gewenste niveau gehouden. Ook is het de bedoeling om, vanuit de visie, uitgangspunten zoals biodiversiteit, duurzaamheid en participatie steeds meer vorm te geven. Om het kwaliteitsniveau van het openbaar groen te controleren, wordt maandelijks een schouw uitgevoerd. Dat is inclusief onkruid op elementverharding. Deze schouw wordt digitaal verwerkt met ons eigen beheersysteem van Obsurv. Waar nodig wordt direct gestuurd op de uitvoering. Binnen Obsurv is ook een module voor het bomenbestand opgenomen. Hierin worden de controles en de vervolgacties bewaakt. De boominspecties worden uitgevoerd via het programma GRIB 2.0.
Planning/toekomst	Zowel in het dagelijks beheer en onderhoud van het openbaar groen, maar ook bij grootschalige renovatie, wordt er zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de overige aanpassingen in de openbare ruimte, waardoor een zo integraal mogelijke aanpak wordt nagestreefd. De planning hierin wordt in het meerjaren uitvoeringsprogramma (MJUP) gepresenteerd. De daadwerkelijke realisatie gebeurt middels een uitvoeringsplan. Jaarlijks zal het proces van inspectie, inventarisatie vervolgacties en uitvoering plaatsvinden.
Budget	De onderhoudsbudgetten voor 2024 bedragen: € 1.460.000 Openbaar groen (kp 656011-grb 4380..) € 221.000 Bomen (kp 656013-grb 4380..) Het totale budget 2024 voor Openbaar groen en Bomen bedraagt: € 2.792.000 Openbaar Groen (kp 656011) € 327.000 Raadspr Nr 36; extra budget meer vergroenen 2023-2025 € 385.000 Bomen (kp 656013)
Confrontatie	Het budget voor het openbaar groen is voor dit moment toereikend om het openbaar groen te onderhouden.
Conclusie	Het openbaar groen voldoet aan het afgesproken onderhoudsniveau en wordt geborgd door periodieke schouw. De verwachting is dat het budget in 2024 toereikend is.

3.2.7 Speelvoorzieningen

Product	Onder het product speelvoorzieningen vallen speelplekken in de openbare ruimte en speelplekken bij de scholen.
Doel	Goed ingerichte en veilige speelplekken die een stimulans zijn voor ontmoeten en spelen.
Beleid	In 2016 is door de gemeenteraad het speelbeleid Oldenzaal 2016 – 2025 vastgesteld. Uitgangspunten in dit plan zijn onder andere meer aandacht voor natuurlijk spelen en ruimte voor buurtparticipatie. Het speelbeleid is in 2020 verder uitgewerkt in het 'Beheersplan Spelen'. Op de 126 speelplekken zijn in totaal 727 speeltoestellen aanwezig.
Uitvoering	De beheers- en onderhoudswerkzaamheden en de aanschaf van nieuwe speeltoestellen worden door het Team Buitenbeheer uitgevoerd.
Kwaliteit	De speeltoestellen (ook bij natuurlijk spelen) moeten voldoen aan het warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen(WAS). Hierin is aangegeven hoe om te gaan met onderhoud en vervanging. Minimaal 1x per jaar (scholen 2 x per jaar) worden de speeltoestellen geïnspecteerd en de bevindingen worden vastgelegd in inspectierapporten in het systeem ABS-spelen. Eens per 5 jaar worden er nulmetingen door externen verricht. De data en de logboeken zijn actueel en betrouwbaar.
Planning/toekomst	In 2020 is het beheersplan opgesteld en vormt de basis voor langdurige

	afspraken over de werkprocessen voor het beheer en het onderhoud van de speeltoestellen in de openbare ruimte en bij de scholen. Uitgangspunt is dat er een kwalitatief goed en veilig speelaanbod is dat duurzaam in stand kan worden gehouden. Daarnaast geeft het beheersplan inzicht in de kosten en de daarvoor benodigde budgetten, kredieten en reserves.
Budget	<p><u>Openbare ruimte</u> Het opgestelde beheersplan spelen geeft inzicht in de kosten en de daarvoor benodigde budgetten, kredieten en reserves voor de langere termijn. Voor 2024 is een budget opgenomen van € 65.000 (kostenplaats 656015001) voor het uitvoeren van inspecties en <u>herstelwerkzaamheden</u> aan de toestellen in de openbare ruimte. Voor het <u>vervangen</u> van speeltoestellen in de openbare ruimte is voor 2024 een krediet beschikbaar van € 75.000.</p> <p><u>Scholen</u> Voor de basisscholen is een bedrag opgenomen voor <u>onderhoud</u> van € 12.250 en € 46.325 voor <u>vervanging</u> van toestellen (kostenplaats 656015002 en dekking via de Reserve speeltoestellen scholen).</p>
Confrontatie	Het beschikbare budget is de afgelopen jaren aangewend voor reparatie en onderhoud van de speeltoestellen. Daarnaast zijn er investeringen gedaan voor de aanschaf van nieuwe toestellen. Het in 2020 vastgestelde beheersplan is onder andere opgesteld om de benodigde investeringen in de toekomst te borgen.
Conclusie	De speeltoestellen voldoen aan het Warenwet besluit Attractie en speeltoestellen. Het speelbeleid 2016-2025 wordt uitgevoerd. In 2020 is het beheersplan opgesteld en vormt de basis voor langdurige afspraken over de werkprocessen voor het beheer en het onderhoud van de speeltoestellen in de openbare ruimte en bij de scholen. Bij het niet beschikbaar stellen van het in het beheersplan gevraagde krediet kan een kwalitatief goed en veilig speelaanbod niet duurzaam in stand worden gehouden conform het vastgestelde beheersplan.

3.2.8 Riolering

Product	Riolering
Doel	Oldenzaal wil de beschikking hebben over een goed functionerend rioolstelsel, waardoor we gezondheidsrisico's zoveel mogelijk beperken. Daarnaast heeft riolering een belangrijke rol in het klimaatadaptief maken van Oldenzaal.
Beleid	Op 14 december 2021 heeft de gemeenteraad het Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025 (GRP) vastgesteld voor de periode van 5 jaren. Hierin zijn de zorgplichten voor hemel-, grond- en afvalwater opgenomen. Via jaarlijkse voortgangsnotities wordt het bestuur op de hoogte gehouden van actualiteiten binnen de rioleringszorg. In het nieuwe GRP wordt het bestaande beleid voortgezet. Wel komt er steeds meer aandacht voor de effecten van de klimaatverandering en de manier hoe we daar in Oldenzaal (overheid, inwoner en ondernemer, enz.) mee om willen gaan. In de "Visie beheer openbare ruimte Oldenzaal 2020-2024" is ook de riolering opgenomen en zal deel uit maken van een integrale aanpak.
Uitvoering	Door projecten uit te voeren, het bewustzijn te vergroten door goede communicatie, de kwaliteit in stand te houden door goed risico gestuurd beheer en onderhoud wordt invulling gegeven aan de visie, doelen en ambities uit het GRP en visie beheer openbare ruimte. De werkzaamheden worden door onze eigen teams Projecten en Buitenbeheer uitgevoerd, maar ook door aannemers.
Kwaliteit	Kwaliteitsniveau B Basis is uitgangspunt. Voor de gemeente Oldenzaal is het beeld dat de riolering in redelijke staat verkeert en dat er weinig achterstallig onderhoud

	<p>is. Wel zien we in recente inspecties dat de kwaliteit van de rioleringen in de wijk Glinde Hooiland versneld achteruit is gegaan. Hier wordt op korte termijn geanticipeerd; te beginnen met de rioolvervanging en aanleg van blauwe aders in de Zeeheldenbuurt in 2024. In dit kader moet ook de toestand van de riolering in Zuid Berghuizen vermeld worden. Inspecties laten zien dat ook hier de toestand van de riolering minder wordt; voornamelijk zetten we hier in op relining en zullen we de toestand de komende jaren goed monitoren. Voor een betere monitoring hebben we in 2023 het programma Rasmariant in gebruik genomen. Dit systeem gaat ons helpen beter te analyseren welke riolering welk onderhoud nodig heeft en op welke termijn.</p>
Planning/ Toekomst	<p>In de jaarlijkse voortgangsnotitie wordt per situatie omschreven welke doelen we stellen en door middel van welke strategie en maatregelen de gestelde doelen worden verwezenlijkt. Speerpunten daarbij zijn samenwerken in de waterketen, inzet op duurzaamheid en klimaatverandering. Komende jaren ligt de focus op de wijk Glinde-Hooiland. Over een jaar of 5 zal een wijkgerichte aanpak voor Zuid Berghuizen ontwikkeld gaan worden.</p>
Budget	<p>Structurele lasten voor de uitvoering van het GRP zijn opgenomen in de meerjarenbegroting en worden gedekt uit het rioolrecht. De voor beheer en onderhoud van het huidige stelsel benodigde middelen zijn beschikbaar.</p> <p>Het budget voor 2024 bedraagt: € 1.722.000 Dagelijks onderhoud riolering (672201). Voor 2024 is er een investering geraamd van € 3.260.000.</p> <p>Bovenstaande investering is inclusief de werkzaamheden die in de wijk Glinde Hooiland gepland staan.</p>
Confrontatie	<p>In het nieuwe GRP is een balans gezocht tussen de ambitie voor goed rioolbeheer en aanpassing aan de klimaatverandering (vernieuwen riolering/blauwe aders) versus het beheersbaar houden van de rioolheffing (toepassen relining). In de jaren '50 en '60 is bijna 50 km nieuwe riolering aangelegd. We voorzien hier een onderhouds-/vervangingspiek voor de komende 10-20 jaar.</p>
Conclusie	<p>De riolering voldoet over het algemeen aan het onderhoudsniveau, echter door de noodzaak eerder te vervangen in delen van de wijk Glinde Hooiland en de toestand van de riolen in Zuid Berghuizen mag aangenomen worden dat de voorspelde vervangingspiek aan het beginnen is. Dat kan de komende 10-20 jaar extra druk op de rioolheffing leggen.</p>

3.2.9 Schoolgebouwen

Product	<p>Onder het product schoolgebouwen vallen de aanvragen voor nieuwbouw of grootschalige revitalisatie. Het onderhoud (zowel binnen als buiten) en beheer komt voor rekening van de schoolbesturen. Uitgezonderd scholencomplex De Essen, waarin de basisscholen De Linde en De Esch zijn gehuisvest. Bij dit gebouw komt het beheer en onderhoud voor rekening van de gemeente.</p>
Doel	<p>Aanwezigheid van een efficiënte en goede verdeling binnen de wijken van de schoolgebouwen</p>
Beleid	<p>We hebben een zorgplicht voor: (vervangende) nieuwbouw, uitbreiding, medegebruik, gebruik, terrein, eerste inrichting en schade / constructiefouten, tenzij een gevolg van nalatigheid. Al het onderhoud is voor rekening van de schoolbesturen, waarvoor zij een rechtstreekse vergoeding ontvangen van het Rijk. In 2021 is het IHP vastgesteld en vanaf 2022 werken we met dit plan. Doelstelling van dit plan is om te zorgen voor duurzame en gezonde schoolgebouwen en te komen tot een efficiënte en goede verdeling binnen de wijken van deze onderwijsgebouwen.</p>
Uitvoering	<p>Aangezien de onderhoudsverplichting is komen te vervallen laten we de schoolgebouwen niet meer jaarlijks inspecteren.</p>

	Het schoolgebouw De Essen wordt periodiek door medewerkers van onze eigen dienst geïnspecteerd en waar nodig onderhoud ingepland en uitgevoerd.
Kwaliteit	Deze is binnen het IHP vastgesteld. Hierbij wordt uitgegaan van Frisse Scholen klasse B (goed)
Planning/toekomst	Overeenkomstig het IHP worden de schoolvervangingen ingepland. In het jaarlijkse uitvoeringsprogramma wordt de actuele stand van zaken weergegeven.
Budget	Voor de nieuwbouw of grootschalige revitalisatie dient een afzonderlijk krediet te worden aangevraagd. Voor de ver- en nieuwbouw van verscheidene scholen in het primair en voortgezet onderwijs is in het IHP een budget opgenomen. De opgenomen bedragen zijn ramingen. Na het uitvoeren van de haalbaarheidsonderzoeken vindt een verfijning van het krediet plaats inclusief zaken zoals eventueel vrijvallende restantboekwaarde, sloop- en verhuiskosten en tijdelijke huisvestingskosten. Ook wordt hierbij rekening gehouden met het huidige rentepercentage.
Confrontatie	Zie budget
Conclusie	Via het IHP zijn de middelen voor de komende planingsperiode veiliggesteld binnen de begroting. Het gaat hierbij om geraamde bedragen. In de kredietaanvraag worden deze bedragen geactualiseerd en aangevuld met overige kosten.

3.2.10 Overige gebouwen

Product	Onder het product overige gebouwen vallen alle gebouwen in eigendom van de gemeente, uitgezonderd schoolgebouwen.
Doel	Als eigenaar hebben we de verplichting voor een veilig te gebruiken gebouw en voldoen aan de wettelijke vereisten.
Beleid	Het beheer en onderhoud van het maatschappelijk vastgoed (uitgezonderd schoolgebouwen) worden afgestemd op de situatie van het gebouw. Het huidige beleid voor beheer en onderhoud is gericht op een voortdurende instandhouding van ons vastgoedbezit. Wij hebben verplichtingen als eigenaar, verhuurder of exploitant. Gebouwen moeten veilig te gebruiken zijn en voldoen aan de wettelijke vereisten. Wij willen efficiënt met ons vastgoedbezit omgaan en zien vastgoedeigendom niet als een doel op zich. Door te zoeken naar optimalisatie in het gebruik verwachten we dat er de komende jaren gebouwen worden afgestoten of ingevuld worden met een andere functie om maatschappelijke doelstellingen te bereiken.
Uitvoering	Al deze gebouwen worden jaarlijks geïnspecteerd. Indien nodig wordt daarbij externe expertise ingehuurd. De onderhoudsgegevens worden ingevoerd in een meerjarenprogramma. Uitgangspunt bij het onderhoud van onze gebouwen is 'sober en doelmatig'. Tijdens de jaarlijkse inspectie wordt de noodzaak van het geplande onderhoud beoordeeld. Daar waar mogelijk worden werkzaamheden doorgeschoven naar volgende jaarschijven. Bewaakt wordt wel dat er geen kapitaalvernietiging optreedt door te laat preventief onderhoud. Vervanging van (installatie-)onderdelen vindt pas plaats als deze niet meer functioneren of als wordt verwacht dat ze op korte termijn gaan uitvallen. In de uitgangspunten van het gemeentelijk vastgoedbeleid is verwoord dat er bij vervanging wordt gekozen voor de meest duurzame en energiezuinige oplossing, mits er sprake is van een reële terugverdientijd. In 2022 is het gebouwenbeheerplan opgesteld en geactualiseerd. In oktober 2022 is deze vastgesteld.
Kwaliteit	De gebouwen worden onderhouden op de afgesproken kwaliteit vallend binnen de termen sober en doelmatigheid.
Planning/toekomst	Na vaststelling van het MJOP zal er jaarlijks worden geïnspecteerd en gemuteerd. Het MJOP is leidend voor de noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden, passend binnen de uitgangspunten van het

	gemeentelijk vastgoedbeleid.
Budget	Met bovengenoemde uitgangspunten voor beheer wordt de Voorziening Gebouwenbeheerplan Overige Gebouwen, met de in deze programmabegroting geraamde dotaties voor de komende 10 jaar, voldoende gevoed. De jaarlijkse dotatie aan de voorziening bedraagt € 685.000. Het saldo van de Voorziening Gebouwenbeheersplan bedroeg per 1 januari 2023 € 1.771.000
Confrontatie	Zie: budget
Conclusie	De overige gebouwen voldoen aan de uitgangspunten zoals opgenomen in het gemeentelijk vastgoedbeleid en het budget is in 2024 voldoende om deze kwaliteit te behouden.

3.2.11 Sportaccommodaties

Product	Onder het product sportaccommodaties vallen buiten en binnensport accommodaties:
Doel	Ons doel is om álle inwoners te laten genieten van sport en beweging. Daarom investeren wij in sportaccommodaties en sportverenigingen
Beleid	Wij willen er voor zorgen dat er voldoende en kwalitatief hoogwaardige binnen- en buitensportaccommodaties beschikbaar zijn en blijven voor vitale sportverenigingen. Dit omvat naast beheer ook de verdere ontwikkeling en verbetering van accommodaties. De visie op sport en bewegen is in 2016 vastgesteld. Er is een nieuwe tarievenstructuur vastgesteld. De buitensportverenigingen zijn zelf verantwoordelijk voor het uitvoeren van de servicewerkzaamheden. Verdere privatisering van de buitensportaccommodaties is nog niet in ontwikkeling. Naast de gedeeltelijke privatisering van werkzaamheden zijn ook ontwikkelingen in de sport van belang voor het toekomstige beheer van de sportaccommodaties. Zo neemt het meisjesvoetbal en het zaterdagvoetbal een vlucht waar de accommodaties niet op ingericht zijn. Doelstelling is om de gevolgen per vereniging in kaart te brengen en voor te leggen. Synarchis voert dit onderzoek uit zal dit met advies begin 2024.
Uitvoering	Voor het uit te voeren beheer en onderhoud is het "Sportbeheerplan 2013" maatgevend. Dit plan is in 2020 geactualiseerd. De sportvelden (buitensport) worden eenmaal per drie jaar door een externe organisatie uitgebreid kwalitatief beoordeeld. In 2023 zal opnieuw dit plan worden geactualiseerd. In het opgestelde rapport wordt, naast de advisering voor het reguliere beheer en onderhoud, speciale aandacht besteed aan geplande (vervangings-) investeringen in de nabije toekomst. Wel wordt de afweging gemaakt dat bij voldoende technische kwaliteit de investeringen naar een later tijdstip kunnen worden verschoven.
Kwaliteit	Voor het onderhoudsniveau van de buitensport accommodaties wordt aansluiting gezocht bij de onderhoudscriteria zoals deze door NOC*NSF, in samenwerking met de sportbonden, zijn geformuleerd
Planning/toekomst	In het jaar voorafgaande aan de investering zal worden beoordeeld of de technische levensduur langer is dan de economische levensduur en afhankelijk daarvan kan de vervangingsinvestering eventueel worden uitgesteld. De integrale afweging van (vervangings-)investeringen in de sport vindt jaarlijks plaats in de programmabegroting.
Budget	In de begroting is voor elke sportaccommodatie afzonderlijk budget opgenomen voor het dagelijks en reguliere beheer en onderhoud alsmede kleine vervangingsinvesteringen. De budgetten voor de schil (=vastgoed) van de binnen- en buitensportaccommodatie zijn ondergebracht in de Voorziening Gebouwenbeheerplan (zie Overige gebouwen). Het budget voor onderhoud Binnensportaccommodaties bedraagt: € 97.816 (KP 6530 – 438025/438050/438052). Het budget voor onderhoud Buitensportaccommodaties bedraagt:

	€ 370.643 (KP 6531 – 4380-/10/23/25/28/29/33/50/52)
Confrontatie	Eind 2020 is het sportbeheerplan geactualiseerd. Dit nieuwe beheerplan is richtinggevend voor het beheer en onderhoud van onze sportaccommodaties. Aansluitend zal de confrontatie met de beschikbare budgetten inzicht moeten geven of deze voldoende zijn om het beheer en onderhoud op het afgesproken niveau uit te voeren.
Conclusie	Afhankelijk van de verdere uitwerking van het sportbeheerplan is aan te geven of de beschikbare budgetten voor 2024 en verder, voldoende zekerheid bieden. Mocht op dat moment geconstateerd worden dat beschikbaar budget en voorgenomen maatregelen niet met elkaar in overeenstemming zijn, zullen er maatregelen worden getroffen opdat deze overeenstemming alsnog ontstaat.

3.3 Financiering

3.3.1 Algemeen

Het treasurystatuut Oldenzaal 2018 is uitgangspunt voor alle treasuryactiviteiten. Dit statuut is door het college vastgesteld in de vergadering van 5 december 2017 en is met ingang van 1 januari 2018 in werking getreden. De raad is hiervan via een infobrief op de hoogte gebracht.

Het treasurystatuut is aangepast vanwege o.a. gewijzigde wet- en regelgeving:

- De wet Fido is gewijzigd om het verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden te kunnen invoeren;
- De Regeling Ruddo is gewijzigd waarmee de richtlijn voor het inzetten van derivaten is aangescherpt. In ons treasurystatuut is bepaald dat het gebruik van derivaten niet is toegestaan.

Ook is een artikel toegevoegd waarin is vastgelegd dat toekomstige organisatiewijzigingen zonder collegebesluit van toepassing worden geacht op het huidige treasurystatuut.

3.3.2 Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het maximale bedrag aan dat met kortlopende middelen mag worden gefinancierd. Deze limiet wordt elk kwartaal getoetst en mag in beginsel niet worden overschreden. Wanneer de limiet voor het derde achtereenvolgende kwartaal wel wordt overschreden moet de provincie Overijssel daarvan op de hoogte worden gebracht. Daarbij moet tevens een plan om binnen de limiet te blijven ter goedkeuring worden voorgelegd. De limiet voor 2024 bedraagt 8,5% van de lasten van de begroting bij aanvang van het jaar, 8,5% van € 116 mln. is € 9,9 mln.

3.3.3 Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's bij herfinanciering en/of renteherziening. Elke gemeente loopt een financieel risico wanneer de rente onverwacht stijgt. Door te zorgen voor voldoende spreiding in de rentetypische looptijden van de leningenportefeuille en/of door te kiezen voor een annuïtaire- of lineaire aflossingsvorm kunnen de effecten van een renteverandering worden afgevlakt. De renterisiconorm voor 2024 bedraagt 20% van het totaal van de lasten op de begroting, 20% van afgerond € 116 mln. is € 23,2 mln. Gelet op de opbouw van onze leningenportefeuille zal de renterisiconorm in 2024 niet worden overschreden.

3.3.4 Financieringsbehoefte

De financieringsbehoefte is onder meer afhankelijk van het tijdstip waarop investeringen tot uitvoering komen. Daarnaast is herfinanciering van de leningenportefeuille bepalend voor de liquiditeitspositie als ook het moment van uitgifte van bouw- en bedrijfskavels. In beginsel worden kortlopende leningen aangetrokken om in de financieringsbehoefte te voorzien. De ervaring leert namelijk dat de rente op kortlopende leningen nagenoeg altijd lager is dan op langlopende geldleningen waardoor (tijdelijk) een rentevoordeel kan worden behaald. Wel worden de renteontwikkelingen gevolgd zodat zo nodig adequaat gereageerd kan worden.

3.3.5 Liquiditeitsplanning

De liquiditeitsplanning voor de geldstromen binnen onze organisatie wordt minimaal elk half jaar geactualiseerd. Daarnaast wordt onze liquiditeitspositie continu bewaakt. Met een degelijke planning kan intern een betere afstemming plaatsvinden over betalingsactiviteiten en de effecten daarvan op de gemeentelijke financiering. In het verlengde daarvan vormt de planning een basis voor meer onderbouwde financieringsactiviteiten.

3.3.6 Rentevisie

De rentevisie wordt gebaseerd op de rentevisie van enkele financiële instellingen, waaronder die van onze huisbankier. De Europese Centrale Bank beslist maandelijks over de officiële rentetarieven in het eurogebied en heeft diverse instrumenten om die te beïnvloeden. Factoren die van invloed zijn op de

rente zijn o.a. economische groei, inflatie en monetair beleid. Hoofddoel van de ECB is de prijzen stabiel houden, dat biedt zekerheid en vertrouwen en bevordert economische groei. Het rente-instrument is voor de ECB een heel doeltreffend instrument om de hoogte van de rente op de geldmarkt en daarmee de groei en inflatie te sturen.

Door de oplopende inflatie was de ECB in 2023 genoodzaakt om het ruime geldbeleid verder in te perken en de (korte termijn) rente tarieven te verhogen. De herfinancieringsrente, het tarief waartegen banken geld kunnen lenen, is op 14 september 2023 verhoogd van 4,25 procent naar 4,5 procent. De depositorente, de vergoeding die banken krijgen om bij de ECB geld te stallen werd verhoogd van 3,75% tot 4%. De ECB verwacht dat de tot nu toe doorgevoerde monetaire verkrapping zal leiden tot een substantiële daling van de inflatie in de richting van de doelstelling van 2 procent. Hiermee maakt de centrale bank duidelijk dat de rente mogelijk niet meer verder zal worden verhoogd. Afhankelijk van de daadwerkelijke inflatieontwikkelingen is de verwachting dat de beleidsrentes in 2024 licht hoger danwel stabiel zullen blijven. Afstemming van het te voeren financieringsbeleid kan betekenen dat er (zo mogelijk) vervroegd langlopende geldlening worden aangetrokken wanneer een verdere rentestijging wordt verwacht. Uitgangspunt in ons beleid is om bij het aantrekken van nieuwe leningen, leningen met een looptijd van 10 jaar of langer aan te trekken waardoor de fluctuaties van de omslagrente, zoals gewenst, beperkt zullen blijven.

3.3.7 Leningenportefeuille

De leningenportefeuille bestaat op het moment van het opstellen van deze paragraaf uit vijf leningen met een restant schuld per 1 januari 2024 van € 23,5 mln. De gemiddelde rente van deze leningen bedraagt 0,73% (1 januari 2023 0,78%). Vervroegde aflossing van deze leningen is niet mogelijk en de rente staat gedurende de gehele looptijd vast.

3.3.8 Uitzettingen

Door een maatregel uit het Begrotingsakkoord 2013 zijn decentrale overheden met ingang van 2014 verplicht tot schatkistbankieren. Dit houdt in dat tegoeden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist, waardoor de financieringsbehoefte van de Nederlandse staat vermindert en de staatsschuld zal dalen. Het is decentrale overheden wel toegestaan om overtollige middelen uit te zetten bij andere overheden, met dien verstande dat er geen toezichtrelatie mag bestaan tussen de betrokken overheden. Uitgangspunt is dat uitzettingen een prudent karakter moeten hebben en niet zijn gericht op het genereren van inkomsten door het lopen van een overmatig risico. Het komende jaar zal er door de gemeente Oldenzaal geen geld voor een langere tijd worden uitgezet. Omdat het verstrekken van leningen niet tot de kerntaken van de gemeente behoort, is in het treasury statuut de bepaling opgenomen dat de gemeente zelf geen leningen verstrekt. Het verstrekken van garanties, evenals het aangaan van financiële participaties, wordt uitsluitend gedaan uit hoofde van de publieke taak. Bij het verstrekken van garanties, en het aangaan van financiële participaties uit hoofde van de publieke taak, bedingt het college indien mogelijk zekerheden. Ter beperking van het financieel risico wordt geen garantie verstrekt indien een beroep kan worden gedaan op een voorziening in de vorm van een (nationaal) waarborgfonds.

3.3.9 Relatiebeheer

De BNG Bank in Den Haag is onze huisbankier. In 2021 is de BNG Bank gevraagd een offerte uit te brengen voor een overeenkomst vanaf 1 januari 2022. Dit heeft geresulteerd in een nieuwe overeenkomst Bancaire dienstverlening met de BNG Bank voor onbepaalde tijd. Bij het Ministerie van Financiën hebben we een rekening-courant ten behoeve van het schatkistbankieren. Het contante betalingsverkeer, zoals de parkeergelden en de leges Publiekszaken, wordt door Brink's Solutions Nederland B.V. afgehandeld.

3.3.10 Renteomslag

In onderstaande tabel treft u de actuele berekening van de renteomslag aan. Deze wordt gebruikt voor toerekening van rente aan de diverse taakvelden.

Berekening rente-omslag 2024

	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
A. Boekwaarde	107.411.039	109.306.196	107.761.674	129.847.129
Af:				
Grondexploitatie	3.909.484	3.909.484	3.909.484	3.909.484
Investerings met rentebaten	2.811.495	2.555.592	2.302.147	2.051.134
A1. Gecorrigeerde boekwaarde	100.690.061	102.841.121	101.550.043	123.886.512
B. Staat reserves en voorzieningen	48.033.715	47.741.616	47.405.023	47.203.212
C. Staat van geldleningen	33.577.487	29.935.033	27.092.579	24.250.125
D. Financieringsstekort (A-B-C)	25.799.837	31.629.547	33.264.072	58.393.792
Begrotingsomvang 2024 (aanvaard beleid)	101.000.000	101.000.000	101.000.000	101.000.000
E. Norm voor kasgeld 8,5% van begrotingsomvang	8.585.000	8.585.000	8.585.000	8.585.000
F. Aan te trekken vaste geldlening (D-E)	17.214.837	23.044.547	24.679.072	49.808.792
Rente vaste geldleningen	469.106	469.381	424.812	380.242
Bespaarde rente	0	0	0	0
Rente Financieringsstekort via kasgeldlimiet E	276.351	276.351	276.351	276.351
Rente Financieringsstekort nog aan te trekken vaste geldlening F	568.090	767.383	821.813	1.344.837
F. Totale rente	1.313.546	1.513.116	1.522.976	2.001.431
Af rente voor:				
Grondexploitatie	31.276	31.276	31.276	31.276
Investerings met rentebaten (m.n. ambtenarenhypotheken)	30.117	26.354	22.633	18.951
G. Rente voor berekenen rente-omslag	1.252.154	1.455.486	1.469.067	1.951.204
Netto percentage renteomslag (G gedeeld door 1% van A1)	1,24	1,42	1,45	1,57
Afronden, met maximaal 0,5 verschil	1,25%	1,25%	1,25%	1,50%
Door te berekenen rente volgens berekening rente omslag	1.313.546	1.513.116	1.522.976	2.001.431
Doorberekende rente volgens exploitatiebegroting 2022	1.337.383	1.338.439	1.356.881	1.692.143
Renteresultaat op taakveld treasury	23.837	-174.677	-166.095	-309.287
Afschrijvingen volgens staat activa	4.766.843	4.808.522	5.158.545	5.158.545
Totaal kapitaallasten (afschrijving + rente)	6.104.226	6.146.962	6.515.426	6.850.688

Het gehanteerde renteomslagpercentage bedraagt voor de komende planperiode afgerond 1,25%. Deze afronding betekent voor 2024 een verwacht positief renteresultaat, en voor de overige jaren een negatief resultaat op het taakveld treasury, zoals u ook kunt zien in bovenstaande tabel.

3.4 Bedrijfsvoering

3.4.1 Algemeen

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de gemeentelijke bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren. De bedrijfsvoering is daarbij randvoorwaardelijk.

Maatschappelijke ontwikkelingen en (ingrijpende) veranderingen in wet- en regelgeving zijn van grote invloed op ons werk; op wat we doen, hoe we dit doen en met wie we dit doen. Complexe vraagstukken en samenwerkingsvormen (zowel lokaal als regionaal) vergen andere sturing en flexibele inzet van mensen en middelen. Daarnaast vragen onze eigen ambities en het streven naar optimale dienstverlening aan de stad om een duidelijke focus op onze doelen en taakuitvoering. Wij zetten in op samenwerking, vernieuwing en transparantie. Samen met de samenleving werken wij aan een leefbare stad.

We zijn continu bezig onze werkwijzen te verbeteren en efficiënter in te richten. Dit kunnen kleine aanpassingen zijn in processen, maar ook complete herinrichtingen van processen met behulp van bijvoorbeeld de LEAN-methodiek. We streven ernaar om onze organisatie voortdurend zo optimaal mogelijk te laten functioneren.

Het jaar 2024 staat op het gebied van bedrijfsvoering, zoals de afgelopen jaren ook reeds is ingezet, in het teken van het verbeteren van de (digitale) dienstverlening, het doorvoeren en digitaliseren van de nieuwe P&C-cyclus en het oppakken van belangrijke (wettelijke) ontwikkelingen. Digitale dienstverlening wordt aan de ene kant verbeterd richting onze inwoners, maar dit betekent ook dat onze medewerkers voortdurend mee moeten gaan in deze ontwikkelingen. Daarnaast besteden we aandacht aan het openbaar maken van onze informatie conform de Wet open overheid.

In 2024 richten we ons op de volgende hoofdthema's:

- verbeteren en doorontwikkelen van onze dienstverlening;
- (wettelijke) ontwikkelingen en rechtmatigheid
- Openbaarheid van informatie

3.4.2 Dienstverlening

De afgelopen jaren zijn we druk bezig geweest met de uitbreiding en verbetering van onze digitale dienstverlening. Voor 2024 blijven we kijken naar ontwikkelingen waarmee we onze digitale dienstverlening nog verder kunnen verbeteren. Daarnaast blijven we bereikbaar voor de dienstverlening op locatie. De inwoner kan zo zelf de afweging maken of ze kiest voor digitale dienstverlening of een afspraak op het stadhuis.

Mens & Gedrag

Op dit moment zijn 3 factoren van invloed op ons HR beleid, namelijk:

- de veranderende maatschappij en eisen die worden gesteld aan gemeenten en ambtenaren;
- de toenemende complexiteit en hoeveelheid opgaven;
- de veranderende arbeidsmarkt (krapte, vergrijzing, visie op arbeid door de jongere generatie en digitalisering).

Deze factoren maken dat we in 2024 het HR beleid vooral richten op het vinden, behouden en ontwikkelen van medewerkers. Dit zijn dan ook de belangrijkste strategische HR doelen voor 2024 en verder. Voor het realiseren van deze HR doelen zetten we diverse HR instrumenten in. De belangrijkste instrumenten waar we in 2024 aan werken zijn:

- het ontwikkelen van eigentijdse wervingsstrategieën om nieuwe medewerkers aan te trekken;
- de implementatie van een nog beter onboarding-proces voor nieuwe medewerkers;
- diverse projecten om een aantrekkelijke werkgever te blijven;

- activiteiten om de ontwikkeling van medewerkers en het vakmanschap van de ambtenaren te versterken.

Het jaar 2024 staat daarnaast voor een groot deel in het teken van de implementatie van het functiewaarderingssysteem HR21 (van de VNG). Een flexibel en transparant beloningssysteem is belangrijk om in deze krappe arbeidsmarkt een aantrekkelijke werkgever te blijven en om als organisatie wendbaar te blijven.

Meer informatie over het programma Dienstverlening staat in het programma Dienstverlening en Veiligheid.

3.4.3 Belangrijke (wettelijke) ontwikkelingen en rechtmatigheid

Inspelen op digitale ontwikkelingen

Inwoners en ondernemers zien veel nieuwe ontwikkelingen op het gebied van informatie(technologie) en verwachten van ons dat wij hierop inspelen. Wij volgen de ontwikkelingen en passen ze toe als dit in het belang is van de ambitie van onze gemeente. De strategie die wij hierin hanteren is die van “slimme volger”. Als basis hiervoor is flexibele automatisering nodig. Hiervoor zetten we samen met andere gemeenten in de regio (IT Platform Twente), onze ICT partner gemeente Hengelo, in de coöperatieve vereniging Dimpact en landelijk (VNG realisatie) stappen. Op het gebied van technologie worden de ontwikkelingen rondom blockchain, datamining, algoritmen en internet of things gevolgd en passen we dit toe in onze gemeente indien dit van belang is. In 2024 verwachten we over te gaan naar een nieuw meldingensysteem Signalen dat voldoet aan Common Ground architectuur en gebruik maakt van kunstmatige intelligentie. Ook treffen we voorbereidingen voor het vervangen van het gemeentelijk zaaksysteem. We zetten daarnaast stappen om meer datagedreven sturing toe te passen, door met behulp van technologie onze data beter te combineren en analyseren, met inachtneming van de privacyregels.

Adoptie en implementatie Microsoft 365

In 2024 stappen we over naar Microsoft 365. Hiermee werken we volledig in de cloud. Dit betekent dat je overal, op elk apparaat veilig ‘samen’ kunt werken met de Office applicaties, opgeslagen informatie en documenten. Dit sluit goed aan bij de groeiende behoefte aan nieuwe manieren van (samen)werken, zowel intern als extern. De overstap is meer dan een technische exercitie. Voor medewerkers betekent dit een andere manier van werken. Het adoptietraject dat bijkomend wordt opgezet ondersteunt de medewerkers in het leren werken met Microsoft 365, door het aanbieden van de juiste documentatie, training en ondersteuning. Het gehele traject is op te splitsen in 4 projecten:

- Implementatie Office online; vervanging van de huidige office-pakketten
- Implementatie Telefonie; vervanging van de huidige telefooncentrale
- Implementatie Samenwerk omgeving; inrichtingen van de nieuwe samenwerk omgeving
- Implementatie Intranet; vervanging van het huidige intranet

Nieuwe informatiewetten

Verschillende informatiewetten die van invloed zijn op gemeenten treden binnenkort in werking of zijn reeds van kracht, zoals de Wet Digitale Overheid, de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer en het Besluit digitale Toegankelijkheid. Gemeenten moeten zich voorbereiden op de verplichtingen die voortvloeien uit deze wetgeving. In 2024 vindt er een inventarisatie plaats om de impact te beoordelen en specifieke acties te identificeren. Dit omvat onder andere het verbeteren van digitale dienstverlening, elektronisch bestuurlijk verkeer en digitale toegankelijkheid van apps en websites. Samenwerking gemeenten en ICT leveranciers is belangrijk om onze informatiesystemen aan te passen. Uiteindelijk kan de gemeente Oldenzaal voldoen aan de nieuwe vereisten en zorgen voor een efficiënte en toegankelijke digitale dienstverlening.

Archivering

De toename van digitalisering vraagt om adequaat gegevensbeheer en informatiemanagement. In 2024 onderzoeken we onze inrichting van taken, rollen en verantwoordelijkheden in informatiebeheer. We

organiseren zo onder andere de terugvindbaarheid en toegankelijkheid van onze informatie. Daarnaast faciliteren we zo het locatie- en tijdonafhankelijk werken.

In 2024 implementeren we ook een kwaliteitssysteem voor informatiebeheer. Het hebben van een dergelijk systeem is noodzakelijk om te kunnen beoordelen of het informatiebeheer voldoet aan de wensen en eisen die eraan gesteld worden. Vanuit de Archiefregeling (artikel 16) is een kwaliteitssysteem een wettelijke verplichting; het ontwikkelen en implementeren van een kwaliteitssysteem is dan ook aanbevolen in het rapport van de archiefinspectie en de jaarlijkse KPI rapportages.

In 2024 bereiden we ons ook voor op het invoeren van de nieuwe Archiefwet. De gemoderniseerde Archiefwet is volledig gericht op het digitale informatietijdperk en vervangt de verouderde Archiefwet uit 1995. Grootste uitdaging die het implementeren van de Nieuwe Archiefwet gaat brengen is het organiseren van onze informatiehuishouding en het streven naar integraal informatiebeheer. De Nieuwe Archiefwet hangt samen met verplichtingen uit onder andere de Wet open overheid (WOO), de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), de Wet hergebruik van overheidsinformatie (WHO), de Wet digitale overheid (WDO), de Wet elektronische publicaties (WEP) en de Auteurswet.

Informatieveiligheid

Voortdurend spannen we ons in om de ratrace met hackers voor te blijven. Wetten en normen worden hiervoor aangescherpt en wij bereiden mens en techniek hierop voor. We voldoen als gemeente voor een groot gedeelte aan de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO). In 2024 worden in dat kader wederom een aantal maatregelen (verder) geïmplementeerd. Dit zijn ICT-technische maatregelen, maar ook control- en bewustzijnsacties. Zo organiseren we diverse initiatieven om bewustwording en kennis over informatieveiligheid te bevorderen. We zien een toenemend aantal hack-aanvallen op gemeenten. De digitale criminaliteit neemt toe en we zijn ons bewust van het belang van informatieveiligheid en informatieveiligheidsbewustzijn. We toetsen voortdurend kritisch hoe en waar we onze informatieveiligheid verder kunnen verbeteren.

Digitale ontwikkelingen zoals Artificial Intelligence (AI), Large Language Models (LLM, bijv. ChatGPT), algoritmen maar ook sensoren volgen we op de voet evenals de (Europese) wetgeving die hierover volgt. We geven adviezen over een veilig gebruik ervan en waarschuwen voor de risico's.

In 2024 leggen we wederom middels éénduidige normatiek single information audit (ENSIA) verantwoording af over onze status van informatieveiligheid aan de wettelijke toezichthouders, maar ook aan de gemeenteraad. Een externe auditor checkt daartoe de zelfevaluatie-vragenlijst en onze collegeverklaring en stelt een Assurance Verklaring op.

Bedrijfscontinuïteit

In 2023 is het bedrijfscontinuïteitsplan vastgesteld. Doel van het continuïteitsplan is om de effecten van een crisis zoveel mogelijk te reduceren, verdere schade en escalatie te voorkomen, de dienstverlening te continueren en het herstel te bespoedigen van de meest bedrijfskritische processen.

Binnen het bedrijfscontinuïteitsplan richten we ons op 3 pijlers:

- Uitval van het gebouw
- Uitval van middelen (ICT, stroom, telefonie)
- Uitval van medewerkers

Het continuïteitsplan wordt 1 keer per jaar getest op actualiteit en bruikbaarheid. Deze oefening is een mix van gepland en onverwacht, papier en digitaal en een mix van calamiteitenscenario's. De oefening wordt door de concernstaf geïnitieerd.

Financiën

Met ingang van 1 januari 2024 werken we met een nieuwe financiële applicatie. Tegelijkertijd met het vervangen van het financieel systeem is in 2023 een P&C-tool aangeschaft waarmee onze P&C-cyclus volledig digitaal en de P&C-producten (programmabegroting, jaarrekening en BURAP) meer integraal worden samengesteld. In 2024 zullen we daar waar nodig de puntjes op de i zetten.

Inkoop: rechtmatigheid en professionalisering

De afgelopen jaren is vooruitgang geboekt in het verbeteren van de rechtmatigheid op het gebied van inkoop en aanbesteding. We blijven werken aan het streefpercentage rechtmatig inkopen, namelijk 97%.

Dit is de norm voor een goedgekeurde accountantsverklaring. Om nog beter in control te zijn wordt gestart met een verplichtingenadministratie. Hierbij worden de grotere opdrachten gekoppeld aan een contract of opdracht inclusief bijbehorende uitgaven.

De ingezette professionaliseringslag wordt in 2024 voortgezet, zowel op gebied van inkoop en rechtmatigheid als op contractmanagement en contractbeheer. Zo wordt o.a. meer gestuurd op naleving van contractafspraken en op beloften die zijn gedaan tijdens aanbestedingen. En wordt geïnventariseerd welke subsidies geclassificeerd moeten worden als inkoop.

Audit

In het najaar van 2023 volgen interne audits over de genomen collegebesluiten van 2022. Deze audits kunnen leiden tot aanpassingen of verbetertrajecten, die vervolgens in 2024 in werking worden gezet. Verbeteringen kunnen o.a. zijn het verrijken van kennis of het actualiseren van beleid.

Evaluatie mandaat

Het huidige mandaatbesluit is medio 2023 ingetrokken en vervangen door een zogeheten negatief mandaatstelsel. Dit systeem wordt als goed werkend voorbeeld genoemd in de VNG-handreiking 'attributie, mandaat en delegatie'. Het uitgangspunt hierbij is dat alle bevoegdheden die het werkterrein van een bepaalde ambtenaar aangaan, aan deze functionaris worden gemandateerd behoudens enkele bevoegdheden die het college of burgemeester aan zichzelf houdt. Deze laatste bevoegdheden worden dan apart genoemd in een bijlage bijbehorend het mandaatbesluit. Alle bevoegdheden die niet in een van de bijlagen staan, zijn dan gemandateerd aan de medewerker. Dat geldt zowel voor publiekrechtelijke bevoegdheden als voor privaatrechtelijke bevoegdheden en voor feitelijke handelingen. Eind 2023 wordt het mandaatbesluit geëvalueerd. Eventuele actiepunten worden in 2024 opgepakt.

Overgang Overijsselse Ombudsman naar Nationale Ombudsman

Op 12 juli 2023 nam het bestuur van Stichting de Overijsselse Ombudsman een voorgenomen besluit aangaande de toekomst van Stichting de Overijsselse Ombudsman. Concreet betekent dit dat de regionale externe klachtrechtvoorziening van Stichting de Overijsselse Ombudsman beëindigd wordt per 1 januari 2024, met dien verstande dat het bestuur zich inzet voor een goede, warme en vloeiende overdracht naar de Nationale Ombudsman. Voor de gemeente Oldenzaal vereist dit een wijziging van het huidige klachtenbeleid. In het geval een inwoner het niet eens is met de klachtenafhandeling van de gemeente, kan de inwoner na 1 januari 2024 terecht bij de Nationale Ombudsman.

3.4.4 Openbaarheidsparagraaf

De Wet open overheid

De Woo (opvolger van de WOB) beoogt een transparante en actief openbaar makende overheid. Met dit doel kan het belang van openbaarheid van publieke informatie voor de democratische rechtsstaat, de inwoner van Oldenzaal, het bestuur en economische ontwikkeling beter worden gediend.

Dienstverlening bij Woo-verzoeken

Het uitgangspunt van de gemeente Oldenzaal bij Woo-verzoeken is 'ja, tenzij'. Woo-verzoeken kunnen per brief of digitaal ingediend worden. De gemeente neemt vaak contact op met verzoekers om meer duidelijkheid te krijgen welke informatie de verzoeker precies nodig heeft. De meeste verzoeken handelt de gemeente Oldenzaal binnen de wettelijke termijn van vier weken af. De schriftelijke motivatie op afgewezen verzoeken is vaak kort.

Verantwoording bij Woo-verzoeken

Er zijn geen afspraken over informatievoorziening aan de raad over de afhandeling van Woo-verzoeken. Ook zijn er geen jaarverslagen die registraties van Woo-verzoeken bevatten. Om toch een goed beeld te geven van de afgehandelde verzoeken, worden de genomen Woo-besluiten gepubliceerd op www.oldenzaal.nl. De gemeentelijke website van Oldenzaal bevat daarnaast een pagina met algemene informatie over de Woo.

3.5 Verbonden partijen

3.5.1 Algemeen

De op dit begrotingsonderdeel van toepassing zijnde, door de raad vastgestelde, beleidsnotities;

- Intergemeentelijk samenwerking binnen de Regio Twente, vastgesteld 1 januari 2016;
- Beleidskader Verbonden Partijen 2012, vastgesteld 5 maart 2012.

Artikel 1 van het BBV geeft als definitie: “een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft”.

Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de partij haar verplichtingen niet nakomt. Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Diverse gemeentelijke doelstellingen worden niet alleen door de gemeentelijke organisatie zelf, maar ook door of in samenwerking met anderen gerealiseerd. De relatie van de gemeente met deze verbonden partijen kan sterk verschillen.

Het belang dat de raad heeft bij inzicht in de verbonden partijen is tweeledig.

- De verbonden partijen voeren vaak een taak uit die de gemeente ook zelf kan doen. De werkzaamheden zijn als het ware gemandateerd/gedelegeerd aan de verbonden partij. De gemeente blijft wel de verantwoordelijkheid houden voor het realiseren van de beoogde doelstellingen uit de programma's. Dus de kaderstellende en controlerende taak van de raad blijft overeind. De doelstellingen van de verbonden partij dienen dus - blijvend - overeen te stemmen met die van de gemeente en gecontroleerd dient te worden in hoeverre dit gerealiseerd wordt.
- De budgettaire consequenties ten behoeve van de verbonden partijen dienen geautoriseerd te worden, waarbij tevens aandacht dient te zijn voor de financiële risico's in dat verband.

Naast de verbonden partijen heeft de gemeente Oldenzaal ook deelnemingen. Een deelneming is een participatie in een naamloze of besloten vennootschap, waarin de gemeente Oldenzaal aandelen heeft.

3.5.2 Ontwikkelingen bestaande verbonden partijen

Twence

We streven nog steeds naar verkoop van de aandelen Twence. Medio 2023 hebben enkele gemeenten en Twence interesse getoond in alle aandelen van de gemeenten Oldenzaal, Almelo en Twenterand. Vanaf oktober 2023 worden de onderhandelingen gestart. Het onderhandelingsresultaat zal begin 2024 ter besluitvorming aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Afvalverwerkingsbedrijf Rijnmond (AVR) heeft Twence en alle aandeelhoudende gemeenten gedagvaard in verband met het volgens AVR in strijd handelen van Twence en de aandeelhoudende gemeenten met de Europees Aanbestedingsrecht (quasi-inhouse aanbesteding). De rechtbank Almelo heeft de vordering van AVR afgewezen. Tegen deze afwijzing is AVR in hoger beroep gegaan. Tevens is AVR een procedure bij de rechtbank gestart om getuigen te horen (zgn. artikel 843a Rv-incident)

Overzicht verbonden partijen. (voor specifieke informatie zie bijlage verbonden partijen)

Gemeenschappelijke regelingen.

- Samen 14
- Recreatieschap Twente
- Veiligheidsregio
- Gemeentelijk Belastingkantoor Twente
- Openbaar Lichaam Crematorium Twente
- Omgevings-dienst Twente
- Stadsbank Oost-Nederland

Bestuursovereenkomst

- Bestuursovereenkomst Sociaal Economische Structuurversterking (BOKSES)

Deelnemingen

Tot de verbonden partijen behoren ook deelnemingen in:

- BNG
- Twence
- Twente Milieu
- Cogas
- Enexis Holding NV
- Sport Oldenzaal BV
- Stichting Werkprojecten Oldenzaal.
- Publiek Belang Elektriciteitsproductie (tijdelijke BV, als gevolg van de verkoop aandelen Essent aan RWE)

3.6 Grondbeleid

3.6.1 Visie op het grondbeleid

Onze visie op het grondbeleid is een voorzichtig actief grondbeleid om beleidsdoelen op het gebied van de beleidsvelden volkshuisvesting, ruimtelijke ordening, leefbaarheid, economie, natuur en groen, infrastructuur en sociale en maatschappelijke voorzieningen te kunnen realiseren. Hiervoor zijn in de nota Grondbeleid 2020 de volgende doelstellingen opgenomen:

1. Intervenieren op de grondmarkt om het feitelijke ruimtegebruik te laten aansluiten op het maatschappelijk gewenste ruimtegebruik, zowel kwantitatief als kwalitatief;
2. Bevordering van de kwaliteit van het ruimtegebruik, evenals de zeggenschap die de burger daarover heeft;
3. Een rechtmatige verdeling van kosten en baten die ontstaan door overheidsinterventies (zoals wijzigingen van het omgevingsplan, buitenplanse omgevingsplan activiteiten en investeringen in de openbare ruimte).

Een voorzichtig actief grondbeleid biedt de vrijheid om situationeel te schakelen naar een faciliterend grondbeleid dan wel een samenwerkingsvorm te zoeken die de (voordelen van een) actieve grondpolitiek het dichtst benadert.

3.6.2 De wijze waarop het grondbeleid uitgevoerd wordt en het beleid omtrent reserves

Bovengenoemde beleidsvelden geven met de structuurvisie en onderliggende beleidsnota's (Woonvisie, Bedrijventerreinvisie, e.d.) antwoord op de vragen 'welke', 'waar', en 'wanneer ruimtelijke ingrepen ongeveer gaan plaatsvinden'. Het grondbeleid ondersteunt het ruimtelijk beleid van de gemeente. De nota Grondbeleid en de in te zetten instrumenten moeten het mogelijk maken om deze ruimtelijke doelstellingen waar mogelijk te faciliteren.

Strategische voorraad: verwerving en waarderingsgrondslag

Verwerving is voor Oldenzaal hét instrument bij uitstek om de regiefunctie bij de ontwikkeling van projecten te voeren. Vanuit de eigendomspositie ontstaat de mogelijkheid om actief sturing te geven aan de programmatische en ruimtelijke ontwikkeling, binnen eventueel gestelde kwalitatieve en financiële kaders.

Het waarderen van verworven gronden op de balans gebeurt tegen de waarde bij huidige bestemming. Hogere aankoopkosten ca. en jaarlijkse rentekosten worden gedekt uit de reserve strategische voorraad dan wel de bestemmingsreserve Oldenzaal Centraal.

De zo gevormde boekwaarde blijft op dit niveau tot circa 1 à 2 jaar voor de start van de werkzaamheden in het plangebied. Vanaf dat moment start de exploitatiefase en worden initiële aanloopkosten voor de ontwikkeling gemaakt (planontwikkeling, bestemmingsplanwijziging enz.).

Reserve strategische voorraad

De reserve strategische voorraad dekt het risico af over de voorraad grond die nog niet in exploitatie (productie) is genomen. Het gewenste volume van de reserve strategische voorraad wordt mede vastgesteld met het oog op de toekomstige ontwikkeling van Oldenzaal. De reserve strategische voorraad is van cruciaal belang om de door de gemeente Oldenzaal voorgestane actieve grondpolitiek in de praktijk ook daadwerkelijk gestalte te geven. Zij staat borg voor continuïteit en consistentie en geeft maximale politieke beleidsvrijheid voor de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van de stad.

De Gebiedsvisie Jufferbeek Noord is vastgesteld op 28 juni 2021. Op het geheel van Jufferbeek Noord zit op basis van de visie een indicatief tekort van € 4 tot € 6 miljoen met name voor het deelgebied "Ontmoeten en verbinden" en ca. € 12 miljoen voor het deelgebied "Maken". Binnen de reserve strategische voorraad wordt vanaf 2021 gespaard om de gewenste ontwikkeling van het gebied "Ontmoeten en verbinden" in het complex Jufferbeek Noord te kunnen realiseren.

Jaarlijks wordt zo mogelijk uit het bedrijfsresultaat van het grondbedrijf een werkkapitaal van € 500.000 aan de strategische voorraad toegevoegd. Deze middelen kunnen worden ingezet voor strategische

grondaankopen, optimalisering van (verkeer en water) voorzieningen en bijdragen in gewenste/noodzakelijke verhuizingen van bewoners etc. Naar verwachting volgt hiervoor in 2024 een nadere uitwerking op basis van verdere planontwikkeling voor de locatie Jufferbeek Noord.

Bouwgrond in exploitatie

Voor elk ruimtelijk plan wordt een grondexploitatieberekening opgesteld. Dit is een financiële doorrekening van de kosten en opbrengsten van de voorgenomen ruimtelijke ingreep uitgezet in de tijd. Deze berekening geeft (een financieel) inzicht in het geheel van activiteiten en werkzaamheden voor verwerving, het bouw- en woonrijp maken en de uitgifte van gronden.

Algemene reserve grondexploitatie

De algemene reserve grondexploitatie vormt het weerstandsvermogen om algemene risico's te kunnen opvangen. De omvang van deze reserve wordt begrensd door het volume onderhanden werk en de omvang van de risico's.

Om algemene risico's in beeld te brengen wordt de projectenportefeuille doorgelopen en een risicoparagraaf opgesteld. Risico's worden zoveel mogelijk gekwantificeerd. Vervolgens wordt rekening gehouden met de kans dat een risico zich voordoet. Over het resultaat hiervan wordt een minimumpercentage en een maximumpercentage toegepast omdat niet alle risico's zich gelijktijdig voor (kunnen) doen.

De omvang van de algemene reserve grondbedrijf moet minimaal 1% van het volume aan onderhanden werk, 15% van de omvang van de risicoparagraaf van het Grondbedrijf en een risicobuffer van € 500.000 bedragen. Maximaal mag de reserve 2% van het volume onderhanden werk, vermeerderd met 30% van de risicoparagraaf bedragen.

Verliesneming

Als een project (bij aanvang of tijdens de loop van het project) geen sluitende grondexploitatie heeft, wordt het tekort direct afgedekt uit de algemene reserve grondexploitatie.

Voor (deel)gebieden binnen het Masterplan Oldenzaal Centraal geldt dezelfde handelwijze, alleen worden resultaten verrekend met de speciale bestemmingsreserve Oldenzaal Centraal.

Resultaatsneming

Als een grondexploitatie afgesloten wordt met een positief resultaat of tussentijds een winst genomen wordt, wordt dit ten gunste van de algemene reserve grondexploitatie gebracht.

Voor (tussentijdse) winstneming geldt de 'percentage of completion' methode (POC). Voor zover kosten zijn gemaakt en opbrengsten zijn gerealiseerd en rekening houdend met risico's die in het project nog aanwezig zijn, moet tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen.

Reserve Oldenzaal Centraal (OC)

De reserve Oldenzaal Centraal is ingesteld om herinrichting van de stationsomgeving aan beide zijden van het spoor mogelijk te maken. Het is een omvangrijk stadsvernieuwingsproject met een substantieel financieel tekort. Daarom is een aparte reserve in het leven geroepen om realisatie mogelijk te kunnen maken.

De reserve Oldenzaal Centraal wordt vanuit een inspanningsverplichting binnen de grondexploitatie gevoed met maximaal € 2 miljoen per jaar, indien en voor zover het bedrijfsresultaat en de ondergrens van de algemene reserve dit toelaten. Om ongebreidelde reservevorming te voorkomen is een plafond vastgesteld. Dit plafond ligt vast in de nota Grondbeleid op € 6,5 miljoen vrij besteedbaar.

Wat nog resteert is het gebied aan de noordzijde van het spoor van het Landreben tot de parkeervoorzieningen nabij het station. Daarnaast kunnen zich bij de uitvoering van de plannen aan de

zuidzijde van het spoor nog tegenvallers voordoen waarvoor alsnog een beroep wordt gedaan op de reserve Oldenzaal Centraal.

De voorziening nazorg afgesloten complexen

De grondexploitaties van de projecten waarin alle grond is verkocht en de eventueel resterende werkzaamheden goed te overzien zijn, worden afgesloten in de jaarrekening. De eventueel nog uit te voeren werkzaamheden worden inclusief budget overgeheveld naar het complex “nog af te werken exploitaties”. Beschikbare middelen worden overgeheveld naar de “Voorziening nazorg afgesloten complexen”.

Vennootschapsbelasting (VpB)

Wij hebben een vennootschapsbelastingplicht voor activiteiten waarin wij deelnemen aan het economisch verkeer en waarbij wij ons als fiscale onderneming opstellen. Over de fiscale winst wordt belasting afgedragen.

3.6.3 Actualisatie van de nota Grondbeleid 2020

In 2024 actualiseert de gemeente de nota Grondbeleid. Het gevoerde grondbeleid heeft zijn vruchten afgeworpen. De gewijzigde wet- en regelgeving, met name de veranderingen die de Omgevingswet met zich meebrengt, en de veranderde situatie op de markt (zowel voor woningbouwgrond als voor bedrijfsgrond) geven aanleiding tot actualisatie van de Nota Grondbeleid. Het grondbeleid voor de komende jaren moet de ruimtelijke ontwikkeling van Oldenzaal blijven waarborgen.

3.6.4 De invloed van de oorlog in Oekraïne, het stikstofbeleid en marktomstandigheden op het grondbedrijf

Woningbouwmarkt

Groei van de woningvoorraad, nieuwe woonconcepten, krimp en vergrijzing, duurzaamheid en gasloos bouwen en opvang van assielzoekers zijn de actuele aandachtspunten bij woningbouwontwikkelingen.

De behoefte aan woningen is onverminderd groot. Met de gemeentelijke sleutelprojecten Graven Es Gravenbeek en Stakenbeek 2^e fase biedt de gemeente de komende jaren een gevarieerd aanbod aan kavels aan voor particulieren en ontwikkelende partijen. Daarnaast zijn diverse kleinere locaties in ontwikkeling, zoals de Kaltersweide en de Graven Es Gravenweide.

De prijsstijging van koopwoningen is nog steeds aanwezig, maar lijkt op dit moment wel wat af te vlakken. Daarnaast is de hypotheekrente flink gestegen. De hoge rente zet de financierbaarheid van woningen voor particulieren stevig onder druk. Mogelijk zullen als gevolg hiervan de woningprijzen de komende jaren iets dalen (verwachting op basis van de Outlook Grondexploitaties 2023).

Risico daarbij zijn de nog steeds flink stijgende civiele kosten waardoor de haalbaarheid van kleinschalige ontwikkelingen steeds meer onder druk komt te staan. De gemeente toetst regelmatig of de grondprijzen nog marktconform zijn.

Markt voor bedrijfskavels

In de regio zijn steeds minder bedrijfskavels beschikbaar. De vraag naar bedrijfskavels op Jufferbeek Zuid is dan ook groot. Veel kavels zijn in optie genomen. De laatste tijd worden echter ook steeds meer opties beëindigd en kavels teruggegeven. Stijgende bouwprijzen en steeds meer eisen waaraan voldoen moet worden bij realisatie van een bedrijfsgebouw maken het steeds lastiger om een bedrijfspand te realiseren. De economische onzekerheid maakt ondernemers voorzichtiger.

De uitgiftecriteria voor de nog beschikbare kavels zijn eind 2023 vastgesteld. De kavels zijn vanaf dat moment weer actief in de verkoop gezet. De verkaveling van het bedrijventerrein maakt dat nieuwe bedrijfsvestigingen zich soms wat meer naar de situatie moeten plooiën en daarbij soms een hogere prijs voor een zichtlocatie moeten betalen en aan hogere beeldkwaliteitseisen moeten voldoen nu de meeste courante kavels uitgegeven zijn.

Parameters

De ontwikkelingen in Oekraïne zijn van invloed op de marktontwikkelingen. De oorlog in Oekraïne heeft ervoor gezorgd dat er nauwelijks handel met Oekraïne en geen handel met Rusland mogelijk is. De tot stilstand gekomen handelsstromen hebben geleid tot een schaarste aan bouwmaterialen als metaal en hout met flinke prijsstijgingen tot gevolg. Daarnaast zijn de prijzen van energie ook hard gestegen door de oorlog. Dit heeft tot gevolg dat de productie van bouwmaterialen waarvoor veel energie benodigd is (bijvoorbeeld cement, isolatiematerialen en staal) veel duurder is geworden.

Daarnaast heeft de grond-, weg- en waterbouw sector ook steeds meer te maken met personeelstekort. Naar verwachting op basis van de Outlook Grondexploitaties 2023 zullen de GWW-kosten op korte termijn blijven stijgen (max. 8%) en op (middel)lange termijn gaan afvlakken (van 5 naar 2%). In Oldenzaal worden de civiele werken nu bovendien meer uitgespreid in de tijd vanwege stikstofmaatregelen. Dit zorgt ervoor dat op korte termijn werkzaamheden over het algemeen 8 tot 10% in kosten zullen gaan stijgen (afhankelijk van welke werkzaamheden binnen een project nog plaats moeten vinden).

Daarnaast is de verwachting dat de rente gaat stijgen (kortlopend van minimaal 1,5 tot maximaal 2,5% en langlopend met 2 %). De rente voor de herzieningen is op basis van het BBV berekend op 0,24% en mag daar in de herzieningen maximaal 0,5% van afwijken. Vanwege de verwachte rentestijging maakt de gemeente gebruik van deze mogelijkheid.

Risicomaatregelen grondbedrijf Oldenzaal

Hoe de markt er over enige tijd uitziet is gezien bovenstaande ontwikkelingen erg onzeker en ook afhankelijk van de duur van de oorlog in Oekraïne. Mochten zich verdere nadelige ontwikkelingen voor gaan doen dan zullen de gevolgen het grootst zijn voor het complex Bedrijventerrein Jufferbeek Zuid en voor die woningbouwcomplexen waar nog veel werkzaamheden uitgevoerd moeten worden dan wel grondverkoop moeten plaatsvinden (met name Oldenzaal Centraal Stakenbeek 2^e fase, Graven Es Gravenbeek en Saasvelderlaan/Kaltersweide).

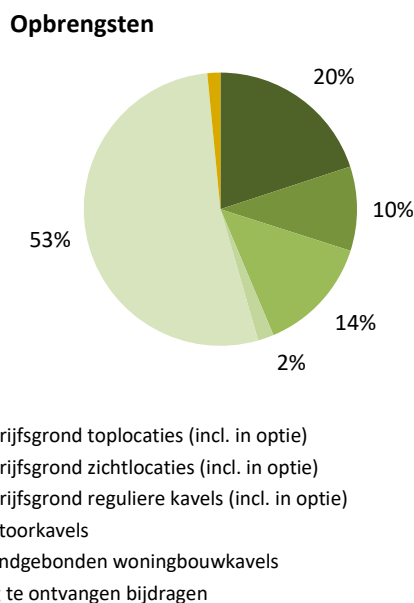
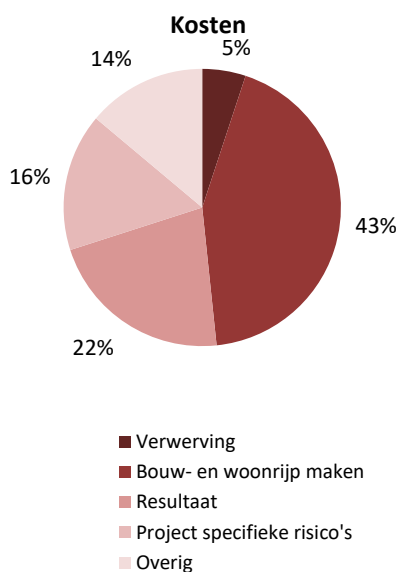
In de complexen waar nog (veel) grond uitgegeven moet worden, houden we onder de project specifieke risico's rekening met vertraging in de uitgifte.

Gezien de ontwikkeling van de inflatie de afgelopen maanden en de inflatiestijging waar Outlook Grondexploitaties 2023 mee rekent, is de verwachting dat de inflatie maximaal 5,5% zal bedragen. Hier houden we rekening mee in de algemene risicoreserve van het grondbedrijf bij het bepalen van de omvang van markt- en conjunctuurrisico's in relatie tot de nog te maken kosten voor de grondexploitaties.

3.6.5 Actuele prognose van de te verwachten resultaten van de bouwgrond in exploitatie

Vanaf augustus 2023 bedragen de nog te maken kosten voor de complexen bouwgrond in exploitatie € 31.840.000 en de opbrengsten € 28.902.000 voor de resterende looptijd van de complexen (op basis van de herzieningen 2022). Per grondexploitatiecomplex worden kosten en/of opbrengsten geraamd voor de looptijd van het project. Deze ramingen worden opgedeeld in jaren. Wanneer in enig jaar meer of minder kosten worden gemaakt dan begroot betekent dit dat minder respectievelijk meer kosten resteren voor de volgende jaren om het totale complex te realiseren. En ditzelfde principe geldt voor de opbrengsten.

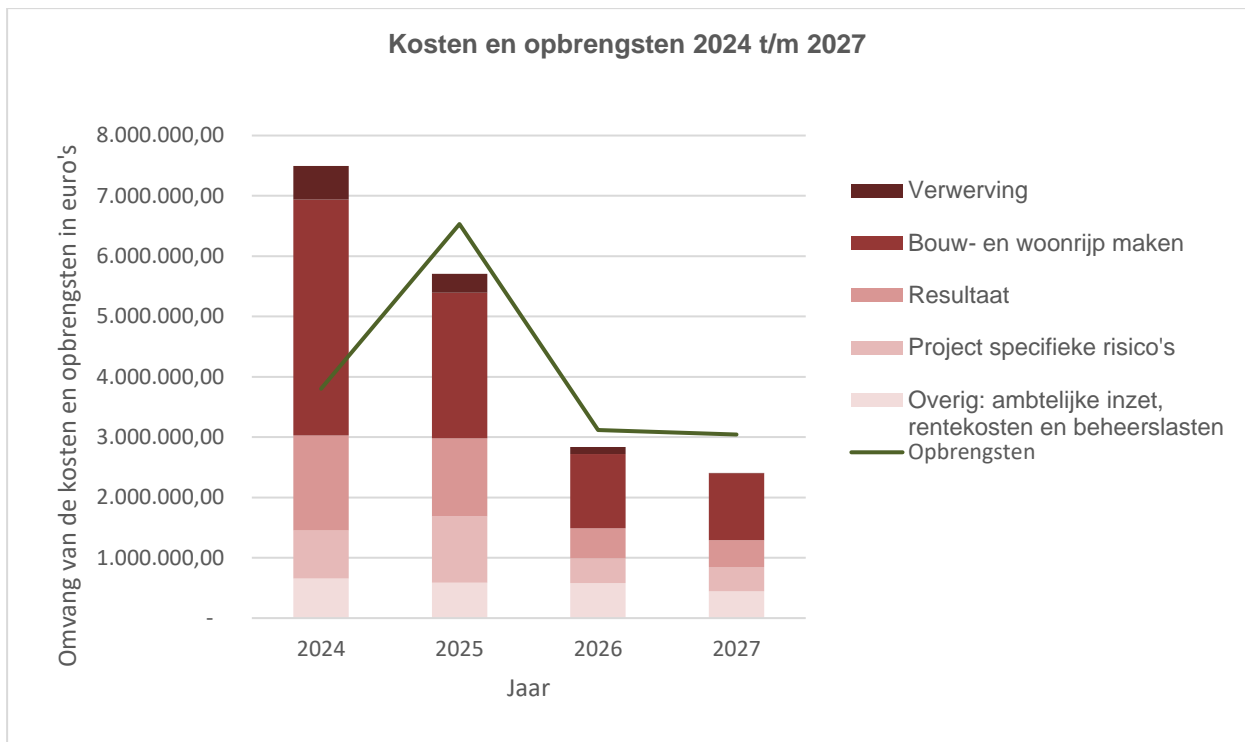
In de huidige begrotingsperiode worden met name kosten gemaakt voor het bouw- en woonrijp maken van de complexen Jufferbeek Zuid, De Graven Es Gravenweide en Gravenbeek, Oldenzaal Centraal Stakenbeek 2 en voor Singelpark Deurningerstraat. En omvat de jaarlijkse prognose voor grondverkoop ca. € 6.700.000. Dit betreffen met name verkopen op bedrijventerrein Jufferbeek Zuid en woningbouw kavels aan de Kaltersweide, de Graven Es gebied 10a en Oldenzaal Centraal fase 2.

Elk grondexploitatiecomplex bevat de kostenpost 'resultaat'. Wanneer de overige kosten gerealiseerd worden en grondverkopen conform de begroting plaats vinden zal de komende jaren met name winst kunnen worden genomen uit de complexen bedrijventerrein Jufferbeek Zuid, Hogenkampweg, De Kaltersweide en De Graven Es Gravenweide. De actuele prognose van het verwachte resultaat van de totale grondexploitatie (looptijd augustus 2023 tot en met 2030) bedraagt € 6,9 miljoen. Dit resultaat wordt hoger wanneer project specifieke risico's zich niet voordoen.

De risico's zijn het hoogste voor de complexen Jufferbeek Zuid, Kaltersweide en Oldenzaal Centraal Stakenbeek fase 2. De project specifieke risico's worden binnen elke grondexploitatie zoveel mogelijk afgedekt. Totaal bestaat deze risicoreserve uit € 5,1 miljoen. Wanneer risico's zich niet voordoen, vallen bijbehorende bedragen vrij via winstneming uit de complexen en neemt het resultaat toe.

De algemene risico's (risico's ten gevolge van conjunctuurschommelingen, inflatie, veranderende wet- en regelgeving) worden binnen marges afgedekt met de algemene reserve van het grondbedrijf.

Bovenstaande tabel laat een verwachte terugloop in kosten en jaarlijkse afname van het resultaat zien van de complexen bouwgrond in exploitatie (op basis van de herzieningen 2022). Ook de ambtelijke inzet, de rentekosten en beheerslasten voor deze complexen nemen de komende jaren langzaam af.

Wanneer plangebieden bouwrijp zijn (en het grootste deel van de kosten is gemaakt) volgt uitgifte van de kavels. In 2025 wordt bijna een verdubbeling van de opbrengsten verwacht ten opzichte van de overige jaren.

De risico's zijn bij aanvang van de projecten hoog en hoe verder een project vordert, hoe meer de risico's afnemen. De looptijd (tot soms wel tien jaar) van een aantal projecten zorgt eveneens voor risico's en onzekerheid vanwege een mogelijk veranderende behoefte aan kavels, prijsstijgingen van bouw- en woonrijp maak kosten enz.

Voor enkele grondexploitaties is een specifieke reserve gevormd. De risico's voor de planontwikkeling van Oldenzaal Centraal Stakenbeek 1^e en 2^e fase zijn in de reserve Oldenzaal Centraal afgedekt.

Er zullen de komende jaren een aantal nieuwe complexen in exploitatie worden genomen. Het aantal grondexploitaties dat daarbij een positief resultaat oplevert neemt echter af.

3.7 Lokale heffingen

3.7.1 Algemeen

Lokale heffingen hebben tot doel dat de gemeente door het verwerven van eigen middelen dekking vindt van haar uitgaven in het kader van de uitvoering van de gemeentelijke taken. De invoering, wijziging of intrekking van lokale heffingen dient door middel van een door de gemeenteraad vast te stellen verordening te geschieden. De definitieve vaststelling van de tarieven door de gemeenteraad vindt plaats in november 2023. De in november vast te stellen tarieven kunnen o.a. door afrondingen afwijken van de in deze paragraaf vermelde tarieven.

De lokale heffingen bestaan uit de gemeentelijke belastingen, rechten en retributies. Deze vormen een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente, welke vooral door de burgers dienen te worden opgebracht. Lokale belastingen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding gebonden dan wel ongebonden is. Ongebonden lokale heffingen (OZB) worden tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend, omdat zij niet aan een inhoudelijk begrotingsprogramma zijn gerelateerd. De besteding is niet gebonden aan een bepaalde taak. Gebonden heffingen, zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, worden verantwoord op het betreffende programma en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend. Voor het betalen van rechten en retributies verricht de gemeente diensten. De kosten van de gemeentelijke dienstverlening worden doorberekend in de tarieven. Het beleid is er op gericht deze kosten zoveel mogelijk te beperken en daar waar mogelijk rechtvaardiger te verdelen. Hierdoor wordt een evenwichtige lastenverdeling bereikt.

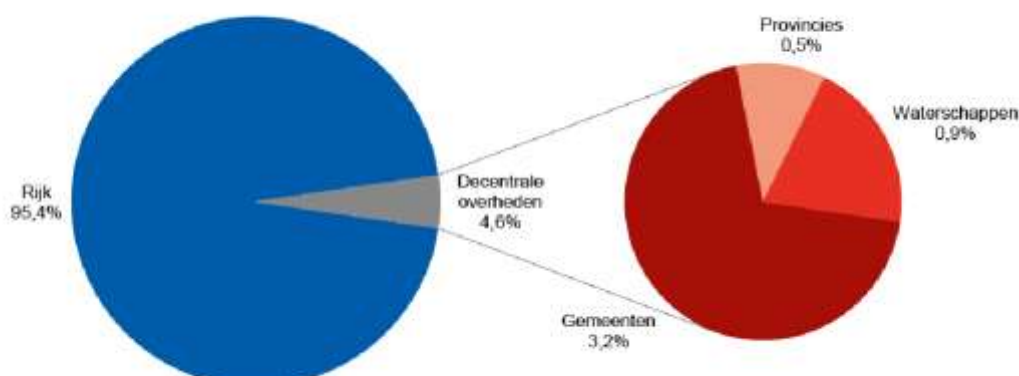
Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording dient de paragraaf betreffende de lokale heffingen tenminste te bevatten:

- de geraamde inkomsten;
- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd.
- een aanduiding van de lokale lastendruk
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

De paragraaf Lokale Heffingen geeft inzicht in de diverse gemeentelijke belastingen en de consequenties daarvan voor de inwoners van Oldenzaal.

3.7.2 Inkomsten lokale heffingen

Van elke euro die huishoudens en bedrijven in Nederland aan belastingen en sociale premies betalen gaat in 2023 3,2% naar de gemeenten. De decentrale overheden nemen samen 4,6% voor hun rekening, de rijksoverheid 95,4%. Het aandeel van de gemeente Oldenzaal aan ontvangen belastingen en retributies bedraagt in dit geheel circa € 20 miljoen.

3.7.3 Overzicht inkomsten gemeentelijke heffingen

Gemeentelijk heffing	2022		2023		2024
	raming	realisatie	raming	Realisatie t/m 9 juli	raming
Afvalstoffenheffing	4.005.719	3.994.274	3.934.698	3.106.190	3.889.714
Begraafplaatsrechten	201.649	213.893	201.649	74.465	219.515
Hondenbelasting	117.877	116.579	0	0	0
Leges burgerzaken	448.913	400.006	448.913	203.863	448.913
Leges omgevingsvergunning	719.000	1.046.014	719.000	203.136	719.000
Leges overig	56.998	12.914	56.998	30.433	56.998
Marktgelden	51.014	21.283	51.014	11.774	51.014
OZB eigenaren woning/niet-woning	6.896.164	6.914.499	7.442.527	7.409.249	8.041.184
OZB gebruikers niet-woning	1.735.447	1.807.123	1.858.837	1.822.830	1.993.603
Rioolheffing c.a.	3.120.389	3.081.344	3.135.035	3.176.473	3.545.358
Parkeerbelastingen	783.391	769.491	686.069	307.029	686.069
Precariobelasting	21.618	0	0	0	0
Reclamebelasting	106.482	96.255	112.285	92.455	112.285
Toeristenbelasting	96.140	107.392	96.140	-28.646	96.140
Totaal	18.360.801	18.581.067	18.743.165	16.409.251	19.859.793

3.7.4 Beleid ten aanzien van de lokale heffingen en ontwikkeling tarieven

Beleidskaders

Het beleid betreffende de lokale heffingen is opgenomen in:

- de diverse belastingverordeningen en -regelingen;
- het coalitieakkoord 2022-2026;
- landelijke wet- en regelgeving.

Verruiming lokaal belastinggebied

Al jaren wordt een uitbreiding van het gemeentelijk belastinggebied bepleit. In het regeerakkoord van december 2021 is opgenomen dat een nieuwe financieringssysteem wordt uitgewerkt voor de periode na 2025 om een stabielere financiering voor de medeoverheden te realiseren en hun autonomie te vergroten. Waarom is uitbreiding nodig?

- Het zorgt voor meer ruimte om eigen keuzes te maken voor lokale prioriteiten. Nu bestaat minder dan 20% van de gemeentelijke inkomsten uit gemeentelijke belastingen en heffingen.
- Het heffen van belasting vergroot de betrokkenheid van burgers met de gemeente als decentrale overheid.
- Een eigen belastinggebied geeft de gemeenteraad de mogelijkheid verantwoording af te leggen over financiële keuzes en een buffer op te bouwen.
- Het maakt gemeenten minder afhankelijk van het rijk. Meer dan 60% van de inkomsten van gemeenten komt nu uit het gemeentefonds. Deze financiële afhankelijkheid kan voor complicaties zorgen in de samenwerking met het rijk bij de aanpak van maatschappelijke opgaven.

Momenteel wordt er tussen rijk en gemeenten hierover gesproken. De randvoorwaarden beschreven in een notitie van Alexander Rinnooy Kan en Maarten Allers zijn daarbij van belang. Deze zijn:

- De financiële verhoudingen zijn op orde. Uitbreiding van het belastinggebied moet immers macrobudgettair neutraal en lost daarmee bestaande financiële tekorten van gemeenten niet op.
- Geen verhoging vindt plaats van de totale lastendruk. Uitbreiding van de gemeentelijke belastingen is onlosmakelijk verbonden met een navenante verlaging van de rijksbelastingen (mogelijk gemaakt door een verkleining van het gemeentefonds).

- Een groter belastinggebied is geen doel op zich, maar dient om de band tussen bepalen, betalen en verantwoorden te versterken.
- Het moet gaan om een substantiële uitbreiding.
- De horizontale, democratische verantwoording waarborgt verantwoorde heffing. Limitering van de opbrengsten via rijksregelgeving past daar niet bij.
- Gemeenten beslissen zelf in welke mate ze welke lokale belasting gebruiken.
- Voor de belastingbetaler is de herziening zo veel mogelijk inkomensneutraal. Koopkrachteffecten moeten waar mogelijk door het rijk worden geneutraliseerd.
- Voor de belastingbetaler moet zichtbaar zijn dat er sprake is van een verschuiving en geen verhoging. Dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van rijk en gemeenten.
- Vereenvoudiging door afschaffen van kleinere heffingen is alleen mogelijk als er sprake is van aanvaardbare financiële gevolgen op gemeentelijk niveau.
- De regeling is uitvoerbaar voor gemeenten.
- Bij de verdeling van het gemeentefonds blijft verevening van belastingcapaciteit een van de uitgangspunten.

De VNG zet zich hiervoor in. De komende maanden verwachten we meer duidelijkheid.

De Omgevingswet en leges

De Omgevingswet treedt definitief in werking op 1 januari 2024. Door deze inwerkingtreding kan er veel veranderen. Dit is sterk afhankelijk van onze lokale ambities, beleidsinvulling en inrichtingskeuzes. In het transitieplan voor de gemeente Oldenzaal om te komen tot een omgevingsplan maakte de gemeenteraad de keuze om in principe beleidsneutraal over te gaan en stapje voor stapje toe te werken naar een omgevingsplan. Voor de leges veranderen er een aantal zaken:

- De Omgevingswet staat nieuwe activiteiten toe om leges over te heffen
- (Op termijn ontstaan mogelijk) minder vergunningplichten
- Meer integrale vergunningen (meerdere gezagen betrokken)
- Planactiviteiten worden minder complex (of juist complexer)

Naast de Omgevingswet krijgen we te maken met de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). In juli 2022 is in de eerste kamer de motie Crone aangenomen. De inwerkingtreding van de Wkb wordt hiermee mogelijk opgeschort. Op dit moment is nog niet duidelijk wanneer deze wet dan wel in gaat. Op het moment dat de Wkb in werking treedt, veranderen er een aantal zaken:

- De 'knip': het splitsen van de bouwtechnische en de ruimtelijke vergunning
- Gemeentelijke kosten worden op onderdelen hoger of lager
- Gemeentelijke kosten verschuiven gedeeltelijk naar de private kwaliteitsborging

Waterzorgheffing

Wateroverlast en verdroging vragen steeds meer maatregelen in de publieke ruimte. Meer percelen kunnen in de heffing worden betrokken, want van de maatregelen in de publieke ruimte heeft iedereen profijt. De huidige verordening Rioolheffing (model VNG) dekt dan niet meer de lading. Het schept een beeld van een belasting voor een buizenstelsel. Bij belastingplichtigen die daar niet op zijn aangesloten roept dat weerstand op. De gemeentelijke watertaken omvatten een breed palet. Zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater hebben een centrale plaats in de ordening van de publieke ruimte. Gemeenten moeten maatregelen nemen om wateroverlast en -schade te voorkomen. Denk aan het onderhoud van bermen en slootkanten om overtollig water af te voeren, zodat er over een droge weg kan worden gereden. Iedereen heeft daar profijt van. De VNG heeft hiervoor een nieuw modelverordening Riool- en Waterzorgheffing opgesteld. Bij invoering is een zorgvuldige communicatie en belangenafweging naar nieuwe belastingplichtigen van belang. Bijvoorbeeld cultuurgronden en natuurterreinen dragen nu veelal nog niet bij in de kosten van de gemeentelijke watertaken.

Administratief beroep kwijtschelding

Tegen beschikkingen over uitstel van betaling en kwijtschelding van belastingen is op dit moment alleen administratief beroep mogelijk. De wetgever wil dit wijzigen. In de toekomst is in beide gevallen eerst bezwaar bij de invorderingsambtenaar mogelijk en daarna is de fiscale rechter bevoegd (rechtbank in

eerste aanleg, gerechtshof in hoger beroep en Hoge Raad in cassatie). De Invorderingswet is hiervoor al eerder aangepast, voor inwerkingtreding is alleen nog een Koninklijk Besluit nodig. Het voorstel maakt onderdeel uit van de stroomlijning van de invorderingsregelgeving voor belastingschulden en toeslagschulden door de Belastingdienst. De Belastingdienst heeft aangegeven hier meer tijd voor nodig te hebben. Er zijn politieke geluiden dat de invoering mogelijk per 2024 wordt ingevoerd.

No cure – no pay bij de uitvoering van de Wet WOZ wordt aangepakt

Gemeenten moeten een vergoeding betalen als via no cure – no pay bureaus (NCNP-bureaus) de WOZ-waarde van woningen en bedrijven wordt aangepast. Dat kan gebeuren wanneer NCNP-bureaus namens burgers een bezwaarschrift indienen bij de gemeente of door een beroep bij de rechter. Dat levert die bureaus zo veel geld op dat er sprake is van een verdienmodel. Burgers profiteren daar niet van. Terwijl de regeling is bedoeld als kostenvergoeding voor burgers. De enorme toename van de bureaus heeft een aantal maatschappelijk ongewenste gevolgen:

1. De uitvoering van de Wet WOZ loopt vast.
2. De rechters komen te weinig toe aan andere zaken.
3. De relatie met de burger formaliseert.
4. In 2021 keerden gemeenten € 18 miljoen uit aan kostenvergoedingen.

Naar aanleiding van deze maatschappelijk ongewenste gevolgen, hebben 15 uitvoeringsorganisaties, waaronder GBTwente, een brandbrief verstuurd naar staatssecretaris Fiscaliteit, de heer mr. Marnix van Rij. De staatssecretaris kondigde vervolgens aan maatregelen te nemen. Dit heeft hij bij de VNG Belastingconferentie op 21 en 22 maart 2023 in Arnhem (Papendal) toegelicht. Enkele dagen later (23 maart) heeft hij een plan van aanpak naar de Tweede Kamer gestuurd. Hierin zijn een aantal maatregelen opgenomen die zich richten op het wegnemen van de financiële prikkel om namens belanghebbenden te procederen met alleen als doel een proceskostenvergoeding of een vergoeding van immateriële schade te krijgen. De voorgestelde maatregelen zijn:

1. Standaard uitbetalen van de vergoedingen voor de WOZ aan de belanghebbende.
2. Een apart regime voor het recht op een proceskostenvergoeding voor de WOZ.
3. Geen toekenning van proceskostenvergoeding als de WOZ-waarde slechts licht wordt bijgesteld.
4. Verplicht informeel traject voor de WOZ.
5. Intensiveren van de handhavingsstrategie bij de zogenoemde parallelimport van motorrijtuigen.
6. Niet langer uitkeren van de vergoeding van immateriële schade bij de WOZ.

Met de VNG wordt gewerkt aan de verdere uitwerking van de nieuwe regels die vanaf 2024 moeten worden ingevoerd.

Ontwikkeling tarieven

De tarieven voor de riool- en afvalstoffenheffingen worden geraamd op basis van het uitgangspunt dat zoveel mogelijk wordt gestreefd naar 100% kostendekking. De voor 2024 geldende tarieven voor de OZB stijgen met een gemiddelde inflatiecorrectie van 7,25% als u akkoord gaat met het aangeboden dekkingsplan. Deze verhoging kan overigens voor meerdere belastingen en rechten van de gemeente Oldenzaal worden doorgevoerd indien u daartoe besluit. Dit geldt uiteraard met uitzondering van die tarieven, die het rijk heeft vastgesteld, dan wel gemaximeerd.

3.7.5 Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

Gemeenten zijn beperkt in de soorten belastingen die ze mogen heffen. Deze zijn limitatief opgesomd in de wet. Naast belastingen, heft de gemeente rechten en leges voor individuele dienstverlening aan haar burgers. De tarieven van deze rechten en leges dienen zodanig vastgesteld te worden dat de geraamde opbrengsten de geraamde kosten voor het verlenen van de diensten niet overschrijden. De opbrengst van deze zogeheten gebonden heffingen dient alleen ter bestrijding van de kosten die de gemeente voor de betreffende dienstverlening maakt.

De gemeente is vrij in de besteding van de opbrengst van de ongebonden heffingen (algemene belastingen). De gemeentelijke belastingen en retributies die in 2024 in Oldenzaal worden geheven zijn:

Ongebonden belastingen:	Gebonden belastingen:
Onroerendezaakbelastingen	Afvalstoffenheffing
Parkeerbelastingen	Leges en Rechten
Reclamebelasting	Rioolheffing
Toeristenbelasting	Marktgelden
	Begraafrechten

Ongebonden belastingen

Onroerendezaakbelastingen

Op basis van artikel 220 van de Gemeentewet kunnen gemeenten onroerendezaakbelastingen (OZB) heffen. De OZB is een algemene belasting. Er is geen relatie tussen de heffing en bepaalde taken van de gemeente. De opbrengst is onderdeel van de algemene middelen.

De OZB is een tijdstipbelasting. Dit betekent dat voor het bepalen van de belastingplicht de situatie per 1 januari van het belastingjaar geldt. Veranderingen in de loop van het jaar, bijvoorbeeld de verkoop van een huis, worden meegenomen in het volgende belastingjaar.

Belastingplichtige

- eigenaren van woningen;
- eigenaren van niet-woningen;
- gebruikers van niet-woningen.

Indien iemand zowel eigenaar als gebruiker is van een niet-woning, dan betaalt hij of zij beide belastingen.

Grondslag

De grondslag voor de berekening van de OZB is de WOZ-waarde van de onroerende zaak. Deze wordt jaarlijks opnieuw bepaald. Het tarief van de OZB wordt uitgedrukt in een percentage van de WOZ-waarde. Voor iedere groep belastingplichtigen wordt een afzonderlijk tarief vastgesteld. De hoogte van het tarief leidt tot de opbrengst die met de begroting is vastgesteld. De beoogde opbrengst van de OZB per belastingplicht wordt eerst vastgesteld. Vervolgens wordt op basis van de totale WOZ-waarde van de belastingplicht het OZB-tarief berekend. De ontwikkeling van het OZB-tarief is dus naast de ontwikkeling van de OZB-opbrengst afhankelijk van de ontwikkeling van de vastgoedmarkt. Als de gemiddelde waarde op de vastgoedmarkt stijgt, leidt dit tot een neerwaartse bijstelling van het OZB-tarief. Anders zou de OZB-opbrengst evenredig meestijgen. Andersom geldt hetzelfde. Een negatieve waardeontwikkeling van de vastgoedmarkt leidt tot een verhoging van het OZB-tarief, om te voorkomen dat de OZB opbrengst daalt. De tariefaanpassing op basis van de ontwikkeling van de vastgoedmarkt heeft voor de gemiddelde eigenaar en gebruiker geen effect op de hoogte van de OZB-heffing. Immers, een gemiddeld vastgoedobject volgt de ontwikkeling op de vastgoedmarkt. Overigens zal vanaf 2022 de waarderingen van panden worden afgeleid van een prijs per m² in plaats van de tot nu toe gehanteerde waardering in m³.

Parkeerbelastingen

Op basis van artikel 225 Gemeentewet kunnen gemeenten in het kader van parkeerregulering parkeerbelastingen heffen. Onder de naam 'parkeerbelastingen' worden twee belastingen geheven:

- De parkeerbelasting voor een plek en een bepaalde tijdsperiode, waarvoor parkeerautomaten zijn geplaatst;
- De parkeerbelasting voor een door de gemeente verstrekte parkeervergunning.

Hiermee kunnen gemeenten op efficiënte en financieel verantwoorde wijze hun parkeerbeleid realiseren. Er is dus een link naar de financiering van het parkeerbeleid. Maar de opbrengst van het parkeren vloeit in de algemene middelen.

Reclamebelasting

Op grond van artikel 227 van de Gemeentewet kunnen gemeenten reclamebelasting heffen. Reclamebelasting kan worden geheven over openbare aankondigingen die vanaf de openbare weg zichtbaar zijn. Het gaat om aankondigingen in letters, symbolen, voorwerpen kleuren of een combinatie daarvan. De reclamebelasting is in overleg met ondernemers ingevoerd. Voorbeelden zijn gevelreclame, bestickering ramen, posters, vlaggen, uithangborden, luifels of spandoeken.

Toeristenbelasting

Op grond van artikel 224 van de Gemeentewet kunnen gemeenten Toeristenbelasting heffen voor overnachtingen van personen binnen de gemeente die niet als ingezetene in de gemeente zijn ingeschreven. Voor zover de belasting wordt geheven van degene die gelegenheid tot verblijf biedt, is deze bevoegd de belasting als zodanig te verhalen op degene ter zake van wiens verblijf de belasting verschuldigd wordt.

Gebonden belastingen

Afvalstoffenheffing

De wettelijke basis voor het heffen van afvalstoffenheffing is geregeld in artikel 15.33 van de Wet Milieubeheer. Op basis van de Wet Milieubeheer heeft de gemeente de wettelijke taak om zorg te dragen voor de inzameling van afvalstoffen die afkomstig zijn van particuliere huishoudens. De inzameling van afval wordt uitgevoerd door Twente Milieu. De verwerking van met name restafval en GFT vindt plaats bij Twence. De kosten van de inzameling en verwerking van afvalstoffen wordt betaald uit de afvalstoffenheffing.

Belastingplichtige

Inwoners zijn verplicht afvalstoffenheffing te betalen, ook als zij geen afval voor inzameling aanbieden. De heffing wordt geheven van de gebruiker van een perceel waarvoor de gemeente een wettelijke plicht tot inzameling heeft en de inzamelverplichting ook nakomt.

Grondslag

De grondslag voor de berekening van afvalstoffenheffing is niet wettelijk vastgelegd. De gemeente is in principe vrij deze grondslag zelf te bepalen. Met ingang van 2017 wordt iedere belastingplichtige een vast bedrag in rekening gebracht en daarnaast een variabel bedrag op basis van het aantal keren dat huisvuil is aangeboden.

Tarieven per keer afval aanbieden	2023	2024
Vast bedrag	€ 219,96	€ 210,60
Grijze restafvalcontainer 140 ltr	€ 5,34	€ 5,88
Grijze restafvalcontainer 240 ltr	€ 9,16	€ 10,08
Ondergrondse container (milieupas)	€ 1,14	€ 1,26
Groene gft-container 140 ltr	€ 0,00	€ 0,00
Groene gft-container 240 ltr	€ 0,00	€ 0,00
Oranje verpakkingencontainer 240 ltr	€ 0,00	€ 0,00

Afval	
Kosten taakvelden incl. omslagrente	3.495.300
Inkomsten taakvelden excl. Heffingen	-659.223
Toe te rekenen kosten	
Overhead	57.095
Openbare orde en veiligheid	66.079
Verkeer en vervoer	50.000
Inkomensregelingen	195.345
BTW	685.118
Totaal toe te rekenen	1.053.637
Totale kosten	3.889.714
Opbrengst heffingen	-3.889.714
Dekkingspercentage	100%

Uit vorenstaand overzicht blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van het taakveld afval. De kosten zitten vooral in het daadwerkelijk inzamelen en verwerken van het bedrijfs- en huishoudelijke afval. Ook het scheiden van afval en het recyclen ervan valt hieronder.

Daarnaast begroten wij het taakveld overhead. Dit zijn kosten die worden gemaakt door de sturing en ondersteuning van medewerkers in brede zin. Naar verwachting zal geld worden uitgegeven aan taken die onder het taakveld verkeer en wegen vallen. Zo draagt het schoonmaken en het schoonhouden van de wegen bij aan een afvalvrije openbare ruimte.

Kwijtschelding

Sommige huishoudens kunnen een tegemoetkoming in de kosten krijgen. Deze huishoudens betalen anders door de invoering van Diftar extra afvalstoffenheffing of kosten die zij niet kunnen opbrengen. Het gaat hierbij om huishoudens die in aanmerking komen voor kwijtschelding en huishoudens met onvermijdbaar medisch afval. Wanneer men in aanmerking komt voor kwijtschelding, krijgt men het basistarief van € 210,60 kwijtgescholden en maximaal € 60,48 voor het variabele tarief (afvalstoffenheffing variabele deel voor 6 keer = 6 * € 10,08). In totaal is de kwijtschelding afvalstoffenheffing maximaal € 271,08.

Leges en rechten

De mogelijkheid tot het heffen van leges is geregeld in artikel 229, lid 1, b van de Gemeentewet. De gemeente levert op aanvraag van individuele burgers een uiteenlopend pakket aan diensten. Door het heffen van leges worden de kosten die hiervoor worden gemaakt in principe verhaald op de burger die de dienst afneemt. Voorbeelden zijn het verstrekken van een paspoort of het verlenen van een vergunning. Degene die de dienst aanvraagt betaalt ook de leges. De heffingsmaatstaf is zeer divers en wordt vermeld in de tarieventabel die hoort bij de legesverordening.

Kostendekkendheid

De leges zijn in de tarieventabel van de legesverordening ingedeeld in drie hoofdstukken:

- hoofdstuk 1, algemene dienstverlening;
- hoofdstuk 2, dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet;
- hoofdstuk 3, dienstverlening vallend onder dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2.

Op grond van artikel 229b van de Gemeentewet mag de legesverordening als geheel bezien maximaal kostendekkend zijn. Niet elke post zal dus afzonderlijk op zijn kostendekkendheid worden beoordeeld. Dit laatste zou ook moeilijk realiseerbaar zijn gezien het feit dat de kosten voor de individuele diensten moeilijk zijn te bepalen. Dat neemt niet weg dat een gemeente wel een kostendekkendheid per dienst of per samenhangende groep van diensten mag nastreven, als de gemeente in dit opzicht maar een consequente lijn volgt.

Op grond van het bovenstaande is het mogelijk om kruissubsidiëring toe te passen. Onder kruissubsidiëring wordt verstaan: het hoger stellen van tarieven van leges voor sommige diensten om daarmee de tarieven voor andere diensten laag te kunnen houden. Daarnaast kan bij de tariefstelling uitdrukking worden gegeven aan het profijtbeginsel. Dat is een aparte beleidsmatige afweging. Onderlinge verschillen in, op zichzelf geoorloofde, kostendeckingspercentages tussen groepen van diensten zijn niet in strijd met de wet of met enig algemeen rechtsbeginsel.

De mogelijkheden tot kruissubsidiëring zijn door de komst van de Europese Dienstenrichtlijn (EDR) beperkter geworden. De EDR maakt kruissubsidiëring binnen een cluster van samenhangende vergunningstelsels mogelijk. Dit betreft alleen de diensten aan dienstverrichters waarop de EDR van toepassing is (hoofdstuk 3 van de Legesverordening). De wetgever heeft hierin geen aanleiding gezien om artikel 229b van de Gemeentewet te wijzigen. De EDR doorkruist daarmee de wettelijke regeling van artikel 229b Gemeentewet.

Bij de introductie van de Wabo in 2010 (omgevingsvergunning, zie hoofdstuk 2 van de Legesverordening) ging de wetgever ervan uit dat kruissubsidiëring tussen het cluster omgevingsvergunning en andere in de legesverordening opgenomen dienstverleningen niet mogelijk is. De wens van de wetgever is echter niet in een wettelijke bepaling vastgelegd, zodat in principe artikel 229b van de Gemeentewet onverkort geldt. Wij gaan echter uit van maximaal 100% kostendeckendheid binnen hoofdstuk 2. Voor een aantal tarieven binnen hoofdstuk 1 geldt dat deze door het rijk zijn gemaximeerd: paspoorten, rijbewijzen, kansspelen en wet bescherming persoonsgegevens.

Kostendeckendheid leges per titel

Legesverordening	OMSCHRIJVING	Lasten taakvelden	Overhead	Totale lasten	Leges/andere inkomsten	totale baten	Kostendeckendheid
1.1	Burgerlijke Stand	66.261	19.139	85.400	-70.291	-70.291	82,31%
1.2	Reisdocumenten/Ned. Identiteitskaart	135.785	33.350	169.135	-196.800	-196.800	116,36%
1.3	Rijbewijzen	83.596	20.770	104.366	-169.253	-169.253	162,17%
1.4	Verstrekking basisregistratie personen	67.270	44.953	112.223	-14.012	-14.012	12,49%
1.7	Bestuursstukken	0	0	0	-625	-625	100,00%
1.8	Vastgoed informatie	0	0	0	-1.737	-1.737	100,00%
1.9	Overige publiekszaken	26.073	0	26.073	-12.000	-12.000	46,02%
1.18	Verkeer en vervoer	13.302	4.801	18.103	-117.762	-117.762	650,51%
1.19	Diversen	357.657	256.323	613.980	-35.000	-35.000	5,70%
totaal hoofdstuk 1		749.944	379.336	1.129.280	-617.480	-617.480	54,68%
2	Diensten Omgevingswet	3.375.362	1.190.309	4.565.671	-719.000	-719.000	15,75%
totaal hoofdstuk 2		3.375.362	1.190.309	4.565.671	-719.000	-719.000	15,75%
totaal leges		4.125.306	1.569.645	5.694.951	-1.336.480	1.336.480	23,47%

Begraafrechten

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet wordt een vergoeding gevraagd voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaatsen. De heffing wordt geheven naar de maatstaven en de tarieven zoals die in de verordening begraafrechten zijn opgenomen.

Begraafplaatsen	
Kosten taakvelden incl. omslagrente	393.585
Inkomsten taakvelden excl. Heffingen	-9.094
	384.491
Toe te rekenen kosten	
Overhead	106.044
Tractie / gebouwenonderhoudsplan	11.862
Totaal toe te rekenen	117.906
Totale kosten	502.397
Opbrengsten	-219.595
Dekkingspercentage	43,71%

Marktgelden

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet kan de gemeente een recht heffen voor het ter beschikking stellen van een standplaats op een deel van de openbare ruimte die gebruikt wordt voor een markt. Belastingplichtig is degene aan wie de standplaats beschikbaar is gesteld.

In totaal verwachten we het komende jaar € 51.014 aan kosten te maken om deze zorgplichten na te komen. Om deze kosten transparant te maken splitsen wij uit op welke taakvelden wij deze kosten zullen maken..

Markten	
Kosten taakvelden incl. omslagrente	51.014
Inkomsten taakvelden excl. Heffingen	0
Toe te rekenen kosten	
Overhead	0
Totaal toe te rekenen	0
Totale kosten	51.014
Opbrengsten	-51.014
Dekkingspercentage	100,00%

Rioolheffing

De wettelijke basis voor het heffen van rioolheffing ligt in artikel 228a van de Gemeentewet. In de rioolheffing worden kosten doorgerekend die verbonden zijn aan het in stand houden van het gemeentelijk rioleringsstelsel.

Met de invoering in 2008 van de Wet gemeentelijke watertaken heeft de gemeente naast de zorgplicht voor het afvoeren van huishoudelijk afvalwater en regenwater ook de zorgplicht voor het grondwater. Daarmee is ook de mogelijkheid ontstaan om de kosten die verbonden zijn aan de taken die voortvloeien uit de Wet gemeentelijke watertaken, toe te rekenen aan de rioolheffing.

De rioolheffing is een bestemmingsheffing (bestemming is watertaken), er staan geen aanwijsbare tegenprestaties tegenover. Wij hanteren één rioolheffing voor alle watertaken.

Elke gemeente is verplicht een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vast te stellen. In een GRP wordt meerjarig inzicht gegeven in de kosten die gemaakt worden voor de instandhouding van het gemeentelijk rioolstelsel. U heeft in 2020 het GRP 2021-2025 vastgesteld en bepaald dat deze jaarlijks wordt geactualiseerd. De kosten die hiervoor worden gemaakt, worden met de rioolheffing verhaald op de eigenaren en gebruikers van woningen en niet-woningen.

Riolering	
Kosten taakvelden incl. omslagrente	2.367.355
Inkomsten taakvelden excl. Heffingen	-676
	2.366.679
Toe te rekenen kosten	
Overhead	129.109
Tractie (onderhoud voertuigen)	58.175
Verkeer en vervoer	475.000
Storting in voorziening	62.952
Inkomensregelingen	71.969
BTW	381.474
Totaal toe te rekenen	1.178.679
Totale kosten	3.545.358
Opbrengsten	-3.545.358
Dekkingspercentage	100%

In totaal verwachten we het komende jaar € 3.545.358 aan kosten te maken om de zorgplichten na te komen. Om deze kosten transparant te maken splitsen wij eerst uit op welke taakvelden wij deze kosten zullen maken. Vervolgens gaan wij in op de herkomst van de middelen voor het dekken van deze taken. Uit bovenstaand overzicht blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van het taakveld riolering (€2.366.679). De kosten zitten vooral in daadwerkelijk nakomen van onze gemeentelijke watertaken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater.

Straatvegen doet de gemeente Oldenzaal om drie redenen. Voor het functioneren van de riolering, vanwege het feit dat mensen hun afvalstoffen verkeerd aanbieden (weggoien) en voor de verkeersveiligheid. Een exacte verdeling tussen de drie redenen is niet te bepalen. Bladafval verstopt de kolken van het rioolstelsel en daarom weegt die functie zwaarder mee. Op grond van bovenstaande inschatting rekening wij circa 60% toe aan de rioolheffing.

Naar verwachting zullen wij € 475.000 uitgeven aan taken die onder het taakveld verkeer en vervoer vallen (bestaande uit € 410.000 straatreiniging, € 50.000 waterlopen en € 15.000 baggeren). Zo passen we wegen en straten op een manier aan dat het hemelwater bij hevige regenval enige tijd op straat kan worden geborgen en vertraagd kan afvloeien. Dit voorkomt overbelasting van het stelsel bij piekbelasting. Vanwege areaaluitbreiding rekenen wij in 2024 ook een bedrag van ruim € 27.000 toe voor onderhoud Wadi's. Daarnaast begroten wij ruim € 129.000 voor het taakveld overhead. Dit zijn kosten die wij maken voor de sturing en ondersteuning van medewerkers in brede zin.

De tarieven voor 2024 komen dan uit op:

Eenheidstarief 2024 € 114,60 (was 2023 € 101,64)

(totaal aantal eenheden voor berekening eenheid tarief: 30.951)

3.7.6 Woonlastenontwikkeling

De hoogte van de gemeentelijke woonlasten krijgt regelmatig aandacht in de media. Onder woonlasten verstaan we: onroerendezaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. Het zijn belastingen en tarieven waarmee ieder huishouden in een gemeente jaarlijks te maken krijgt.

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) publiceert jaarlijks de Atlas van lokale lasten. Men vergelijkt daarin per gemeente de woonlasten van een woning met een voor die gemeente gemiddelde waarde. In onderstaand overzicht wordt de ontwikkeling van de woonlasten 2023 ten opzichte van 2022 van alle diverse Overijsselse gemeenten weergegeven:

	bruto woonlasten				stijging in % tov 2022	
	éénpersoonshuishouden		meerpersoonshuishouden		1-pers	meerpers
	2022	2023	2022	2023		
Almelo	943	967	986	1011	2,5%	2,5%
Borne	884	936	914	967	5,9%	5,8%
Dalfsen	793	790	822	818	-0,4%	-0,5%
Deventer	869	869	917	913	-0,1%	-0,4%
Enschede	927	938	962	966	1,2%	0,5%
Haaksbergen	973	1039	1021	1039	6,8%	1,8%
Hardenberg	804	805	849	848	0,1%	-0,1%
Hengelo	860	889	901	928	3,4%	3,0%
Losser	960	1028	990	1059	7,0%	6,9%
Oldenzaal	828	856	864	892	3,4%	3,2%
Raalte	815	803	860	848	-1,5%	-1,4%
Twenterand	916	940	957	981	2,6%	2,6%
Zwartewaterland	728	745	799	818	2,4%	2,3%
Zwolle	740	778	800	815	5,1%	1,9%
Overijssel	835	867	868	896	3,8%	3,2%
Nederland	826	867	904	944	5,0%	4,4%

De woonlasten van Oldenzaal behoren tot de laagste in de regio. In onderstaand overzicht is de rangorde op de woonlastenladder van Coelo vermeld. In 2023 had de nummer 1 de laagste woonlasten, nummer 352 de hoogste, in 2022 waren er 349 gemeenten.

rangorde		
	2022	2023
Almelo	260	260
Borne	174	203
Dinkelland	140	117
Enschede	236	202
Haaksbergen	290	276
Hellendoorn	161	169
Hengelo	159	165
Hof van Twente	0*	250
Losser	268	289
Oldenzaal	112	121
Rijssen-Holten	1	5
Tubbergen	56	38
Twenterand	230	225
Wierden	150	146
	nummer 1 laagste woonlasten, nummer 349 de hoogste	nummer 1 laagste woonlasten, nummer 352 de hoogste

* De OZB tarieven in Hof van Twente voor 2022 waren ten tijde van het maken van de Coelo Atlas 2022 nog niet bekend, daarom kon de rangorde voor deze gemeente in 2022 niet berekend worden.

3.7.7 Kwijtscheldingsmogelijkheden

De gemeente moet bij het vaststellen van kwijtschelding landelijke regels toepassen. Binnen deze mogelijkheden zijn de volgende eigen beleidskeuzes gemaakt:

- Voor de riool- en voor de afvalstoffenheffing (vast bedrag en deel variabel bedrag) is kwijtschelding mogelijk, waardoor minima geen woonlasten betalen;
- Voor extra containers wordt geen kwijtschelding afvalstoffenheffing verleend en ook geen kwijtschelding rioolheffing eigenaar;
- Bij de normkosten van bestaan wordt uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm;
- Ondernemers voor de privébelastingen zijn gelijkgesteld met particulieren;
- Kosten voor kinderopvang worden in aanmerking genomen als uitgaven bij de berekening van de betalingscapaciteit en;
- Bij de normkosten van bestaan voor AOW'ers wordt uitgegaan van 100% van de netto AOW-norm.
- Het totale bedrag aan wettelijk toegestane financiële middelen wordt in de gemeente verhoogd met:
 1. het maximumbedrag van € 2.000,- genoemd in artikel 4, onder a, van de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden voor de belastingschuldige en zijn echtgenoot,
 2. 75% van het bedrag genoemd onder 1 voor een alleenstaande, en
 3. 90% van het bedrag genoemd onder 1 voor een alleenstaande ouder.

Voor de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen in het kader van het minimabeleid is voor 2024 uitgegaan van een totaalbedrag van € 267.314. Hierbij gaat het om:

- Afvalstoffenheffing € 195.345
- Rioolheffing € 71.969

De gedeerde inkomsten voor de riool- en afvalstoffenheffing worden gecompenseerd via een verhoging van het tarief van de betreffende heffing.

3.8 Handhaving

3.8.1 Missie

Volgens het Twentse VTH-beleid is de missie een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving. Om dat te bewerkstelligen, werken we intensief samen met tal van partijen, zoals politie, brandweer, Veiligheidsregio, Provincie Overijssel, etc.

3.8.2 Visie

Wij werken aan optimale bescherming en duurzame benutting van de fysieke leefomgeving; veilig wonen, werken en leven. Kwaliteit staat centraal in ons werken. Professionele medewerkers maken hierbij het verschil. Ze zijn deskundig, weten wat speelt en zijn uitstekend bereikbaar en benaderbaar.

Na vele jaren van uitstellen is per 1 januari 2024 de Omgevingswet van kracht.

In het kort betekent de Omgevingswet dat ruimtelijke functies bij gemeenten zich meer gaan richten op beleid maken, het proces regisseren en burgerparticipatie initiëren. Het bouwkundige aspect verhuist naar het bedrijfsleven onder de Wet Private Kwaliteitsborging. Deze wet gaat tegelijkertijd in met de Omgevingswet. Onder de Omgevingswet kunnen twee omgevingsvergunningen nodig zijn: een omgevingsvergunning voor de (technische) bouwactiviteit en een omgevingsvergunning voor de omgevingsplanactiviteit. Dat levert twee activiteiten op: de technische bouwactiviteit en de omgevingsplanactiviteit voor een bouwwerk.

3.8.3 Wabo en Bijzondere wetten

Voor 2024 wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld waarin op programmatische wijze toezicht, handhaving en vergunningverlening voor WABO-taken, APV, bijzondere wetten, inclusief de Alcoholwet wordt beschreven. Voor een goede uitvoeringscyclus van vergunningverlening en toezicht en handhaving is het noodzakelijk om de planning van alle vergunningverlening-, toezicht- en handhavingstaken onder te brengen in één integraal uitvoeringsprogramma.

Ons beleid is onder andere gebaseerd op het volgende:

- vertrouwen in onze inwoners, bedrijven en instellingen;
- wij willen graag meedenken met de wensen en behoeften van burgers en ondernemers;
- ons credo is “ja, mits” in plaats van “nee, tenzij”;
- bij vergunningverlening ligt de nadruk op veiligheid en gezondheid;
- toezicht en handhaving dient op professionele wijze te worden uitgevoerd met beperking van toezichtdruk;
- toezicht en handhaving geschiedt op basis van duidelijke prioriteiten met nadruk op veiligheid en gezondheid;
- vergunningverlening, toezicht en handhaving dragen bij aan klantgerichtheid en transparantie en leiden tot een goed product;
- vergunningverlening en toezicht en handhaving gebeurt slim en samen.

Wij beseffen dat vergunningverlening, toezicht en handhaving als onprettig kan worden ervaren. De aanvraag van een vergunning is niet vrijblijvend, controles worden soms ervaren als onnodige werkonderbreking en handhaving wordt niet altijd als gewenst ervaren. Wij voeren deze activiteiten uit omdat wij voor al onze inwoners, instellingen en bedrijven een veilige, gezonde en duurzame leef-, woon, en werkomgeving willen bieden. De belangen van onze inwoners verschillen namelijk per vraagstuk in de openbare ruimte.

Wij weten ook dat het onmogelijk is om in onze samenleving alle risico's uit te sluiten. Het volledig voorkomen van risico's, door vergunningverlening of toezicht en handhaving is dus niet voor 100% mogelijk. Er worden prioriteiten gesteld. Om de (impact van de) risico's in te schatten wordt jaarlijks een risicoanalyse uitgevoerd voor toezicht en handhaving. De risicoanalyse vormt de basis voor het jaarlijkse uitvoeringsprogramma. Voor de jaarlijkse risicoanalyse wordt gebruik gemaakt van een risicoanalysemodel dat transparant is en aansluit op hetgeen in onze regio wordt toegepast.

3.9 Taakstellingen

Bij de presentatie van de Programmabegroting 2021 werd duidelijk dat de financiële positie van de gemeente Oldenzaal noodzaakte tot het doorvoeren van een pakket van bezuinigingsmaatregelen. In het kader van deze 'ombuigingsoperatie' werden bij de programmabegroting 2021 onderstaande taakstellingen opgenomen:

- voor 2021 € 2.070.000
- voor 2022 € 2.526.000
- voor 2023 € 2.781.000
- voor 2024 € 2.786.000

Aanvullend op de taakstellingen uit de Programmabegroting 2021 stond nog een ingeboekte ombuiging 'Preventieve maatregelen' ter grootte van € 175.000 open uit de Programmabegroting 2019.

Bij vaststelling van de Programmabegroting 2023 resteerde per saldo een te realiseren bedrag aan openstaande taakstellingen van € 1.291.370. In 2023 is verder invulling gegeven aan het realiseren van de diverse taakstellingen. Dit resulteert in onderstaande geactualiseerde overzicht met nog te realiseren taakstellingen ter grootte van € 180.000. Inmiddels is ter invulling daarvan een collegebesluit genomen voor een voorgenomen verkoop van het pand Paukenlaan 1. Na effectuering zal deze in mindering worden gebracht op de Algemene taakstelling vastgoed.

TE REALISEREN OMBUIGINGEN PROGRAMMA BEGROTING 2024				
EINDTOTAAL TE REALISEREN SOCIAAL DOMEIN + ORGANISATIE 2023				
-1.291.370 -1.291.370 -1.291.370 -1.291.370				
GEREALISEERDE OMBUIGINGEN	2024	2025	2026	2027
Verwerken ombuigingen sociaal domein 2023 e.v. (INTB-22-07505)	827.427	827.427	827.427	827.427
OMB: Samenwerking zoeken Buitenbeheer (Najaarsnota 2022)	200.000	200.000	200.000	200.000
OMB 2021: Accountmanagers en andere coaches (Najaarsnota 2022)	20.000	20.000	20.000	20.000
OMB: Organisatie (Najaarsnota 2022)	63.943	63.943	63.943	63.943
EINDTOTAAL TE REALISEREN 2024	-180.000	-180.000	-180.000	-180.000
OMB 2021: Algemene taakstelling (vastgoed) *	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000
OMB 2021: Verbonden partijen	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
	-180.000	-180.000	-180.000	-180.000
* OMB 2021: Algemene taakstelling (vastgoed) Voorgenomen Verkoop Paukenlaan INTB-23-05940)	53.000	53.000	53.000	53.000

4. Budgetautorisatie

4.1 Algemene financiële beschouwingen

De financiële positie kan beoordeeld worden vanuit 2 verschillende perspectieven.

- de budgettaire positie
- de vermogens- en financieringspositie

De budgettaire positie blijkt vooral uit de meerjarige presentatie van de financiële resultaten van 2024 tot en met 2027. Teneinde op dit gebied nog meer inzicht te verstrekken, presenteren we u in dit hoofdstuk, [paragraaf 4.1.2](#), ook een overzicht van incidentele baten en lasten. Deze lijst geeft een goed inzicht in het materieel evenwicht van de Oldenzaalse begrotingspositie. Anders gezegd: in hoeverre worden de structurele lasten gedekt door de structurele baten.

De vermogens- en financieringspositie wordt weergegeven door middel van het opnemen van een geprognosticeerde begin- en eindbalans van de actuele planperiode. Uit deze balans blijkt minimaal dezelfde informatie als uit de eerder voorgeschreven investerings- en financieringsstaat. Aan de hand van deze balans kan ook het EMU-saldo worden berekend. In [paragraaf 4.1.4](#) wordt hierop verder ingegaan.

4.1.1 De budgettaire positie

In de Kadernota 2024 hebben we u, op basis van de op dat moment bekende informatie, een financieel perspectief voor de planperiode 2024-2027 gepresenteerd met meerjarig positieve begrotingssaldi. Zoals u bekend, zijn de ramingen in de Kadernota gebaseerd op hoofdlijnen. De ramingen in de nu voorliggende begroting zijn verder verfijnd en gebaseerd op de meest actueel bekende informatie. In de onderstaande tabel ziet u de verdeling van de verschillende onderdelen van de programmabegroting 2024.

<i>Bedragen x € 1.000</i>		2024		2025		2026		2027	
Aanvaard beleid (excl. mutaties reserves)	N	2.287	N	451	N	5.064	N	2.951	
Aanvullend beleid		0	N	32	N	179	N	198	
Nieuw beleid	N	20	N	8	N	8	N	8	
Saldo voor bestemming	N	2.307	N	491	N	5.251	N	4.783	
Dotaties reserve	N	403	N	371	N	216	N	193	
Onttrekkingen reserves	V	1.574	V	1.494	V	991	V	485	
Saldo na bestemming	N	1.136	V	632	N	4.476	N	4.491	

4.1.2 Incidentele baten en lasten

Met dit overzicht wordt beoogd om inzicht te geven in de aard van de baten en lasten. Door een indicatie te geven van de incidentele baten en lasten wordt informatie gegeven die relevant is voor het beoordelen van de financiële positie van de gemeente en de meerjarenramingen.

Incidentele lasten	Progr.	2024	2025	2026	2027
<i>Bedragen x € 1.000</i>					
Aanvaard beleid:					
Werkbudget integrale veiligheidszorg	1	27	27		
Totaalpakket Podium dienstverlening	1	33	33		
Budget bewustwording Klimaatakkoord	2	49	49		
Budget gevarieerdere natuur buitengebied	2	54	54		
Stimuleringsregeling Water & Klimaat	2	100	100		
Budget vergroenen (meer groen in Oldenzaal)	2	327	327		
Oldenzaal aantrekkelijke woonstad	3	200			
Subsidieregeling Evenementen Binnenstad	3	25	25		
Binnenstadsmonitor	3	11	11		
Faciliteren wooninitiatieven overige locaties	3	54	54		
Uitbreiding Hanzepoort West	3	54			
Onderhoud De Essen	5	48	185		
Verhuiskosten Drieëenheidsschool	5		25		
Talenthouse Studio 15	5	79			
Intercultureel werken Primair Onderwijs-Voortgezet Onderwijs	5	42	42		
Handgeld data gedreven werken (licenties, etc.)	FAD	16	16		
Aanvullend en nieuw beleid:					
TCC Lyceumstr: Aflossing restant boekwaarde gebouw uit 2002	5		1.670		
TCC Lyceumstr: sloopkosten gebouw uit 2002	5		346		
Totaal excl. reserves		529	2.374	0	0
Mutatie reserves	2	101	101	0	0
Mutatie reserves	3	0	0	0	0
Mutatie reserves	5	48	48	49	48
Mutatie reserves	FAD	806	176	124	104
Totaal incidentele lasten incl. reserves		1.484	2.699	173	152

Incidentele baten	Progr.	2024	2025	2026	2027
<i>Bedragen x € 1.000</i>					
Aanvaard beleid:					
n.v.t.					
Aanvullend en nieuw beleid:					
n.v.t.					
Totaal excl. reserves		0	0	0	0
Mutatie reserves	2	162	145	33	57
Mutatie reserves	3	88	107	16	0
Mutatie reserves	4	60	60	0	0
Mutatie reserves	5	217	2201	0	0
Mutatie reserves	FAD	1.296	667	615	104
Totaal incidentele baten incl. reserves		1.823	3.180	664	161

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat we in de jaren 2024-2027 meer incidentele baten hebben dan incidentele lasten.

In principe zijn alle mutaties in de reserves incidenteel van aard. De bestemmingsreserves voor de dekking van kapitaallasten zijn hierop een uitzondering. Wanneer de bestemmingsreserves dekking kapitaallasten worden gevormd voor de dekking van de kapitaallasten van een geactiveerde investering, dan is de dekking van de kapitaallasten structureel geregeld. Door de onttrekkingen aan bestemmingsreserves dekking kapitaallasten apart te benoemen is het duidelijk dat deze een structureel karakter hebben. De looptijd van de ingestelde reserve is gelijk aan de afschrijvingstermijn van de geactiveerde investering. Hierdoor hebben zowel de kapitaallasten als de onttrekkingen aan deze reserve geen invloed op het structurele begrotingssaldo. In onderstaand overzicht staan de structurele mutaties genoemd van de dekkingsreserves kapitaallasten.

Omschrijving	Progr.	2024	2025	2026	2027
<i>Bedragen x € 1.000</i>					
Structurele dotaties reserves (lasten aanv.beleid):					
Dekkingsreserve kap.lasten reconstr.Groote Markt	2	3	3	3	3
Dekkingsreserve kap.lasten aanleg fietssnelweg	2	3	3	3	3
Dekkingsreserve kap.lasten uitv.verkeersknelpunten 2024	2	0	8	8	8
Dekkingsreserve kap.lasten revitalisering Vijfhoek	3	30	29	28	27
Dekkingsreserve kap.lasten herinrichting de Tuinen	3	6	6	6	6
Dekkingsreserve kap.lasten nieuwbouw Windroos	5	5	4	2	1
Dekkingsreserve kap.lasten aanpassing fietsenkelder	FAD	1	1	1	1
Totaal structurele dotaties reserves		48	54	51	49
Structurele onttrekkingen aan reserves (baten aanvaard beleid):					
Dekkingsres. kap. lasten fietspad Stakenbeek	2	4	4	4	4
Dekkingsres. kap. lasten Verkeersmaatregelen	2	5	5	5	5

Omschrijving	Progr.	2024	2025	2026	2027
<i>Bedragen x € 1.000</i>					
Schapendijk					
Dekkingsres. kap. lasten reconstr. Grote Markt	2	15	15	14	14
Dekkingsreserve kap.lasten aanleg fietssnelweg	2	14	13	13	13
Dekkingsreserve kap.lasten verkeersknelpunten	2	26	26	26	26
Dekkingsreserve kap.lasten beheerscentrale verkeerslichten	2	2	2	2	2
Dekkingsreserve kap.lasten uitv.verkeersknelpunten 2024	2	0	28	28	28
Dekkingsreserve kap.lasten revitalisering Vijfhoek	3	120	119	118	116
Dekkingsreserve kap.lasten herinrichting de Tuinen	3	26	26	26	26
Dekkingsreserve kap.lasten toplaag Bully	4	19	1	1	1
Dekkingsreserve kap.lasten kunstgras tennis Berghuizen	4	2	3	3	3
Dekkingsreserve kap.lasten nieuwbouw Windroos	5	103	101	100	99
Dekkingsreserve kap.lasten verv.nieuwbouw Nutsschool	5	10	10	10	10
Dekkingsreserve kap.lasten aanpassing fietsenkelder	FAD	5	5	5	5
Totaal structurele onttrekkingen reserves		351	358	355	352
Saldo structurele mutaties reserves		-303	-304	-304	-303

In onderstaand overzicht wordt het structureel begrotingssaldo gepresenteerd:

<i>Bedragen x € 1.000</i>								
		2024		2025		2026		2027
Saldo baten en lasten	N	2.307	N	2.527	N	5.271	N	4.803
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	V	1.171	V	3.159	V	795	V	312
Begrotingssaldo na bestemming	N	1.136	V	632	N	4.476	N	4.491
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	V	339	V	481	V	491	V	9
Structureel begrotingssaldo	N	1.475	V	151	N	4.967	N	4.500

Uit vorenstaande overzichten blijkt enerzijds dat het resultaat van de incidentele baten en lasten een positieve invloed heeft op het uiteindelijke totaal resultaat.

Overzicht Taakvelden

Op de volgende pagina's treft u een overzicht aan van de op basis van de aangepaste BBV-voorschriften op te nemen Taakvelden. Met behulp van deze voorgeschreven taakvelden is de wijze waarop de informatie voor derden wordt verstrekt, gewijzigd en vereenvoudigd. De taakvelden betreffen een vervanging van de eerder bekende beleidsproducten/productenraming. Indien gewenst kunnen de taakvelden nader worden onderverdeeld in deeltaken en activiteiten. Dit maakt het mogelijk de taakvelden naar eigen behoefte in te zetten als instrumenten voor interne sturing bij de uitvoering van de programma's. Vooralsnog is van die verdere detaillering geen gebruik gemaakt.

Programma	Taakveld	2024	2025	2026	2027
<i>Bedragen x € 1.000</i>					
P01 Dienstverlening en Veiligheid	Bestuur	1.861	1.869	1.869	1.869
	Burgerzaken	790	789	757	757
	Crisisbeheersing en brandweer	2.765	2.765	2.765	2.765
	Openbare orde en veiligheid	903	903	875	875
	Totaal lasten	6.319	6.326	6.266	6.266
	Bestuur				
	Burgerzaken	-465	-465	-465	-465
	Crisisbeheersing en brandweer				
	Openbare orde en veiligheid	-36	-36	-36	-36
	Totaal baten	-501	-501	-501	-501
	Saldo	5.818	5.825	5.765	5.765
P02 Bereikbaarheid en Openbare ruimte	Parkeerbelasting	60	60	60	60
	Verkeer en vervoer	4.655	4.690	4.705	4.717
	Parkeren	96	96	96	96
	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.027	4.030	3.885	3.906
	Riolering	2.505	2.623	2.734	2.852
	Afval	3.496	3.496	3.496	3.494
	Milieubeheer	830	822	618	618
	Begraafplaatsen en crematoria	406	406	406	406
	Totaal lasten	16.075	16.223	16.000	16.149
	Parkeerbelasting	-783	-783	-783	-783
	Verkeer en vervoer	-113	-113	-113	-113
	Parkeren				
	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-118	-118	-118	-118
	Riolering	-3.546	-3.645	-3.782	-3.890
	Afval	-4.549	-4.549	-4.549	-4.549
	Milieubeheer	-184	-184	-184	-184
	Begraafplaatsen en crematoria	-229	-229	-229	-229
	Totaal baten	-9.522	-9.621	-9.758	-9.866
	Saldo	6.553	6.602	6.242	6.283

Programma	Taakveld	2024	2025	2026	2027
<i>Bedragen x € 1.000</i>					
P03 Stedelijke en Economische ontwikkeling	Economische ontwikkeling	382	328	327	327
	Fysieke bedrijfsinfrastructuur				
	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	11	11	11	11
	Economische promotie	393	393	393	392
	Ruimte en leefomgeving	1.473	1.487	1.254	1.254
	Grondexploitatie niet-bedrijventerreinen	1.618	1.618	1.618	1.618
	Wonen en bouwen	3.636	3.472	3.270	3.278
	Totaal lasten	7.513	7.309	6.873	6.880
	Economische ontwikkeling				
	Fysieke bedrijfsinfrastructuur				
	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-51	-51	-51	-51
	Economische promotie	-173	-173	-173	-173
	Ruimte en leefomgeving	-43	-43	-43	-43
	Grondexploitatie niet-bedrijventerreinen	-1.618	-1.618	-1.618	-1.618
	Wonen en bouwen	-743	-744	-743	-743
	Totaal baten	-2.628	-2.629	-2.628	-2.628
	Saldo	4.885	4.680	4.245	4.252
P04 Cultuur, sport en ontspanning	Sportbeleid en activering	478	478	478	478
	Sportaccommodaties	3.959	4.011	3.992	3.935
	Cultuurpresentatie, -productie en – presentatie	1.680	1.680	1.659	1.659
	Cultureel erfgoed	579	579	578	578
	Media	1.084	1.084	1.084	1.084
	Totaal lasten	7.780	7.832	7.791	7.734
	Sportbeleid en activering	-167	-167	-167	-162
	Sportaccommodaties	-909	-909	-909	-909
	Cultuurpresentatie, -productie en – presentatie	-283	-283	-283	-282
	Cultureel erfgoed				
Media	-31	-31	-31	-31	
	Totaal baten	-1.390	-1.390	-1.390	-1.384
	Saldo	6.390	6.442	6.401	6.350

Programma	Taakveld	2024	2025	2026	2027
<i>Bedragen x € 1.000</i>					
P05 Maatschappelijke ondersteuning	Openbaar basisonderwijs	244	244	244	244
	Onderwijshuisvesting	2.213	4.515	2.353	2.329
	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.054	2.028	1.986	1.986
	Samenkracht en burgerparticipatie	6.411	6.192	6.192	6.192
	Wijkteams	527	527	527	527
	Inkomensregelingen	12.262	12.262	12.262	12.262
	Begeleide participatie	8.581	8.249	7.569	7.021
	Arbeidsparticipatie	1.737	1.778	1.778	1.778
	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.255	1.254	1.254	1.254
	Maatwerkdienstverlening 18+	11.742	11.742	11.742	11.742
	Maatwerkdienstverlening 18-	11.265	10.355	10.355	10.335
	Geëscaleerde zorg 18+	610	610	610	610
	Geëscaleerde zorg 18-	1.132	1.132	1.132	1.132
	Volksgezondheid	1.570	1.570	1.570	1.570
	Totaal lasten	61.600	62.458	59.574	58.982
	Openbaar basisonderwijs	-243	-243	-243	-243
	Onderwijshuisvesting	-24	-24	-24	-24
	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-703	-703	-703	-703
	Samenkracht en burgerparticipatie	-600	-600	-600	-600
	Wijkteams				
Inkomensregelingen	-9.764	-9.674	-9.674	-9.674	
Begeleide participatie	-959	-908	-858	-858	
Arbeidsparticipatie					
Maatwerkvoorzieningen (WMO)					
Maatwerkdienstverlening 18+	-350	-350	-350	-350	
Maatwerkdienstverlening 18-					
Geëscaleerde zorg 18+					
Geëscaleerde zorg 18-					
Volksgezondheid					
Totaal baten	-12.643	-12.502	-12.452	-12.452	
Saldo	48.957	49.956	47.122	46.530	

Programma Taakveld		2024	2025	2026	2027
Bedragen x € 1.000					
Financiële algemene	Beheer overige gebouwen en gronden	218	215	213	212
dekkingsmidde-	Overhead	12.165	11.926	11.807	11.840
len	Treasury	1.358	1.554	1.553	2.029
	OZB woningen	363	363	363	363
	OZB niet woningen	48	48	48	48
	Belastingen overig	7	7	7	7
	Algemene uitkering en gemeentefonds				
	Overige baten en lasten	1.836	1.834	1.831	1.340
	Vennootschapsbelasting	26	27	27	27
	Totaal lasten	16.021	15.974	15.849	15.866
	Beheer overige gebouwen en gronden	-55			
	Overhead	-57	-57	-57	-57
	Treasury	-2.801	-2.858	-2.376	-2.216
	OZB woningen	-5.223	-5.278	-5.333	-5.383
	OZB niet woningen	-4.828	-4.828	-4.828	-4.828
	Belastingen overig	-112	-112	-112	-112
	Algemene uitkering en gemeentefonds	-72.370	-72.948	-66.776	-66.776
	Overige baten en lasten	-871	-871	-871	-871
	Vennootschapsbelasting				
	Totaal baten	-86.317	-86.952	-80.353	-80.243
	Saldo	-70.296	-70.978	-64.504	-64.377
Mutaties reserves	Mutaties reserves	1.003	379	224	201
	Totaal lasten	1.003	379	224	201
	Mutaties reserves	-2.174	-3.538	-1.019	-513
	Totaal baten	-2.174	-3.538	-1.019	-513
	Saldo	-1.171	-3.159	-795	-312
Totaal		1.136	-632	4.476	4.491

4.1.3 De vermogens- en financieringspositie

Bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeente dient ook de omvang te worden betrokken van de gemeentelijke weerstandscapaciteit. Het gaat hierbij om vrij aanwendbare middelen voor het opvangen van niet-structurele tegenvallers. De weerstandscapaciteit van de gemeente dient dus als buffer voor het opvangen van gemeentelijke risico's. In de geactualiseerde paragraaf Weerstandsvermogen wordt uitvoerig ingegaan op de risico's in relatie met de omvang van onze weerstandscapaciteit. Het belangrijkste onderdeel van de weerstandscapaciteit wordt gevormd door de vrij aanwendbare reserves. De algemene reserve is hierbij de belangrijkste. De verwachte stand van de algemene reserve per 1 januari 2024 is, rekening houdend met de voorstellen nieuw beleid uit deze begroting en het resultaat 2021, afgerond € 21,7 mln. (algemene reserve + algemene reserve grondexploitatie). De minimale omvang van deze reserve op basis van de door uw raad vastgestelde gewenste weerstandsratio van 2 bedraagt € 13,6 mln. Deze omvang is gebaseerd op de geïnventariseerde risico's (zie paragraaf weerstandsvermogen hoofdstuk 3.1) van in totaal, incl. grondexploitatie, € 6,8 mln. Om daarbij een weerstandsratio van 2 te realiseren dient het totaal van de algemene reserves (alg. dienst en grondexploitatie samen) € 13,6 mln. te bedragen. Bij een verwachte algemene reserve grondexploitatie per 1-1-2023 van € 3,7 mln. dient dus de algemene reserve € 9,9 mln. te bedragen. Geconstateerd kan worden dat we op dit moment voldoen aan de door ons zelf vastgestelde gewenste weerstandsratio. In de paragraaf Weerstandsvermogen is ook ingezoomd op de gewenste minimale omvang van deze reserves gelet op de nu ingeschatte/geïnventariseerde risico's. Daarbij is de

constatering dat met de verwachte stand van beide algemene reserves per 1 januari 2024 wordt voldaan aan de beoogde minimale omvang.

Vanaf het begrotingsjaar 2017 wordt op basis van de herziene BBV een geprognosticeerde balans voor de komende planperiode in de begrotingsstukken opgenomen. Deze ziet er voor de komende planperiode als volgt uit.

Omschrijving							
<i>Bedragen x € 1.000</i>							
	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027
Activa							
Vaste activa							
Immateriële vaste activa	447	678	4.733	4.690	4.503	4.316	4.128
Materiële vaste activa	86.081	85.135	102.346	106.268	124.957	130.839	130.575
Financiële vaste activa	5.580	5.194	4.597	4.397	4.197	3.997	3.797
Totaal vaste activa	92.108	91.007	111.676	115.355	133.657	139.152	138.500
Vlottende activa							
Voorraden	4.205	-525	-525	-750	-1.500	-1.700	-1.700
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	12.309	15.769	10.000	10.000	8.000	7.000	600
Liquide middelen	7	6	6	6	6	6	6
Overlopende activa	4.435	4.730	2.000	2.000	360	360	360
Totaal vlottende activa	20.956	19.980	11.481	11.256	6.866	5.666	-734
Totaal activa	113.064	110.987	123.157	126.611	140.523	144.818	137.766
Passiva							
Vaste passiva							
Eigen vermogen	45.972	51.626	44.771	43.599	40.440	39.645	39.333
Voorzieningen	7.044	7.992	7.629	7.660	7.560	6.861	6.619
Langlopende leningen	33.456	27.020	33.577	29.935	42.243	39.400	36.558
Totaal vast passiva	86.472	86.638	85.977	81.194	90.243	85.906	82.510
Vlottende passiva							
Kasgeldleningen en banksaldi	5.550	733	8.000	8.200	8.200	8.200	8.200
Overige schulden	8.943	10.028	14.180	22.217	27.080	35.712	32.056
Overlopende passiva	12.099	13.588	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal vlottende passiva	26.592	24.349	37.180	45.417	50.280	58.912	55.256
Totaal passiva	113.064	110.987	123.157	126.611	140.523	144.818	137.766

4.1.4 Budgetten in één oogopslag

Pr.	Lasten <i>Bedragen x € 1.000</i>	*	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
			2022	2023	2024	2025	2026	2027
1	Dienstverlening en	A	7.487	7.470	6.319	6.326	6.266	6.266
	Veiligheid	B						
		N						
2	Bereikbaarheid en	A	14.625	16.664	16.075	16.076	15.694	15.712
	Openbare ruimte	B				119	278	409
		N				28	28	28
3	Stedelijke- en	A	16.490	7.392	7.493	7.309	6.873	6.880
	economische	B						
	ontwikkeling	N			20			
4	Cultuur, sport en	A	6.688	7.732	7.780	7.832	7.761	7.706
	Ontspanning	B					30	28
		N						
5	Maatschappelijke	A	55.967	59.043	61.600	60.430	59.467	58.877
	Ondersteuning	B				2.028	107	105
		N						
FAD	Financiële	A	13.720	15.366	16.021	15.974	15.849	15.866
	en algemene	B						
	dekkingsmiddelen	N						
	Totale lasten		114.977	113.667	115.308	116.122	112.353	111.877

*A= Aanvaard beleid, B= Aanvullend beleid, N = Nieuw beleid.

Ramingen zijn, conform begrotingsuitgangspunten, gebaseerd op constante prijzen (=prijspeil 2024).

NB. De totale lasten van de programma's bedragen voor 2024 € 115.308.000 zoals bovenstaand is te zien. Dit bedrag verhoogd met de dotaties aan de reserves ad € 1.003.000 (zie volgende bladzijde), laat de totale lasten zien van deze begroting ad € 116.311.000. Dit bedrag treft u ook aan in het "huishoudboekje".

Pr.	Baten <i>Bedragen x € 1.000</i>	*	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
			2022	2023	2024	2025	2026	2027
1	Dienstverlening en	A	-2.645	-2.439	-501	-501	-501	-501
	Veiligheid	B						
		N						
2	Bereikbaarheid en	A	-9.386	-10.520	-9.522	-9.522	-9.522	-9.522
	Openbare ruimte	B				-99	-236	-344
		N						
3	Stedelijke- en	A	-12.363	-2.393	-2.628	-2.629	-2.628	-2.628
	economische	B						
	ontwikkeling	N			20			
4	Cultuur, sport en	A	-1.503	-1.341	-1.390	-1.390	-1.390	-1.384
	Ontspanning	B						
		N						
5	Maatschappelijke	A	-13.372	-11.688	-12.643	-12.502	-12.452	-12.452
	Ondersteuning	B						
		N						
6	Financiële	A	-81.365	-80.127	-86.317	-86.952	-80.353	-80.243
	en algemene	B						
	dekkingsmiddelen	N						
	Totale baten		-120.634	-108.508	-113.001	-113.595	-107.082	-107.074
Saldo voor bestemming			-5.657	5.159	681	901	3.645	3.177
	Dotaties aan reserves		9.009	5.584	1.003	379	224	201
	Onttrekking aan reserve		-11.855	-12.447	-2.174	-3.538	-1.019	-513
Saldo na bestemming			-8.503	-1.704	1.136	-632	4.476	4.491

*A= Aanvaard beleid, B= Aanvullend beleid, N = Nieuw beleid.

Ramingen zijn, conform begrotingsuitgangspunten, gebaseerd op constante prijzen (prijspeil 2024).

NB. De totale baten van de programma's bedragen voor 2024 € 113.001.000 zoals bovenstaand is te zien. Dit bedrag verhoogd met de onttrekking aan de reserves ad € 2.174.000 (zie hierboven), laat de totale baten zien van deze begroting ad € 115.175.000. Dit bedrag treft u ook aan in het "huishoudboekje".

4.1.5 Aanvullend beleid en overige financiële ontwikkelingen

Tabel 1: Aanvullend beleid/-budget uit programmabegroting 2023 met startjaar 2024 e.v. (startjaar 2023 is verwerkt in aanvaard beleid) en overige financiële ontwikkelingen uit de kadernota 2024

Nr.	Omschrijving	Progr.	Invest.	Bijdrage	Netto	Startjr	L/B	I/S	V/N	2024	2025	2026	2027
1	Kredieten t.b.v. uitvoering in 2024 vGRP	2	1.860.000	174.000	1.686.000	2024	Last	Struct.	Nadeel		54.000	54.000	54.000
2	Kredieten t.b.v. uitvoering in 2025 vGRP	2	2.105.000	20.000	2.085.000	2025	Last	Struct.	Nadeel			67.000	67.000
3	Kredieten t.b.v. uitvoering in 2026 vGRP	2	1.523.000	507.000	1.016.000	2026	Last	Struct.	Nadeel				32.000
4	Kredieten t.b.v. uitvoering in 2027 vGRP	2	1.680.000		1.680.000	2027	Last	Struct.	Nadeel				
5	Baten rioolrecht	2	n.v.t.		n.v.t.	div.	Baat	Struct.	Voordeel		54.000	121.000	153.000
6	Krediet Glinde Hooiland 2024	2	1.400.000		1.400.000	2024	Last	Struct.	Nadeel		45.000	45.000	45.000
7	Krediet Glinde Hooiland 2025	2	2.200.000		2.200.000	2025	Last	Struct.	Nadeel			70.000	70.000
8	Krediet Glinde Hooiland 2026	2	2.377.000		2.377.000	2026	Last	Struct.	Nadeel				76.000
9	Krediet Glinde Hooiland 2027	2	1.725.000		1.725.000	2027	Last	Struct.	Nadeel				
10	Baten rioolrecht	2	n.v.t.		n.v.t.	div.	Baat	Struct.	Voordeel		45.000	115.000	191.000
11	Vervanging speelvoorziening Openbaar Groen 2024	2	75.000		75.000	2024	Last	Struct.	Nadeel		6.000	6.000	6.000
12	Vervanging speelvoorziening Openbaar Groen 2025	2	99.000		99.000	2025	Last	Struct.	Nadeel			8.000	8.000
13	Vervanging speelvoorziening Openbaar Groen 2026	2	109.000		109.000	2026	Last	Struct.	Nadeel				9.000
14	Vervanging speelvoorziening Openbaar Groen 2027	2	38.000		38.000	2027	Last	Struct.	Nadeel				

Nr.	Omschrijving	Progr.	Invest.	Bijdrage		Netto	Startjr	L/B	I/S	V/N	2024	2025	2026	2027
15	Uitvoering Verkeersknelpunten in 2024	2	300.000			300.000	2024	Last	Struct.	Nadeel		14.000	14.000	14.000
16	Uitvoering Verkeersknelpunten in 2025	2	300.000			300.000	2025	Last	Struct.	Nadeel			14.000	14.000
17	Uitvoering Verkeersknelpunten in 2026	2	300.000			300.000	2026	Last	Struct.	Nadeel				14.000
18	Uitvoering Verkeersknelpunten in 2027	2	300.000			300.000	2027	Last	Struct.	Nadeel				
19	ZVV De Esch: renovatie veld 1 natuurgras	4	36.000	5.000		31.000	2025	Last	Struct.	Nadeel			4.000	3.000
20	OHC Bully: vervanging toplaag veld 1	4	266.000	37.000		229.000	2025	Last	Struct.	Nadeel			26.000	25.000
21	Drieëenheidsschool: voorbereidingskrediet	5	330.000			330.000	2024	Last	Struct.	Nadeel		12.000	12.000	12.000
22	Drieëenheidsschool: bouwkrediet	5	4.180.000	387.000		3.793.000	2024	Last	Struct.	Nadeel			142.000	141.000
23	De Esch: voorbereidingskrediet	5	288.000	23.000		265.000	2025	Last	Struct.	Nadeel			10.000	10.000
24	De Esch: bouwkrediet	5	3.311.000	260.000		3.051.000	2026	Last	Struct.	Nadeel				
25	De Linde: voorbereidingskrediet	5	323.000	26.000		297.000	2025	Last	Struct.	Nadeel			11.000	11.000
26	De Linde: bouwkrediet	5	3.710.000	291.000		3.419.000	2026	Last	Struct.	Nadeel				
27	TCC Lyceumstraat: voorbereidingskrediet Revitalisatie	5	247.000	26.000		221.000	2025	Last	Struct.	Nadeel			14.000	14.000
28	TCC Lyceumstraat: bouwkrediet Revitalisatie	5	4.689.000	483.000		4.206.000	2025	Last	Struct.	Nadeel				
29	TCC Lyceumstraat: voorbereidingskrediet Vernieuwbouw	5	616.000	64.000		552.000	2025	Last	Struct.	Nadeel			21.000	21.000
30	TCC Lyceumstraat:	5	11.699.000	1.205.000		10.494.000	2025	Last	Struct.	Nadeel				

Nr.	Omschrijving	Progr.	Invest.	Bijdrage	Netto	Startjr	L/B	I/S	V/N	2024	2025	2026	2027
	bouwkrediet Vernieuwbouw												
31	TCC Lyceumstraat: voorbereidingskrediet gymzalen of sporthal	5	174.000		174.000	2025	Last	Struct.	Nadeel			7.000	6.000
32	TCC Lyceumstraat: bouwkrediet gymzalen of sporthal	5	3.299.000		3.299.000	2025	Last	Struct.	Nadeel				
33	TCC Lyceumstraat: aflossing restant boekwaarde gebouw uit 2002	5					Last	Inc.	Nadeel		1.670.000		
34	TCC Lyceumstraat: sloopkosten gebouw uit 2002	5					Last	Inc.	Nadeel		346.000		
35	TCC Lyceumstraat: dekking boekwaarde en sloopkosten t.l.v. Algemene Reserve	980					Baat	Inc.	Nadeel		2.016.000		
36	TCC Lyceumstraat: vrijval kapitaallasten wegens sloop gebouw uit 2002	5					Last	Struct.	Nadeel			-110.000	110.000
Totaal aanvullend beleid			49.559.000	3.508.000	46.051.000					0	32.000	179.000	198.000

4.1.6 Nieuw beleid (Inclusief aanbestedingen Sociaal Domein)

Tabel 2: Nieuwe voorstellen vanaf de Programmabegroting 2024, met startjaar 2024 e.v.

Nr.	Omschrijving	Progr.	Invest.	Bijdrage	Netto	Startjr	L/B	I/S	V/N	2024	2025	2026	2027
37	Uitvoering audit Wet Politiegegevens (1 x per 4 jr.)	3					Last	Inc.	Nadeel	20.000			
38	Verhoging krediet Uitvoering verkeerskundige knelpunten 2024 (motie Kadernota 2024)	2	600.000		600.000	2024	Last	Struct.	Nadeel		28.000	28.000	28.000
39	Instellen dekkingreserve verhoging krediet Uitvoering verkeerskundige knelpunten	980					Last	Inc.	Nadeel	600.000			
40	Instellen dekkingreserve verhoging verkeersknelpunten t.l.v. Algemene Reserve	980					Baat	Inc.	Voordeel	600.000			
41	Toevoeging rente dekkingreserve verhoging krediet verkeersknelpunten	980					Lasst	Struct.	Voordeel		8.000	8.000	8.000
42	Dekking kapitaallasten verhoging krediet Uitvoering verkeerskundige knelpunten	980					Baat	Struct.	Voordeel		28.000	28.000	28.000
43	Masterplan Vondelpark 2.0	4											
Totaal nieuw beleid			600.000	0	600.000					20.000	8.000	8.000	8.000
44	Aanbesteding doelgroepenvervoer	5								466.000	466.000	466.000	466.000
45	Aanbesteding huishoudelijke ondersteuning (1-1-2024)	5								340.000	340.000	340.000	340.000
46	Aanbesteding WMO (1-1-2025)	5									pm	pm	pm
47	Aanbesteding Jeugd (1-1-2025)	5									pm	pm	pm
48	Onderzoek reële tarieven Jeugd en Wmo (2023/2024)	5								820.000	820.000	820.000	820.000
Totaal Sociaal Domein										1.626.000	1.626.000	1.626.000	1.626.000

Bijlage 1: Toelichtingen aanvullend beleid

Tabel 1: Aanvullend beleid/-budget uit programmabegroting 2023, met startjaar vanaf 2024 alsmede de financiële ontwikkelingen zoals genoemd in de kadernota 2024

Kredieten t.b.v. Uitvoering vGRP (2024 t/m 2027)	
Doel (lange termijn)	Het op adequaat niveau houden van het gemeentelijk rioleringsstelsel
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het Raadsprogramma?	Uitvoering van GRP en MJUP past binnen de geformuleerde ambities van Programma 2 'Bereikbaarheid en Openbare Ruimte' van het vastgestelde Raadsprogramma 2022-2026
Inhoud	<p>In de Raad van 14 december 2020 is het GRP 2021-2025 vastgesteld en vervolgens in de Raad van 8 november 2022 het nieuwe Meerjaren Uitvoeringsprogramma 2023-2026 (MJUP). Hierin is een integrale planning voor de komende 4 jaar opgesteld. Belangrijk onderdeel van deze integrale planning zijn de werkzaamheden die voortkomen uit het gemeentelijk rioleringsplan (GRP). In de periode 2024-2027 zijn vanuit het GRP de volgende kredieten benodigd om te investeren in onze gemeentelijke riolering:</p> <p>€ 1.686.000 in 2024 € 2.085.000 in 2025 € 1.860.000 in 2026 € 2.105.000 in 2027</p> <p>De uitvoering van rioleringswerkzaamheden gebeurt zoveel mogelijk in samenhang met andere werkzaamheden als wegenonderhoud, verkeerskundige maatregelen of herinrichting. De lasten voortvloeiend uit de investeringen 2024 worden opgenomen vanaf het dienstjaar 2025.</p>
Financiën	De voorgenomen investeringen worden gedekt uit het rioolrecht en hebben voor de begroting een budgettair neutraal karakter.
Acties	Uitvoering geven aan het GRP 2021-2025 en MJUP 2023-2026.

Krediet Glinde-Hooiland (2024-2027)	
Doel (lange termijn)	Revitalisering openbare ruimte woonwijk Glinde Hooiland. Klimaat robuuste woonwijk (minder wateroverlast en risico's hitte) met een goed te beheren rioolstelsel.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het Raadsprogramma?	De maatregelen zijn gevolgen van eerder ingezette keuzes van de gemeenteraad. Het Raadsprogramma laat een duidelijke lijn zien waarin ze Oldenzaal willen laten groeien naar een Klimaatrobuuste stad en waar omgekeerd ontwerpen (waar mogelijk) een uitgangspunt is.
Inhoud	De (extra) kosten voor de periode 2024-2027 komen grotendeels voort uit autonome ontwikkelingen en onontkoombare (wettelijke) ontwikkelingen. De riolering in Glinde-Hooiland is zo oud dat beheer op orde in de knel dreigt te komen. Vanuit de zorgplicht voor afvalwater is uitstel van deze watermaatregelen niet verantwoord. Dit is een autonome ontwikkeling. De klimaatverandering en de verplichtingen vanuit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie zorgen voor onontkoombare (wettelijke) ontwikkelingen. Om deze wijk klimaat robuust te maken zal er ingegrepen moeten worden in de openbare ruimte. Dit nu niet doen, terwijl straten worden aangepakt voor riolering is niet efficiënt. Tenslotte zijn de maatregelen gevolgen van eerder ingezette keuzes van de gemeenteraad. Het Raadsprogramma laat een duidelijke lijn zien waarin doelstelling is Oldenzaal te laten toegroeien naar een klimaat robuuste stad en waar omgekeerd ontwerpen (waar mogelijk) een uitgangspunt is. Dit alles tezamen rechtvaardigt het om bijgaande herziene investeringsplanning op te nemen in de Kadernota en de Programmabegroting 2024.
Financiën	De totale extra investeringen voor Glinde Hooiland die onder het budget van het GRP vallen en in het MJUP worden opgenomen zijn: 2024: € 1.400.000 2025: € 2.200.000 2026: € 2.377.000 2027: € 1.725.000 De kosten worden gedekt via het rioolrecht.
Acties	Uitvoering geven de geplande investeringen Glinde-Hooiland, conform jaarschijven

Vervanging speelvoorziening Openbaar Groen 2024-2027

Doel (lange termijn)	Het veilig en in goede staat houden van de diverse speeltoestellen
Relatie met beleidsvoornemen(s) in Raadsprogramma?	Passend binnen de geformuleerde ambitie binnen Programma 2 Bereikbaarheid en Openbare Ruimte "Er is meer groene ruimte voor ontmoeten, rusten en bewegen"
Inhoud	Als onderdeel van de beheersplannen speeltoestellen (zowel bij scholen als in het openbaar groen) staan voor 2024 tot en met 2027 de noodzakelijke investeringen voor vervanging speelvoorzieningen openbaar groen gepland. De lasten worden geactiveerd en er is een jaarbudget voor het onderhoud en gedeeltelijke vervangingen.
Financiën	Voor vervanging speelvoorzieningen openbaar groen: 2024: € 75.000 2025: € 99.000 2026: € 109.000 2027: € 109.000
Acties	Uitvoering geven aan het onderhoud/vervanging conform het geldende beheerplan.

Uitvoering verkeersknelpunten 2024-2027

Doel (lange termijn)	Uitvoering van de door de gemeenteraad vastgestelde lijst van verkeersknelpunten in Oldenzaal. Jaarlijks wordt deze lijst door de gemeenteraad geactualiseerd.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het Raadsprogramma?	Passend binnen de geformuleerde ambitie binnen Programma 2 Bereikbaarheid en Openbare Ruimte "Een goed bereikbare en verkeersveilige stad met minder uitstoot"
Inhoud	Naar aanleiding van een inventarisatie van alle verkeersonveilige punten in Oldenzaal is een groslijst opgesteld. Hier is een prioritering in aangebracht. De raad heeft besloten op basis van deze prioritering de knelpunten aan te pakken en jaarlijks de lijst te laten terugkomen. Voor het aanpakken van deze knelpunten in budget benodigd.
Financiën	Voor uitvoering van de jaarlijkse prioritering wordt een jaarlijks krediet geraamd van € 300.000. De hieruit voortvloeiende kapitaallasten bedragen op jaarbasis ca. € 14.000.
Acties	Uitvoering aan de hand van de knelpuntenlijst

ZVV De Esch: renovatie veld 1 natuurgras, OHC Bully: vervanging toplaag veld 1

Doel (lange termijn)	Het behouden van kwalitatief goede sportaccommodaties voor de Oldenzaalse sporters
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	De investeringen passen binnen de geformuleerde ambitie voor Programma 4: "In Oldenzaal kan iedereen mee doen aan cultuur, sport & bewegen en evenementen omwille van gezondheid, persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke verbondenheid"
Inhoud	Door de actualisatie van het sportbeheerplan is er vanaf 2021 een inhaalslag ingezet. Dit is geen vrijblijvende aangelegenheid omdat er contracten en verplichten onder liggen. De accommodaties welke de komende planperiode 2024-2027 aangetroffen worden betreffen: ZVV De Esch: renovatie veld 1 natuurgras ad € 36.000 OHC Bully: vervanging toplaag veld 1 ad € 229.000
Financiën	2025: ZVV De Esch: renovatie veld 1 natuurgras ad € 36.000 OHC Bully: vervanging toplaag veld 1 ad € 229.000
Acties	Vorbereiden en uitvoeren van de geplande werkzaamheden voor de planperiode 2024-2027

Drie-eenheid (actualisering IHP)

Doel (lange termijn)	Kwalitatief, kwantitatief en financieel toekomstige onderwijshuisvesting behouden c.q. realiseren in Oldenzaal. Dit als onderdeel van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting (IHP).
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Conform IHP
Inhoud	Deze wijziging betreft de verschuiving in startjaren voor de voorbereiding en realisatie van onderwijshuisvesting voor de Drie-eenheid als gevolg van vertraging bij de uitvoering van het IHP.
Financiën	Zie opgenomen bedragen conform bijgevoegd financieel overzicht (bijlage van Uitvoeringsprogramma IHP)
Acties	<ul style="list-style-type: none">- Haalbaarheidsonderzoek en voorbereiding: start 2023- Realisatie: start 2024

De Esch (actualisering IHP)

Doel (lange termijn)	Kwalitatief, kwantitatief en financieel toekomstige onderwijshuisvesting behouden c.q. realiseren in Oldenzaal. Dit als onderdeel van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting (IHP).
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Conform IHP
Inhoud	Deze wijziging betreft de verschuiving in startjaren voor de voorbereiding en realisatie van onderwijshuisvesting voor de Drie-eenheid als gevolg van vertraging bij de uitvoering van het IHP.
Financiën	Zie opgenomen bedragen conform bijgevoegd financieel overzicht (bijlage van Uitvoeringsprogramma IHP)

Acties	<ul style="list-style-type: none"> - Haalbaarheidsonderzoek: start 2023 - Voorbereiding: start 2025 - Realisatie: start 2026
--------	---

De Linde (actualisering IHP)

Doel (lange termijn)	Kwalitatief, kwantitatief en financieel toekomstige onderwijshuisvesting behouden c.q. realiseren in Oldenzaal. Dit als onderdeel van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting (IHP).
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Conform IHP
Inhoud	Deze wijziging betreft de verschuiving in startjaren voor de voorbereiding en realisatie van onderwijshuisvesting voor de Drie-eenheid als gevolg van vertraging bij de uitvoering van het IHP.
Financiën	Zie opgenomen bedragen conform bijgevoegd financieel overzicht (bijlage van Uitvoeringsprogramma IHP)
Acties	<ul style="list-style-type: none"> - Haalbaarheidsonderzoek: start 2023 - Voorbereiding: start 2025 - Realisatie: start 2026

TCC Lyceumstraat (actualisering IHP)

Doel (lange termijn)	Kwalitatief, kwantitatief en financieel toekomstige onderwijshuisvesting behouden c.q. realiseren in Oldenzaal. Dit als onderdeel van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting (IHP).
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het coalitieakkoord?	Conform IHP en raadsbesluit op 6 maart 2023
Inhoud	De wijziging betreft de verwerking van de besluitvorming in de raadsvergadering van 6 maart 2023 inzake vernieuwbouw van TCC Lyceumstraat.
Financiën	Zie opgenomen bedragen conform bijgevoegd financieel overzicht (bijlage van Uitvoeringsprogramma IHP)
Acties	<ul style="list-style-type: none"> - Haalbaarheidsonderzoek: afgerond - Opstellen samenwerkingsovereenkomst en uitwerking businesscase: 2023 - Voorbereiding: start 2025 - Realisatie: start 01-08-2025

Bijlage 2: Toelichtingen nieuw beleid

Tabel 2: Nieuwe voorstellen nieuw beleid vanaf de Programmabegroting 2024, met startjaar 2024 en volgende:

Uitvoering audit Wet Politiegegevens (1 x per 4 jaar)	
Doel (lange termijn)	Voldoen aan de wettelijke taak en verwerking van politiegegevens.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het Raadsprogramma?	Passend binnen de geformuleerde ambitie voor Programma Dienstverlening en Veiligheid: "In onze stad voelt iedereen zich veilig in de woon-, werk- en leefomgeving".
Inhoud	Werkgevers van boa's met opsporingstaken (onder andere gemeenten) zijn verplicht om jaarlijks een interne audit uit te voeren. Volgens de Wet politiegegevens (Wpg) is er elke vier jaar een externe audit nodig. Om de privacy van de verwerkte politiegegevens ten behoeve van de wettelijke taak te kunnen waarborgen en te kunnen voldoen aan de eisen die de wet daaraan stelt. De gemeente Oldenzaal moet beheersingsmaatregelen treffen die in lijn zijn met de NOREA Handreiking Privacy audit Wpg (boa) om de privacy van de verwerkte politiegegevens ten behoeve van de wettelijke taak te kunnen waarborgen. Om hieraan te kunnen voldoen is het inschakelen van externe specialisten nodig. Het college heeft besloten om een bedrag € 15.000 beschikbaar te stellen voor de coördinatie, aansturing, omschrijving en uitwerking van de werkprocessen; Daarnaast is eens per 4 jaar € 20.000 benodigd voor de 4 jaarlijkse externe audit.
Financiën	Eens per 4 jaar een bedrag van € 20.000 beschikbaar te stellen ter dekking van de 4 jaarlijkse (externe) audit.
Acties	Na besluitvorming bij Kadernota/Programmabegroting 2024 gaat de organisatie aan de slag met de uitwerkingen van de uitgevoerde externe audit. Voor het uitvoeren van het verbeterplan Wpg zal de organisatie een externe inschakelen.

Verhoging krediet Uitvoering verkeerskundige knelpunten (Motie Kadernota 2024)	
Doel (lange termijn)	Uitvoering geven aan de bij de Kadernota 2024 door de Raad vastgestelde motie om uitvoering te kunnen geven aan uitvoering van de vastgestelde lijst van verkeersknelpunten in Oldenzaal. Jaarlijks wordt deze lijst door de gemeenteraad geactualiseerd.
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het Raadsprogramma?	Passend binnen de geformuleerde ambitie binnen Programma 2 Bereikbaarheid en Openbare Ruimte "Een goed bereikbare en verkeersveilige stad met minder uitstoot".
Inhoud	Naar aanleiding van een inventarisatie van alle verkeersonveilige punten in Oldenzaal is een groslijst opgesteld. Hier is een prioritering in aangebracht. De raad heeft besloten op basis van deze prioritering extra middelen beschikbaar te stellen om de knelpunten aan te pakken en jaarlijks de lijst te laten terugkomen.
Financiën	Door verhoging van het uitvoeringsbudget komt extra krediet beschikbaar van € 600.000. De hieruit voortvloeiende kapitaallasten bedragen op jaarbasis ca. € 28.000. Dekking vindt plaats via de Algemene Reserve.
Acties	Uitvoering aan de hand van de knelpuntenlijst

Masterplan Vondelpark 2.0										
Doel (lange termijn)	Initiatiefnemers zien mogelijkheden het Vondelpark uit te bouwen tot Vondelpark 2.0: een aantrekkelijk natuur-, ontmoetings-, sport- en beweegpark met een open, toegankelijk karakter en een breed aanbod aan voorzieningen voor verschillende doelgroepen									
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het Raadsprogramma?	We streven in Oldenzaal naar een krachtige samenleving waarin de inwoner meedoet. Zo streven we naar zelfredzame, gezonde en verbonden inwoners, die een sociale basis vormen voor het bouwen van een vitale gemeenschap. Het sportakkoord 2.0 vraagt ruimte voor sport en bewegen waardoor inwoners verleid worden om meer te gaan bewegen.									
Inhoud	<p>In de wijk de Thij ligt aan de Vondellaan een sport en beweeg park. Het is een plek waar volgens de initiatiefnemers 'ontmoeten' voor jong en oud het kernwoord is. En waar inwoners van de wijk samen met de initiatiefnemers van Vondelpark 2.0 aan zet zijn om verdere invulling te geven aan de ontwikkeling van dit sport en beweeg park.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het is goed te realiseren dat, om het doel te halen, alleen fase 1 onvoldoende impact heeft. Dit betekent dat de keuze voor uitvoering van fase 1 ook een 'ja' betekent voor uitvoering van minimaal fase 2; • Plannen moeten passen binnen de groenstructuurvisie en het bestemmingsplan De Thij; • Plannen moeten passen binnen het parkeerbeleid en het paraplu-bestemmingsplan 'Parkeernormen Oldenzaal'. • Afspraken over (gezamenlijk) gebruik, beheer en onderhoud en de daarmee gemoeide kosten zijn aan de voorkant duidelijk; • Per fase wordt in overleg bepaald wat in dat jaar daadwerkelijk wordt gerealiseerd; • Er wordt niet eerder tot realisatie overgaan voordat er een sluitende exploitatie aanwezig is; • Er moeten duidelijkheid zijn over wie wat betaalt. Dit moet vooraf vastgelegd worden; • Besproken moet worden in hoeverre de voorzieningen een relatie hebben/overlap kennen met andere voorzieningen in de stad/het Hulsbeek en wat de consequentie hiervan is; • Er moet duidelijkheid zijn over de uitvoering van het beheer en onderhoud van het terrein en de voorzieningen en bijkomende onvoorziene kosten (b.v. vandalisme, vervuiling). Dit betekent ook duidelijkheid over b.v. inspecties en veiligheid van voorzieningen en toezicht op een juist gebruik van het terrein; <p>De gemeente dient vooraf in te stemmen met het definitieve inrichtingsvoorstel, inclusief financiële effecten en uitvoeringsaspecten.</p>									
Financiën	<table border="0"> <tr> <td>2024</td> <td>fase 1</td> <td>tussen € 85.000 en € 130.000</td> </tr> <tr> <td>2025</td> <td>fase 2</td> <td>tussen € 90.000 en € 165.000</td> </tr> <tr> <td>2026</td> <td>fase 3</td> <td>tussen € 100.000 en € 160.000</td> </tr> </table> <p>Bovenstaande bedragen zijn een grove schatting van de financiële bijdrage vanuit de gemeente om het initiatief mogelijk te maken. De kosten zijn gebaseerd op aanleg en een inschatting van de beheer en onderhoudskosten. De initiatiefnemers hebben partners benaderd die mee willen financieren en gekeken naar subsidiemogelijkheden. Deze afspraken en subsidiemogelijkheden moeten (deels) nog definitief worden vastgelegd.</p> <p>Zoals bij de voorwaarden valt te lezen zijn er nog veel uit te zoeken en uit te werken zaken. Dit kan consequenties hebben voor de definitieve aanleg dan wel beheer en onderhoudskosten voor de gemeente.</p> <p>Bovenstaande kosten zijn exclusief de kosten voor de inzet van ambtelijke</p>	2024	fase 1	tussen € 85.000 en € 130.000	2025	fase 2	tussen € 90.000 en € 165.000	2026	fase 3	tussen € 100.000 en € 160.000
2024	fase 1	tussen € 85.000 en € 130.000								
2025	fase 2	tussen € 90.000 en € 165.000								
2026	fase 3	tussen € 100.000 en € 160.000								

	<p>uren. Deze bedragen op jaarbasis van de huidige inzichten € 16.500 (bij interne invulling) tot maximaal € 27.500 (bij inhuur) op jaarbasis (zie ambtelijke capaciteit).</p> <p>In de Kadernota 2024 is de planvorming, als vervolg op het ingebracht StadsID, aan uw Raad (inclusief kostenraming) aangeboden. Budgettair wordt er bij deze begroting op dit moment echter nog geen budget uitgevraagd.</p>
Acties	Bij de Kadernota 2025 wordt beoordeeld of er voldoende inzicht is om een uitgewerkt voorstel voor fase 1 en 2 voor te leggen aan uw raad.

Aanbestedingen Sociaal Domein

Doel (lange termijn)	Garanderen continueren (wettelijk verplicht) zorgaanbod en dekkend zorglandschap				
Relatie met beleidsvoornemen(s) in het Raadsprogramma?	Passend binnen de geformuleerde ambitie bij Programma 5 Maatschappelijke Ontwikkeling "Voor inwoners die het nodig hebben is een kwalitatief goed ondersteuningsaanbod beschikbaar"				
Inhoud	<p>In het sociaal domein zijn een aantal ontwikkelingen die mogelijk, dan wel zeker, zullen leiden tot een hogere prijs voor geleverde diensten door aanbieders. Dit gaat om:</p> <p>In het sociaal domein zijn een aantal ontwikkelingen die mogelijk, dan wel zeker, zullen leiden tot een hogere prijs voor geleverde diensten door aanbieders bovenop de reguliere indexeringen. Dit gaat om:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aanbesteding doelgroepenvervoer: de noodzakelijke aanbesteding leidt tot andere tarieven. De effecten worden becijferd bij uitwerking van de begroting 2024; - Aanbesteding Huishoudelijke ondersteuning: de aanbesteding voor de huishoudelijke ondersteuning is afgerond. De ingangsdatum voor de nieuwe contracten is 1 januari 2024. De financiële effecten worden becijferd bij uitwerking van de begroting 2024; - Aanbesteding Wmo: leidt tot nieuwe tarieven en mogelijk hogere tarieven per 1 januari 2025, financiële effecten worden verwerkt in de kadernota 2025; - Aanbesteding Jeugd: de ingangsdatum van de nieuwe contracten met onze zorgaanbieders zijn 1 januari 2025, financiële effecten worden verwerkt in de kadernota 2025; - Onderzoek reële tarieven: De raamovereenkomsten Twents model Wmo 2015 en Jeugd zijn verlengd voor de jaren 2023 en 2024. Deze verlenging heeft betrekking op de onderdelen: Ondersteuningsbehoefte Wmo, Ondersteuningsbehoefte Jeugd, Dyslexie, Diagnostiek, Wonen en verblijf, Medicatiecontrole en Beschikbaarheidsvoorzieningen (WVHS en crisis). Bij een verlenging is het wettelijk verplicht om na te gaan of de gehanteerde tarieven bij aanvang van de verlenging reëel zijn. Dit is op Twents niveau op voorhand niet gedaan. Begin 2023 is de opdracht gegeven om dit onderzoek alsnog uit te voeren. De opdracht bestaat uit het toetsen van de tarieven en daarin opgenomen kostprijselementen aan de uitgangspunten van de reële prijs. De financiële effecten zijn becijferd bij uitwerking van de begroting 2024. 				
Financiën		2024	2025	206	2027
	Aanbesteding doelgroepenvervoer	€466.000	€466.000	€466.000	€466.000
	Aanbesteding huishoudelijke ondersteuning	€340.000	€340.000	€340.000	€340.000
	Onderzoek reële tarieven Twents Model Jeugd en Wmo	€820.000	€820.000	€820.000	€820.000
	TOTAAL	€1.626.000	€1.626.000	€1.626.000	€1.626.000
Acties					

Nog te autoriseren voorstellen aanvullend/nieuw beleid na vaststelling Programmabegroting

In de financiële verordening 212 artikel 5 lid 2 is opgenomen dat, bij het opstellen van de programmabegroting, het college aan de raad zal adviseren welke investeringen op een later tijdstip, dan vaststelling programmabegroting, een afzonderlijk, en inhoudelijk nader uitgewerkt, raadsvoorstel behoeven. Wat ons betreft zijn in het voorgestelde aanvullend/nieuwe beleid in deze programmabegroting voor de jaarschijf 2024 meerdere van dergelijke voorstellen aan de orde, te weten de voorstellen met betrekking tot de kredieten uitvoering GRP 2024, Krediet Glinde Hooiland 2024, Uitvoering verkeersknelpunten 2024, Verhoging krediet Uitvoering verkeerskundige knelpunten 2024 (motie Kadernota 2024), binnen- en buitensportaccommodaties en de voorstellen met betrekking tot de onderwijshuisvesting. Deze voornemens behoeven separate en aanvullende toelichting. Alle voorstellen met startjaar 2025 en volgende komen in de volgende programmabegroting wederom aan de orde. Vooralsnog betreffen dit beleidsvoornemens waarvoor financiële ruimte gecreëerd is en waarvoor de daadwerkelijke beschikbaarstelling van het krediet aan de orde komt bij de vaststelling van de betreffende programmabegroting.

Bezoekadres Ganzenmarkt 1
Postadres Postbus 354
7570 AI Oldenzaal
Telefoon 0541 58 81 11
of 14 05 41
E-mail info@oldenzaal.nl
Internet oldenzaal.nl
StadOldenzaal
stad_oldenzaal

Oldenzaal